

بۇتون دونيا ايش جىلىرى بىرلەشىكىز! ۱۰

سايى ۲۵
اپولو ۹۲۴-۳۴۰

آجىد بىتلىق

ع. سەھىھ

لکن مراق ایتمہ سین، سرمایہ شرق ماصاللرینک آخر تلاک و عقللرہ حیرت ویرن دفینلری کی، اتخار ایدوب کومولمیہ راضی اولہ جق قدر بدلا دکلدر، چونکے دنیاک هنڈکی کوشہ سنہ کیدیلسه، ما کئنہ لریبلہ ایشلمک ایچون یاغ و کومور احتیاجی مس ایندیررلر، فقط هر یرک ان-انلری هر حالدہ و قطعیاً تور کیہ عملہ سندن دھما فضله حق حیات ایسٹہ مش و چوقدنبری الہ کچیر مشلدر. او حالدہ نہ اولور؟ بش اون فقیر آجلقدن ٹولنوسہ خلق حکومتی ترامو ایسز، او طومو بیلسز قالماز. تورک شهر لری آورو پا مملکتیلرینہ بکزہ مک ایچون آلات و ادواتدن اول، یتر کہ عنزت نفس و حیاتی امین انسانلرہ دلو اولسون. آلتلری یا په جق و قولانہ جق اولانلر بالخاصہ ینه خلقدر.

— غرہ و مشبو قلنندن اون اوچ کیشی عدایہ ویریلدی!

آہ .. بورڑوا عدالتی .. بو اون اوچ کیشی شقاوی پامشددر؟ عصیانی پامشددر؟ تقلیب حکومتہ می قالقمشددر؟ طوپلانہ و فایدالی بر شیئہ قرار ویرمہ حق گمنو عمیدر؟ بو قرار خلقہ می یوقسہ اونک محافظی کچین حکومتہ می مضردر؟ اشغال حکومتی غرہ وہ مساعدہ ایتشدی. خلق حکومتی مشوقی آرایور؟

*
**

خلق حکومتی بلکہ افراط درجہ ده خلق جیلگندن خلقی پک چوق سودیکنندن - طیق لاتشیہ مولا کی - سودیکی قولارینک صبرنی، طاقنی و مطیع ملکنی دنه دیکنندن بوقدر مطلق ولایشل اولیور. بو «الہی خلق جیلق» بلکہ .. انر محبتدر. فقط نہ قهار تخلی در ... دوشہ نولسہ کہ تاریخ بومظلم یولدہ قیب اولاندہ دائر بیچہ مثاللر یازمشدر.

جهاد

ایتدیکی واسطہ بی قولانیور. فقط قادر سیستہ اجنی سرمایہ داری نک قهرمان مدافعنی: اجنی اردو لری است. بیولدن قوغان دیچیکی بولیور.

خلق حکومتی عملہ نک منفعتلری قور ویان بر قانون چیقار گامشدر. بناءً علیہ هر یاشایان خلوق کی طبیعی بر سوق ایله تھلکہ بی دوشن عملہ ده کندی نفسی بالذات مدافعنی بمحبور اولیور. حکومتندن بسیط بر معاونت اولسون بکلیہ میور. لکن خلق حکومتی خلقک قانیلہ کچین بر اجنی طفیلی به تو ز قوندیر مایور. در حال مداخلہ ایدیور. نہ ایچون؟ .. سکونت عمومیہ اخلاق ایدلہ سین دیسیه .. اخلاق ایدن کیمدر؟ عملہ .. چونکے عملہ بو ملتک فردرلندن زواللیلرندہ بر انسان دکلدر ...

بوتون ایشجیلری الا آجی بر حقارتہ صوصدیر مق ایچون بر آدمک قولی قیریلیور. اوہ کی یچارہ نک کوزی چیقاریلیور، بر دیکریٹ کفاسی پاتلاتیلیور، درت کناہیز ایشجی قادیی قاتلر ایجنده یوہ سریلیور: سکونت عمومیہ بودرا! عجبا غردو جی عملہ، اطر فنده کی فردہ شلنندن قاج کیشی بی راحتسز ایمشدر. عجبا افکار عمومیہ صور و لشیدر، او کندی همجنستک نہ زیمه ستراضیمیدر؟ نہ دن سکونت عمومیہ نامنہ بر بانکرک اوچ بش غرو شلق عنادی یکیلمہ بورده خلقک الا چالیش قاتلرندن یوز لو جہ کیشی بی طایا ق آتیلیور اشرک موسیولرلندن هانکیسی راحتسز ایدلشدر کہ بر لقمه امک ایچون چیرینان کیمسہ سزا انسانلرہ ساہلر یاغدیر - بیلیور .. نہ دن بیلیور کہ مطلقاً یولارہ دوشن عملہ حفسزدر. حفسز لئی میدانہ چیقماندن اول هانکی انصافہ انسانلر قافلہ قافلہ دیچیکہ نیور. تکرار صورالم؟ عملہ خلقدن باشقة برشیدر، خلق حکومتی، عملہ بی التزام شویہ دورسون، بینظر فیضی باری محافظہ ایدرسہ طاشیدی نی آرماسنک شانہ شینسی کلیر، کناہمی ایشلمہ مش اولوز. کیمدن قور قیور؟ سرمایہ نک بو مملکتندن قاچاسند نی؟

صاپ ۲۵
اپریل ۱۹۴۰

بۇتون دونيا ايش جىلىرى بىرلەشىكىز!
غىروشىدە ۱۰ فىتاقى

آجىد يېلىق ؟

ع. سەۋەن

دولت انحصارینه بیچون طرفدارز ؟

مصرده، هندستانده کورولیدنک کی آز زمانده بویرلری برهر معموره بچه ویره جکلار دی . فقط بوکا مقابل تورکملاتنک چالیشقاں کتلله لری اسیر وضعیته دوشـه جـک ؛ اجنـبـلـرـلـه اوـرـنـاقـقـ عـقـدـ اـیدـهـ جـکـ اوـلـانـ بـرـطـافـیـرـلـیـ بـکـلـرـ وـپـاشـالـرـطـرـ فـنـدنـ باـشـ قـالـدـیرـهـ یـهـ جـقـ برـ طـرـزـدـهـ نـهـ زـمـهـ جـکـ وـ صـوـبـوـلاـجـقـدـیـ . اـضـطـرـابـلـرـ منـیـ حـایـقـیرـمـهـ بـیـلـهـ اـمـکـانـ وـیرـلـهـ بـیـکـدـیـ .

بوکون سیاسی استقلال دعواستنی، آناطولینک میلیونله فدا کار اوولادلرینک قانی بهاسنه قازانقدن صوکرا، کندی اختیاریزله، تجارت و صنایع - سربست رقات ماسکه‌سی آلتنده باشی بوش برآقه جق اویورسـقـ، ایشلر باشه توپلوی حریان ایده جک صانیورسـکـزـ ؟

بـهـ نـهـ مـبـرـیـاـیـتـ دـولـتـلـرـ سـرـمـایـدـارـلـرـ کـلـهـ جـکـ ؛ نـهـ زـیـجـیـ قـدرـتـ وـ نـفـوقـلـرـیـ سـاـبـسـنـدـهـ . اـقـتصـادـجـیـلـرـلـرـ کـلـ کـوـزـلـ اـیـضـاحـ اـیـنـدـکـلـرـیـ کـبـیـ . مـلـکـتـنـهـ غـیرـسـمـیـ فـنـطـ فـلـ اـنـحـصارـلـرـ تـأـسـیـسـ اـیدـهـ جـکـلـارـ وـ مـعـیـتـلـرـیـ آـلـاـجـقـلـرـیـ یـرـلـیـ سـرـمـایـدـارـلـرـلـهـ مـشـتـرـکـاـ یـوـقـسـولـ توـرـکـ اـیـشـجـیـ وـ کـوـبـلـوـ کـتـلـهـلـرـیـ، صـوـلـوـقـ آـلـدـرـمـقـسـنـ، اـسـتـهـارـقـوـبـوـلاـجـقـلـرـ . سـرـمـایـدـارـلـرـ آـرـاسـنـدـهـ ظـهـورـیـ مـحـمـلـ چـارـپـیـشـهـلـرـکـ اوـکـنـهـ پـچـمـکـ اـیـچـونـ، نـهـنـهـرـیـاـیـلـیـسـتـ دـولـتـلـرـکـ - بـزـمـ خـبـرـمـ اـوـلـادـانـ - توـرـکـیـاـیـ بـنـهـ نـفـوـذـمـنـطـقـهـلـرـیـهـ آـیـرـاـجـقـلـرـنـدـهـ هـیـچـشـمـهـمـاـلـاـسـینـ . سـلـاحـقـوـتـیـلـهـ الـهـاـیـدـهـ جـکـلـرـیـ تـبـیـعـهـنـکـ بـونـدـنـ دـهـاـ پـارـلـاـقـ اوـلـامـیـهـ جـقـ آـشـکـارـدـرـ .

* *

دـیـنـیـلـهـ بـیـلـرـ، کـهـ اـورـطـهـ حـالـیـ وـ یـوـقـسـولـ خـلـقـ کـلـهـلـرـیـنـکـ اـجـنـبـیـ وـیـ بـرـلـیـ سـرـمـایـدـارـلـرـ وـ یـاـخـرـدـهـ بـرـ انـحـصارـجـیـ بـورـژـواـ دـولـتـیـ مـلـرـفـدـنـ شـهـلـهـلـرـیـ آـرـاسـنـدـهـ، بـهـ بـرـ فـرـقـ یـوـقـدرـ، مـحـکـومـ صـنـفـ وـ ضـعـیـتـنـدـهـ اـوـلـدـقـدـنـ وـ بـرـ اـقـلـیـتـکـ زـبـونـ بـوـلـنـدـقـدـنـ صـوـکـراـ، حـقـلـرـجـیـ یـهـیـنـ پـاطـرـوـنـ کـبـمـ اوـلـورـسـهـ اوـلـسـونـ، اوـنـلـرـکـ حصـهـنـدـهـ دـوـشـنـ سـفـالـتـ وـ مـحـروـمـیـتـ هـبـ یـهـنـدـرـ .

ظـاهـرـآـ بـوـحـکـ دـوـغـرـوـیـ یـکـیـزـدـرـ . فقط اـنـجـهـ آـرـاـشـدـیـرـیـلـاـجـقـ اوـلـورـسـهـ، بـوـ مـطـالـعـهـدـهـ بـولـنـاـلـرـکـ یـاـکـلـدـقـلـرـیـ کـورـلـوـرـ .

اورـوـپـاـدـهـ تـکـاـلـنـکـ صـوـکـ حـدـیـهـ وـاـصـلـ اـرـلـیـشـ بـولـنـاـنـ فـرـدـیـ سـرـمـایـدـارـاـقـ نـظـامـکـ حـرـبـ عـمـوـیـ بـیـ مـتـعـاـقـبـ اـخـلـالـ دـوـرـهـسـنـهـ کـیـرـمـهـسـیـ تـبـیـعـهـسـیـ بـورـژـواـزـیـ صـنـفـنـکـ اـوـلـومـ اـخـلـاجـلـرـیـ اـیـچـنـدـهـ قـیـوـرـانـدـیـشـ مـعـلـوـمـدـرـ . کـنـدـیـ مـلـکـتـلـرـنـدـهـ یـاـشـامـقـ شـرـطـلـرـیـ دـارـلـاشـانـ وـ مـوـجـوـدـیـتـ اـمـکـانـلـرـیـ آـزاـانـ بـوـ صـنـفـ جـیـاتـیـ مـیـعـادـنـدـنـ بـرـآـزـ دـهـاـ فـضـلـهـ اـوـزـآـقـ اـیـچـونـ، کـهـیـ مـلـتـلـرـکـ سـوـلـوـکـکـیـ قـاتـیـ اـمـکـهـ یـلـتـهـنـیـورـ . اـورـوـپـاـ بـورـژـواـزـیـسـنـکـ بـوـتـشـبـدـهـ مـوـفـقـیـتـیـ مـتـارـکـدـنـبـرـیـ دـوـامـ اـیدـنـ اـقـصـادـیـ هـرـجـ وـ مـجـکـ

توـنـ وـرـیـنـکـ الفـاسـیـ قـرـاوـیـ، انـحـصارـ بـعـثـیـ اـطـرـافـنـدـهـ کـ مـنـاقـشـهـلـرـیـ آـلـهـوـلـدـیرـدـیـ . معـ التـائـسـ بـوـ وـسـیـلـهـ اـیـلـهـ بـاـزـبـلـانـ بـاـزـبـلـرـ وـ اـورـنـیـهـ آـتـیـلـانـ فـکـرـلـرـ توـنـ سـتـلـهـ سـنـکـ دـارـحـدـوـدـنـنـ طـیـشـارـیـ چـیـقـامـاـدـیـ . بـوـنـلـرـدـنـ اوـیـلـهـ آـکـلـاـبـوـرـزـ، کـهـ اـقـتصـادـ مـتـخـصـصـلـرـیـ وـ عـلـاـعـةـدـاـرـلـرـ، انـحـصارـیـ آـنـجـقـ «ـوـیرـکـیـ»ـ وـ «ـقـازـانـجـ»ـ زـاـوـیـهـلـرـیـ آـلتـنـدـهـ کـوـرـوـلـهـ بـیـلـنـ بـرـ مـوـضـوعـ کـبـیـ تـلـقـیـ اـبـدـیـوـرـلـرـ . توـنـ تـجـارـتـنـکـ اـنـكـشـافـ، دـوـلـتـنـکـ قـضـلـهـ وـارـدـاتـالـدـهـ اـیـمـهـسـیـ .. اـیـشـتـهـ اـیـلـرـیـ بـهـ سـوـرـوـلـنـ مـطـالـعـهـلـرـکـ طـوـبـلـانـدـیـنـیـ اـیـکـ قـطـبـ ! بـرـجـهـ دـوـلـتـ اـنـحـصارـیـ مـسـتـلـهـسـیـ، توـنـ، اـسـبـرـتوـ وـ بـاـ کـبـیـتـدـنـ، هـاـنـکـیـ شـکـلـدـهـ، دـوـلـتـ دـهـاـزـیـادـهـ وـیرـکـیـ تـحـقـقـ اـیـتـدـیـرـهـ بـیـلـهـ جـکـ مـسـتـلـهـنـدـنـ دـهـاـ پـکـ چـوـقـ کـنـیـشـ وـبـهـمـدـرـ . توـرـکـیـانـ اـقـتصـادـاـ بـوـکـهـلـهـسـیـ، فقط عـنـیـ زـمـانـهـ، اـسـکـیدـنـ اوـلـدـیـنـ کـبـیـهـ مـبـرـیـاـیـلـیـسـتـ سـرـمـایـدـارـ دـوـلـتـلـرـنـ تـقـوـذـ وـ حـاـکـیـقـیـ آـلتـنـ دـوـشـمـهـهـسـیـ اـیـچـونـ نـهـ بـاـپـیـلـمـالـیـدـوـ ؟ آـکـلـاـشـلـاسـیـ اـیـجـابـ اـیـدـنـ تـقـطـهـ بـودـ . انـحـصارـ بـوـکـجـ اـیـشـیـ باـشـارـمـقـ اـیـچـونـ عـقـلـهـ کـلـنـ چـارـهـلـرـ اـکـ عـمـلـیـسـیـ وـاـکـمـؤـرـیـدـرـ .

قطـطـ بـوـ نـقـطـهـ نـظـرـهـ اـعـتـرـاضـ اـیـدـنـلـرـ چـوـقـدـرـ . بـوـقـلـمـیـاـنـدـهـ بـالـانـجـیـ جـهـوـرـ تـعـیـلـرـیـاـنـدـهـ حـقـیـقـیـ اـنـقـلـاـبـیـلـرـدـهـ وـارـدـرـ وـ بـوـعـتـاضـلـرـکـ بـرـ قـسـوـ، هـیـچـ شـبـهـسـزـ، حـقـلـیـدـرـ . مـثـلـاـ دـنـیـلـبـوـرـ، کـهـ صـنـایـعـ وـ سـرـمـایـدـارـ دـهـرـمـیـزـنـ، تـمـرـکـزـ «ـتـرـوـسـتـ»ـ وـ «ـقـوـزـهـرـنـ»ـ اوـرـوـبـاـسـنـهـ نـظـرـاـ مـاـلـیـ وـ سـائـئـنـزـ وـ آـلـیـانـزـ فـیـاسـ قـبـولـ اـیـتـهـ جـکـ درـجـهـدـهـ کـرـمـدـرـ . اـکـرـ توـرـکـیـاـ دـوـلـتـقـیـصـقـانـجـ دـاـوـرـانـیـ، اـقـتصـادـیـ سـاحـهـدـهـ صـیـقـ بـرـ انـحـصارـجـلـقـ سـیـاسـقـانـجـ دـاـوـرـانـیـ، اـمـقـبـلـهـ، عـلـکـتـنـ کـمـادـیـ رـفـاهـ وـ حـمـانـهـ ظـهـرـ قـیـلـقـدـنـ عـبـارـتـاـوـلـاـنـ اـسـ هـدـفـزـهـ، سـرـبـستـ رـقـبـلـهـ مـمـکـنـ اوـلـهـیـغـنـدـنـ دـهـاـپـکـ چـوـقـ کـوـجـ وـ کـچـ اـیـرـیـشـ جـکـ. بـوـدـوـغـرـوـدـرـ. اـیـجـنـدـهـ بـاـشـادـیـغـمـزـ اـقـتصـادـیـ شـرـائـطـقـ الـقـیـةـ، بـزـمـ بـوـسـاحـهـ دـهـکـیـ مـوـقـیـتـ اـنـکـانـلـرـمـیـ تـحـدـیدـ اـیـنـکـدـهـدـرـ؛ دـوـلـتـ اـنـحـصارـنـکـ هـاـنـ یـکـانـهـ مـحـذـرـیـ دـهـ بـودـ. فـقـطـنـهـبـرـیـاـلـیـسـتـ دـوـلـتـلـرـکـ اـقـتصـادـیـ اـسـارـقـ آـلـتـنـ کـیـرـمـکـیـ قـبـولـ اـیـتـکـدـنـ اـیـسـ، تـرـقـ وـانـکـشـافـ بـوـلـنـدـهـ بـاـشـاـشـلـاـشـمـالـرـیـهـ مـانـعـ بـاـشـاـشـلـاـشـمـالـرـیـهـ بـدـلـلـیـ !

اـکـرـ استـیـلـاـجـیـ دـوـلـتـلـرـ آـنـاطـوـلـیـ بـنـسـهـمـکـهـ مـوـقـعـ اـوـلـهـ بـدـیـلـرـ، تـبـیـعـهـ نـهـ اوـلـاـجـقـدـیـ ؟ اـنـکـلـبـزـلـرـ، فـرـانـسـلـرـ، اـیـتـالـیـانـلـرـ مـکـمـلـ وـسـائـطـلـهـ حـصـهـلـرـیـهـ دـوـشـنـ طـوـرـاـقـلـرـ، مـعـدـنـلـرـیـ اـیـشـلـهـ تـهـ جـکـلـرـ ؟

انحصر جیانی اک کنیش معناسته آلارق ، اقصادیا ترک اک جان آلاجق قسملرینه وضع بید ایته لرینی ، و بونلری بر فابریقه در بر تجار ذهنیتله ایشامکه و انکشاف ایتدیرمکه غیرت المه لرینی ؟ طلب ایدیورز .

تروت مبعلو من ، ملتک مشترک مالی او لارق دولت ملزندن ایشلە دلایکی تقدیرد ، بو صورته آورو پاسر ما به دار لفنه استیلا احتیاجلرینه فارشی سد چکلاد کدن ماعدا ؛ کنیش خلق کنله لرینک داخلی منه ؛ تری ده قیما نطمین ایدلش او لا جقدر . چونکه دولت انحصری ، ایضاح ایتدیکمز او زره ، تو تون اسپرتو و ساره کبی مواده منحصر قالمابوب ، شمندو فلره ، اورمان و معدن ایشلته لرینه ، تجارت خارجیه يه ، الخ ... تشميل ایدیله جکی جهته له ، برلی بورزو واژیزک سرمایه دار وضعیته ایریشم سی امکانلری تدریجیا ، کرکی کبی آزا لا جقدر . انکشاف ایتدیکی و تشكیلاتلارینی نسبتده ، فعل حا کیتني تأسیس ایمه که عالیل ایده جک او لان چالیشان خلق کنله لری ، بو اقتصادی شرائط تحقق ایده جک او لورسه ، قارشیلرنده ، فردی سرمایه دار لردن دکل ، دولت اقصادیا ئاندھ طوتان عنصردن مرکب بر بورزو واژی صنی بولا جقدر . و بز بونکله حسابلاشمه نک داها قولای او لا جفنی ظن ایدیورز .

* *

بو کونکو خلقجي حکومتمزک ، خلقله بو آرزوسنی بزینه کتیره جکنی و تعریف ایتدیکمز رو وحده بر انحصر جیلیق تطبیق ایده جکنی ایده ایده جک قدو خیالانه قاپیلما يورز . آیدیتلقدن انتشار ایدن صوک مقاھلار من ده مدللاً تشریع ایتدیکمز او زره آناتولو کوپلو سنک مل ظفر دن برى ؛ مقدار آنھ واضع اليد او لانلر ، فردی ملکیت اصوللار بله يوکسە لىك جان آنان بر بورزو واژی صنفناك تکمیل او سانق جمع ایتكىدە درلر . و بو بورزو واژی دونه قدر کندي حیاته قصد ایدن آورو با سرمایه دار لر بله بوكون آرتق او زلاشمه صفحه سنه کیرمش بولنیور . شبیدیدن حمایه جیلک و متھص مالی جیلک غیر تاری کوشمه که باشلامش ؛ و بر چوق خصوص ائندھ ایلک زمانلر غایشکار بر طرز ده کندي سنى کوسترن انحصر جي ذهنیت زواله يوز طو تشدە . بو استحاله نک بىھ عمله صنفه تعلق ایدن مسائله و اونك منقعتلریني اخلاق ایده جک بر شبكىدە کندي خىو کوسترمە سى ، خصوصى بر حالت روحىيە دلالت ایمه سى اعتبار بله قىدا بىلە شايandler . بر طرف دن اجنبي سرمایه دار لر له او زلاشمه لر عقد او انورك ، بر طرف دن ده ايشسلىر لر له طولو او لان مملکتىزه اجنبي ايش جيلر ينك ادخاله تثبت ایديلیور . و عمله صنفناك تشكیلات ئاسنه هر كون يكى بر مانعه احداث او لنيور . بو مشاھدەلر مواجهه سندە ، رسىمى مقاھىزك تو تون مسئله سندە اظهار ایتدکلاری انحصر طرفدارلاني بىرى ذره قدر

نهایت بولاسنە و جهان پرولە قاریا القلاشتىك او زون سەلاريمۇن تأخىر او غرامە سنتە معاڭلەر . بزم ، ئېنې رىاليست دولتلىك اسارت بويوندو يە دن قور تولق ايجون آياقلانان كىرى ملتلىك عصیان حرکتلىرىنی و مل ئاصوم مل استقلال بىغانلە لرینی آتىشلا . ماھىزە و او نلرە مظاھرت ایته منه سائق بو احتمالى بر طرف ایتک اندىشىسىدى .

ملکتىزه سلاح قوتىلە يرلەھەين اجنبى سرمایه دار لر ينك مصتحانە بر طرز ده حلول اینھلىتىنە مساعدة ایده جک اولور ساق اوروپا بورزو واژى سنك ، ایچىنە جىپىن دېيغى مەھلەت بىر آندىن او جوز جە قور تولاسنە - كندي ضرورىنە او لەرق - او موڭاز بىاردەم ایعنى او لا جىز . قىقىقىتە دولت انحصر دن واز كچىر ده تىشبات ئىخارى و سانعىيە في سربىت براچقىق اولور ساق ، آناتولو بىزارى بىر چىقىمازه كىرمىش او لان اوروپا اقتصادىي ايجون بىر قور تولوش مەتفدى تشكىل ایده جىكىدى . هەم بوقاقي هەم يوقاقدن (مصنوعات استوقلرى ، بازار و مواد ابتدائىي فەقادانى) مضطرب جان جىكىشەن سرمایه دار لر ، كندي جىكىر لر من دن يكى بر حیات او فەلمەش او لا جىدق .

حدود دلرمى ایچىنە قاپانلەم ، محصور بىر حیات ياشابىلم دىنەك ایستە میورز . فقط مەکن او لەپىنى قدر طېيى قۇرۇلۇنىڭ قىمتلىنىرىن لەسى و تىداۋى ايشلىرى ؛ دولت انحصر شىكلەنە كىندىز نىظم ایدەلم . صاغلام قارشىقلار كۆستەرەك و بويوك فدا كار لقلەرە راضى او لارق ، سرمایه دار آورو پانك سرمایه و آلياتى او دوچۇخ آلام . فقط او نك كلوب بوردىزدە ، كندي حسابىنە ايشلەنە ؛ غابرىقەلر تأسیس ایته سنتە ، تجارتىزە حاكم او لاسنە ميدان ويرمەلم .

بىز دولتىك تجارت و صنایع ايشلىرى بىرەمە يە جىكىنە و بو بىر كىسلەكى بالتجربە ئابىت او لەپىقە قناعت كىتىرمىش دەڭاز . بو ادھارى ايلىرى سورەن متخصصلر ، اقتصادى لىبەرالىزماك شائىق واقعەلرە استناد ایچىن بىر تعامل حکمەتى كىرمىش او لان بىرچورو ك ئظرىھ سە لزومىنىڭ فضله قىمت و بىر مىكىدە درلر . حقىقتە اقتصادى فعالىتلىرى دولتلىك ادارە ایتمەسى ضرولى او لەپىقى كۆستەن مەقۇن بىر تجربە هېچ بىر دە پاڭماشىدر .

انحصر دەنچە بىر ويرك جىايىتى اسەداد ايدن انحصر لرى كۆز او كە كىتىرمىكىن واز كچىلى بىز . عصرى دولتىك ادارى و ظيفەلرلى يانىدە بىر ده اقتصادى و ظيفەلرلى واردە . سرمایه دار بورزو واژى سنك صنف حا کىتىنە مستند او لان آوروپا دولتلىنىدە بىر اقتصادى و ظيفە ؛ متەركز بويوك سرمایه نك مادتا مقدس عد ایدىلەن منافى اىلە اور طە صنفلەك منقعتلىرى آراسنە بىر موازنە ئامىن ایتكىدەن عبارەدر . بىز هەزز مملکتىزدە حا کىتىنە لە طوتان او رەطە صنفلەن ؟ بويوك فردی سرمایه نك تو وەممە سە واجنبى سرمایه سىنک وضعىتە حا كە او لىسنىھ مانع اواق ايجون ،

جمهوریت حکومتنه بو مسانه‌ی قطع ایتبرمک ایچون وارقو نزله
مجادله‌ایده‌جکز . ما: ۲۸ آگوستوس ۷۲۴ دو تور

شنبه هستی

آله‌ایاپور . بزم ایسته‌دیکمز ، دو غوریجی ویارادیجی ساحه‌لرده کی
دولت اخصاری — یعنی مشترک ایش قوت‌منه وجوده
کنیه‌جکز روتلری ملتمک مشترک‌مالی قیلاجق شکل اقتصادی و اجتماعی
ایله، بو دار اخصار جیلک آراسنده بیوک بر مسانه واردو . بز

معلم‌لر انترنسیونالی و تاریخ تدریساتی ..

براکی قونفره‌سی) لک - مع الاسف آکثر قونفره‌لریزده -
اولدینی کبی - تفرغانه و شـکله عـامـه اـهمـیـسـز مـسـئـلـهـلـرـهـ
اوـغـرـاشـاـیـارـقـ کـنـیـحـ توـرـکـ جـهـوـرـیـتـکـ بوـتـونـ مـعـلـمـلـرـیـ
لـاـیـکـ جـهـوـرـیـتـ آـسـاسـلـرـیـ اـطـراـفـهـ طـوـپـلـاـیـاقـ وـحـقـیـقـ
مـعـلـمـلـرـ بـرـلـکـ تـأـسـیـسـ اـیـدـجـلـ مـسـاعـیـدـهـ بـولـنـاسـیـ وـبـونـدـنـ
صـوـکـرـاـ ،ـ بـینـ المـلـلـ تـرـبـیـهـ جـرـانـلـرـیـهـ عـلـاقـهـ دـارـاـ اوـلـاسـیـ
وـبـوـ تـشـکـلـاتـ تـأـسـیـسـ مـنـاسـبـتـ اـیـهـسـیـ کـوـکـلـدـنـ تـمـیـ
ایـدـیـورـزـ .

* * *
بروکسل قونفره‌سی ، اوراده مذاکره و مناقشه
ایدیلن ایکی بیوک مسئله‌دن دولایی‌ده بزجه صوک در جه
شایان اهمیتدر : ۱ - انسانی و عقلی تربیه ۲ - تاریخ
تدریسانی ..

قونفره - بوندن اولکی صایلریمیزک بزنه مطالعه
و تدقیق ایتديکمز - برنجی مسئله اوزرینه مناقشه‌ی قیام‌گنی
مناسب بولمادی و مسئله‌نک مل شعبه‌لر طرفندن ، لایق
اولدینی جدیت و اهمیت‌هه تدقیق و تعمیق‌هه قرارو بردی ..
ابتداًی مکتبه‌نده تاریخ تدریساتی مسئله‌سی ایسه
پک اساسی بوصورت‌ده مذاکره و تدقیق ایدیلدی . و تاریخ که:
سی بشرک ، اجتماعی سرانجبلک تکامل‌لرینک اساس خط‌لرینک
بین‌الملل قادر و داخلنده تدقیق او‌لماسی حقنده کی نقطه‌نظر
اتفاق آرا ایله قبول او‌لوندی و بـوـ ذـهـنـیـ وـتـلـقـیـهـ موـافـقـ
تـارـیـخـ کـتاـبـلـرـینـکـ تـرـتـیـبـ وـتـنـظـیـمـ وـنـشـرـیـ وـظـیـفـهـ سـیـ فـرـانـسـ
شعبه‌سنه تودیع ایدیلدی .

* * *
باشیجه وظیفه‌سی ، دونیاده کی فکری و اقتصادی

بر معلم‌لر انترنسیونالی تأسیسی فکری ، فرانسز
معلم‌لری فده‌داسیونیک ۱۹۲۰ بوردو قونفره‌سنه
دوغدی . ذاتاً بورزو واژزی ستفلرینک هی‌رده‌ز مرلمک
ایسته‌دیکلری چوجوق دماغلرینک تشکله‌نده کی آغیر
مسئولیتلری مدرک بر چوق اقلاجی مربیلر ، بالخاصه
حرب عمومی فـلـاـکـتـنـدنـ صـوـکـرـاـ ،ـ بـینـ المـلـلـ بـرـتـشـکـلـاتـ
ایچنده بـلـشـمـکـ لـزـوـمـ وـ اـحـتـيـاجـیـ حـسـ اـيـشـلـدـدـرـ .ـ بوـ
تشکله‌نک اساسی قطعی بـرـضـوـرـتـهـ ۱۹۲۲ پـارـسـ
قونفره‌سنه آتـلـدـیـ .ـ مـوـقـتـ بـرـ نـظـامـنـاهـ قـبـولـ اـيـدـلـدـیـ
وـ كـتـابـ وـظـیـفـهـ سـیـ فـرـانـسـ شـعـبـهـ سـنـهـ تـوـدـیـعـ اـيـدـلـدـیـ .ـ
قونفره‌ده تمثیل ایدیلن بوتون مل شعبه‌لر قوتلی بـرـلـکـ
آرزوی ایله متحسـدـیـلـرـ ..ـ بوـ آـیـ اـيـچـنـدـهـ بـرـوـکـسـلـدـهـ
طـوـپـلـانـ بـیـوـکـ قـوـنـفـرـهـ دـهـ حـاـکـمـ اـوـلـانـ بـیـکـانـ آـرـزوـ وـانـدـیـشـهـ دـهـ؛ـ
آـبـهـ بـالـیـسـتـ حـرـبـ قـارـشـیـ ،ـ تـشـکـلـاتـلـانـشـ بـرـوـلـهـ تـارـیـاـ
صنـقـ اـیـلـهـ مـشـتـرـکـاـ بـاـیـلانـ مجـادـلـهـ اـیـچـونـ -ـ تـفـرـغانـهـ عـامـهـ
مسئـلـهـلـرـهـ مـخـلـفـ نـقـطـهـ فـظـلـرـهـ مـالـكـ دـخـنـیـ اوـلـسـلـهــ
بوـتـونـ اـقـلاـجـیـ مـعـلـمـلـکـ بـرـ تـکـ تـشـکـلـاتـ آـلتـنـدـهـ
بـرـلـشـمـهـ سـنـدـنـ باـشـقاـ بـرـ شـیـدـهـ کـلـدـیـ .ـ بوـ بـوـ کـونـ بـرـ اـمـرـ
وـاـقـعـدـرـ وـ(ـ۵۰۰،۰۰۰ـ)ـ اـعـضـاـسـیـ اوـلـانـ دـوـسـ مـعـلـمـلـیـ
فـدـهـ دـاسـیـوـنـیـ دـهـ دـاـخـلـ اوـلـقـ اوـزـرـهـ فـرـانـسـ ،ـ آـمـانـیـاـ ،ـ
بـلـجـیـقـاـ ،ـ بـولـفـارـسـتـانـ ،ـ اـیـتـالـیـاـ ،ـ اـسـپـانـیـاـ ،ـ لـوـکـسـبـوـرـغـ ..ـ
مـعـلـمـلـ جـعـیـتـلـرـیـ فـدـهـ دـاسـیـوـنـلـرـیـ (ـمـعـارـفـ اـیـشـجـیـلـرـیـ
آنـتـرـنـاسـیـوـنـالـیـ)ـ اـسـمـیـ آـلتـنـدـهـ ،ـ صـاعـلامـ اـسـاسـلـرـ اوـزـرـیـهـ
قـوـرـولـشـ بـرـ تـشـکـلـاتـ اـيـچـنـدـهـ بـرـلـشـمـلـهــ دـهـ .ـ

بـینـ المـلـلـ مـعـارـفـ عـالـمـنـدـهـ کـیـ بـیـوـکـ وـ خـیـرـلـیـ تـرـقـ حـلـهـ سـفـیـ
بـورـایـهـ قـدـایـدـرـ کـنـ بـوـ کـوـنـلـرـدـهـ آـنـقـرـهـ دـهـ طـوـپـلـانـانـ (ـمـعـلـمـلـ

اولدینی قناعی تولید و دیگر ملتله فارشی کین و نفرت و انتقام حس‌لری تهی و تقویه ایدی‌لله بکشند دولابی همکن او لاپیله شدر.

چو جو قلرک و کنجلرک، عائله‌لردن و جمعیتند،

دو مانلردن، غزنه‌لردن، سینه‌ما و نیاز‌لردن هب بو حس و قناعتاری تولید ایده جهک ما هیته آلدینلری تأثیر و تلقینلر، مکتبه‌کی تدریساته پک شعورلی و سیسته‌ماتیک بر طرزه تقویه او لفه‌ده در. بونلر آراسنده بالخاصه تاریخ تدریساتنک مهم بر رولی وارد ر. فی الحقيقة بو کونکی تاریخ تدریسانی قادر کنجلرک فکر و قلب‌لرده، کنه ماضی‌به، کوفلوعنعنله مربوطیت، دیگر ملتله فارشی کین و نفرت حس و قناعتاری اولیه ایلان و حربلری لزومی و مشروع کوسترهن هیچ بر درس یوقدر.

بالخاصه، صوك سنه‌لرده، فرانسه‌ده قرائت و تاریخ

کتابلرینه حرب عمومی به عائد حکایلر، بختار علاوه ایدی‌لشدر. بونلرک هدف، فرانسز ملتنده آلمان دوشانلری،

میلیتاریست ذهنیت ادامه و تقویه ایتمکدن باشقابرشی دکلدر.

تربيا و تدریسانه عائد بتون مسئله‌لر له پک طبیعی اولاد ر

یقیندن علاقه‌دار او لان فرانسز لایک معلم‌رسه ندیهاسی،

نه لککی در حال حس ایده رک، مکتبه‌رد دسماً او قوتیان

قرائت و تاریخ کتابلری حقنده اساسی و تحقیقات پامق

لزومی حس ایتمشد. بز بورادن، یالکز، بوکون فرانسه ایلک تحصیل مکتبه‌لرده تدریی‌اتک نه روح

و ذهنیته ویرلیکی کوسترمک مقصدیله، فرانسه مؤلفلرینک چو جقلره یا بدقلری توصیه‌لردن، تلقین

ایتدکلری فکر و قناعتاردن بر قاج نمونه کوستره جکز: — آنک وحشی قیله‌لردن داها باربار او لان آلمان

عقله صیغما یا جق فیجاعتلر بایدیلر. — آلمانلر سفیل و آچاق خلو قلردد.

— آلمانلر، قانه و اسپر طویه صوصامش حیوانلردر.

— آنهم، کوزلریک ایچنه باقدرق باکا دیدی که: اولادم، آلمانلرک یا بدقلری جنایتلری او نومایا جقسک، ده کلی؟ — ساکا بونی وعدایدیسیورم، آنجه کم..

انقلاب جریانلرندن خبردار ایمک او لان (آیینه‌ی) معارف ساحه‌سنه پاپله‌سی ایسته‌ن بوقادر مهم و اساسی بروشی سکوته کچیشیدیره منزدی.

محققدارکه، بالخاصه، صوك عصر حربلرینک سیلری داهما زیاده اقتصادیدر. یعنی حربلر؟ مختلف مملکت‌لر بورزووا زیلرینک دونیاده کی نبوت منتعلنی و کری قالش ملتله منحصر آ، کندی حسابلرینه استمار ایمک آرزو و احتراسنده دوغمشدن دو غاجقدر، بزه حقیق سیلر کی کوستبلن سیاسی و عسکری حاده‌لر عادی برد و سیله‌دن بشقه برشی دکلدر. حربیت و مدینیتک دافعه‌سی، ملتله مقدار اتلریه صاحب اولمالری ... کی سرد ایدیلن ملاحظه‌لر ایسه، حربی مشروع و ضروری کوسترمک و خلق کتله‌لرینی سور و کلیه بیمک ایچون اورتایه آیلان بیک و انسانی شعارلردر.

موقع اقتدارده بولونان حکومتلر ناقادار قوتی او لورلس او لسوئنار، ینه حقیقی بـ طاقی‌الان و ریا کارل‌لرله کیزله‌مک، سوـ لمک جیبوریتده درلر. چونکه، اینهایت، دموقراصی اداره‌سی آشنه حکومتلرقوت و قدرتلرینی خلقدن آلیرلر و آنجاق، او نک جهالت و ادرا کسرلکنند استفاده ایده رک ضربه‌رینه حرکت ایده بیلیرلر. خاق تصور ایتدیکی، حقیقی منفعتلرینی، دوست و دوشانلرینی آکلامه، و کورمه باشلادینی کون بوزواریتک سیاسی و اقتصادی حاکیته نهایت ویرلشدردیمکدر. ایشه بونک ایچوندرکه بوکون مدنی دیدیکمز، اهالیسنه برقسمی هیچ او لازمه ابتدائی بـ تحصیل، آز جوق سیاسی بـ زربه آمش او لان مملکت‌لرده، حربلرک؟ بانکرلرک، دمیر، چلیک و پتول قرالرینک منفعتلرینی تأمین و محافظه و ستمار ساحه‌لرینی توسع ایچون پاپلادینی حس ایتدیر. مهمک لازمدر. و خلفک، بوکونه قادر اولدینی کی مطبع بر قویون سوروسی کی، کندیته یا بانجی و منفعتلرینه ضد غایلرک تحقیقی ایچون مذبحه‌یه سور و کانه بیلهـهـی آنجاق کندیسـنـه، حرـبـکـ غـيرـ قـابلـ اـجـتـابـ بـ ضـرـورـتـ

اولان بومل غرور و خود کاملق، کین و انتقام حسلینی
تقویه ایدن بومضر وغیر انسانی ذهنیتدر.

ایشته بونک ایچوندرکه بعض معلممار، چو جقلرده
و کنجلرده بو مضر و تهلهکلی ذهنیت تو لید ایدن تاریخ
در سف پروغر املردن بوس بو تون چیقارامق ایسته یورلر ..
بو نه نظری مدافعه ایدن معلممار عین زمانده (۷ - ۱۲)
یاشلرنده کی چو جقلرک تاریخی و قمه ل آراسند کی رابطه
و مناسباتی و تسلسلی نصور وادرانک ایده جلک بر سویه
فکریه ده اولمادیقلری ده نظر اعتباره آلمشلردر.

فقط معلمک اکثر یتنک قبول ایتدیکی و قولنگره ده
حاکم اولان نقطه نظر تاریخک؛ عقلي و منطقی بر پلان
داخلنده، کینیش بر ذهنیته تدریس ایدلدیکی تقدیرده
چو جقلرک توبیه فکریه، اجتماعیه و سیاسیه لری ایچون
چوق فائده ل و زوملی اولاجنی مرکزنده در.

بو کون اولدینی کی، محاربه لر، معاهده لر،
حکمدار و قومانداره اهیتلریله غیر متناسب بر موقع
ویرمن، وقایع وحدات تاریخیه تحریف ایدن و حاکم
موقعنده بولونش اولان مشهور تاریخی سیالرک، حکمدار
و بادشاھلرک، وزیرلرک حقسز لقلری، رزالتلری صاقلا-
یه رق او نلری مدح و شاید، فقط تاریخک اصل مهم و اساسی
در کنی اولان خلقی، اقتصادی، اجتماعی حرکتی،
 مؤسسه لری اهمال ایدن تاریخ، شبه سز بو وظیفه بی
کوره من، و چو جوقلری علاقه دار ایده من.

فقط تاریخک، چو جقلرک، آکلا یاجقلری و علاقه دار
اولاجقلری مهم بر قسمی وارد رکه بو، بالذات مدنیتک
تاریخیدر. حکمدار لرک، معاهده لرک، حریلرک،
سیاسی و عسکری تاریخی دکل؟ عادتلرک، صنایعک،
صنعتک سی و دهای بشرک تاریخیدر، هر دوره ده
حالیشان واضطراب چکن بشریتک حیات و سر کذشتنی
حکایه ایدن غیر شخصی مدنیت بشربه تاریخیدر.

اساساً چو جوق ایچون، انسانلرک چالیمش و یاشایش
طرزلر بنی آکلامق، سیاسیاتک عادی انتیقه لرینه

— چو جوقلر، خسته خانه لرک طوبه طوتولما سنی،
 شهر لریزه طیاره لرک هیوملینی، وطنداشلریزک سیسز
 پوه قتلنی دوشون و کین و انتقام حسلینی بدقيقة بیله
 عقلکدن چیقارما ..

ایشته بملت بوقادر آجالاتیلیر، کندیسته بوقادر
آغبروزالنلر اسناد ایدیلرسه، چو جوقلرک، او ملکی هیئت
عمومیه سی ایله، کندی ملککشک و حق بو تون بشریتک
دوشانی او لارق کوردمه لریه حیث ایمه ملیز ..
بو مسئله حقنده کی تدقیقات و تحقیقاتی توحید و تنظیم
ایدرلر اببور حانده فونفره بی عرض ایدن فرانسر معلم
آرقاداشمز دیبور که :

« مکتبیلریزدہ او قوانان تاریخ کتابلرندن برینی
آچیکن .. اوراده، دیکر ملتلر، آنجاق ملتمزک
دوست و دوشانی اولق صفتیه موضوع بخندر. بوملتلرک،
دهای بشرک انکشافده، مدنیتک ترقی و تعالیستنده
حصه لری نه ایدی بویوک آداملری کیمدادی؟..

بو تون بونلاردن آتر بولا مازسکنر .. بولا چنکزشی بالکن
بودر : فرانسه، بو تون دیکر ملتلرک فو قنده در. اونلرک
الکوزمل، الکیو کسک، الکانسانی و الک عادلی در. بزم و طنم زده
بالکن جالیشقاں، عالی جناب و حق برست انسانلر یه یتشیر ..
بو ذهنیت شبه سز بالکن فرانسیه خاص بر ذهنیت
ده کلدر. مختلف شکل و نظام اهله رده همان بو تون ملتلر ده
موجوددر. آلمانلرک (دویچلاند او بر آلس) ی هر کسک
معلومیدر.

ایشته، فرانسر معلمک فده راسیوننک ویکی تأسیس
ایدهن معارف ایشجیلری افترناسیونلک مجادله اینکه
قرار ویردیکی ذهنیت؛ بو تون قصور لری، فن القلری،
آخلاق سرز لقلری دوشان موقعنده اولان ملککته اسناد
ایده رک، بو تون فضیلت و منیتلری کندیسته حصر اینک
ایستهین ذهنیت در. کنجلرده، بو تون ملتلر لاؤ بناه علیه بشریتک

حضور و راحق و سعادتی نامنه تأسیسی ایسته دیکمز تعاون
و قازده شاک حسلیننک بینه، حریلرک معنوی ساقلری

ومظالم او زاق سائفلرینہ تفوذا غنکدن دها جو قولا و داما
فائده لیدر .

ایشته بولک ایچوندر کہ بوتون مملکتی لرک اقلاب جی
معلمی لری تمثیل ایدن (معارف ایشجیلری انترنامہ بونالی) مکتبہ تاریخ تدوینساتی بوصود تھا آکلایور وایستہ بور کہ
تاریخ ؟ کچھ زمانلرک وجعینلرک اقتصادی و اجتماعی
حیاتلری لک تدقیق و مطالعہ منی اساس اولادق قبول ایده رک
بشریتک ترقی، عدالت و حریت دوغر و تکاملی کو ستریں۔
ہیچ شبہ سزد رکہ بو دوح و ذہنیتہ او قوت ولا جاق
تاریخ بو کونہ قادار بڑہ ترقینک یکانہ عامللری اولادق
کو ستریلن فقط حقیقتہ، کندیلری آشان دہ دین
اجتماعی و اقتصادی حرکتی لرک موقت آقوتلری مقامنہ
اولان بو بولک تاریخی شخصلری حقیقی موقعیتہ تو بیا جق،
جو جقلری فکر و قلب نہ اجنبی دو شہانلئی، دیکر
ملتلرہ قارشی کین و نفرت حسلری او باندیر مایا جق،
بالکس اونلر دھ حرب علیہ دار لئی، صلح بپروارک،
سی و پشہ حرمت، حریت، عدالت و تعاون کی
یو کلک انسانی حسلرہ مربوطیت تو لید ایدہ جکدر۔
و بولک نتھی جسی جہان صاحبی و پشہ بر لکھنے دوغر و
 جدا مہم بر آدمیں آئیں او لا جقدر۔

صدر المیہہ ہبہ

القصوبی و مہنہ لار

بوزڑوانک مجھسی دیبور کہ :

حکومت حکومتی دولاندیریر، قیجہ لکھا آلداتیرسہ (سیاست) اولور؛ باطرون، ایشجینک حقنی جالار،
فاسه-نی دولدورور، آغنی توسعی ایدرسہ (صنعت)
اولور؛ متعصب، امپریالیست جنوارلرک مذبحہ لینہ خلقی
یدیدن یتمشہ حیوان سوروسو کی سورمک ایچون فتوالر
چیقاریرسہ (دینات) اولور؛ تجارت، او جوز و فنا بر شیئی
اپی دیہ بھالی یہ صاتارق ملتی بر اشقا کی صویار-ہ
(تجارت) اولور؛ فقط قاتی ٹھہ نلردن حق ایستہ مک
ایچون ایکی ایشجی بر لشیرسہ او زمان (خیانت) اولور۔
ایشته سرمایہ دار لق دوریںک تو زیع عدالت فصلی...

درویشا قاپیتا بشمنہ

آیدینلوق

آیدین آیدینلوق آی-۔۔۔ دین-۔۔۔ ملق .

آیدین آیدینلیغ نم
کو کدہ آی کی دکل .

کو کدہ یا کی کریلان آی کی آیدینلا تیبورم تپہ دن
طوبراقده صنفلرک قاوغانی .

باغلی یم بن
چامورلی قانلی قارا
طوبراقله .

بن او طوبراقده کی قاوغاندن دو غدم،
ایچنده یم او قاوغانک،

ایچندن آیدینلا تیبورم بن او قاوغانی:
بیز کورہ لم،

اونلر

کور او لسو نلر

دیہ!

اوٹ اونلر،

او-۔۔۔ لر

قوف چینارلر کی قارانلقدارہ صالحانوب یقیلر کن،

اونلری بن

آتسن آیدینلغمک آلتھ قویاراق،

اویاراق

کوز ببکرینک دو لیکنی؟

آیدینلا تیبورم

کوکلرینہ صاپلامان بالطمزمک

چلیکنی!

آیدین آیدینلوق آی-۔۔۔ دین-۔۔۔ ملق!

ناظم حکمت

له نینڭ حىز ارنىد ۵۰۰

« سى رەھا بىرقىقە فەدرە ياساتانابىلىك ئېچۈرۈدە ئامارلىرىنىڭ
« قانى سوھ ، سوھ سىئىھە مەبۇرىنىز زىزە ئېھە جىڭ بۇقۇرۇ
« دىيادە ئېھە مېلۇننىڭ بە ئاساھ بولۇنۇردى . »
— سۇمەلى —

« احتلال ميدانى » نى كېپۈرم . تېلرندە قار غالرو قار قالار
اوچوشان باصل قەلەرى ، كىنىش ، يارالى وانتظامىسىز سورلىلە
(قرەملىن سرايى) موسقۇوا چايى وادىسەن دوغۇرۇ دوشە ،
كالقا يايلىور . بى طرفە قرون وسىلى دە شەرى مەاجىلە
قازىشى مەدانە ئىدىن و شىمىدى بى بالىخە بى دوندورولىن درىن
خىدقى ، دىكىر طرفە غوتىلەك اسلوبىنىك روس مەمارلىرى ئىنلە
آتەپىش كۆزىل شىكلەك ئىك كۆزىل ئۇنەلى: قىزىل طوغالە بنالى
و سرايىلە، وايکىستىن ئورتاسىنە سىزى قىزىل ميدانە جىفاراجى
پاسىق و مظلە قىلە ئاپىلرى ...

دیوارلىرىنە حالا بالوى و كۆنلەك قوقولى ئېچىنە چارلىر
دۇرۇندا آصىلاڭلارك بىكىزلىرىنىك سارىلەقى سىنەن بولۇن قىولۇرە
ياقلاقىمادان أۇل صاغ طرفە باقدم . بىاض ئىزىز بىرىمىسى سىنەن
اوژۇرۇندا ئا (طوماس موروس) دن (بلەخانوف) ه قادار احتلال
و انسانىت مفکورەسى ئېچۈن چارپاشانلارك ، ئۇنلارك اسلامى
يازىل ... شىمىدى بى قافلەتك ئىك باشته (لەنин) دە كېڭىدى .
يادىن ملۇغى يۈزلى و دەمير بىلاڭلى بى عملە ئىنلە چىكىجىي و قىلى
ايمە كەلەجىك ، كۆزىنە ياش و قىلىنە ئاش ئا تش قاينايە راق بوباسى
مىسىك اوژۇرۇنە يېك و بىووك بىر اسم دەما ايشلە يەجىك :

— لەنин —

« بۇتون دنيا انتقابنىڭ رەبىرى »

بو سىنەن بر مىزار طاشى دىكلى ، بو سىنەن دوغوشك ،
انكىشافك و بۇتون انسانىنىك بۇتون طېيىتە ، بۇتون اسراراران كېزىز
شىلەرە خا كېقى دىيك اولان آبىدى حىياتك بى آبىدەسى ... بو
آبىدەتك درىيالر قدو كىنىش معناىىندىن قىلىنە بىر كۆلگە سىندرىرەنلىر
قرەملىنىك ، بو اسىكى چارلىر قلعەسىنىڭ قانلى قىولۇرى آلتىندىن
« قىزىل ميدان » ه دوغۇرۇ بورۇرلۇك قىلىنە ئۆلۈمك دىكلى
حىياتك نىشەسىنى حس اپدۇرلار .

« واسىل بىلەزەنبايا » كلىسا سىنىك كواشكىلى طاقلىرى ، بورمالى
قەلەلىرى قىزىل ميدانىك منتهاىنى ماوى و سچامز بى أفقى كېي
چىرىچىۋەلە بور . بىن بى افقى دنيانىك ئىك فېرىطىنالى بى تېپەسى كېي
كورورۇم . تارىخىك ئىك قارانلىق كونلۇن دېنلىرى شرقىدىن ، غربىدىن

دنىانىك دورت بى اوچىندىن قۇوان اوچىسىز ، بوجاقسىز انسان
سېلىرى او كىنده بى قەلەر ميدانى بى (قاف داغى) كېي دوردى .
او غۇزۇنەلرك ، چىنلىرك « يأجوج مأجوج جىرك » ئىك ايلرى
دالغالىرى بوميدانلارك استېلەرنىن دەحالىرى كىدەمدەيلر . آلتۇن اوردو
سوارىلرى بوميداندە شەرفلەرىنى آلدەيلر ويردىلر ، بۇتون دنيا يېكىنىدىسى
ئېچۈن دار كورەن بۇتون آوروبا افغانلىرىنە صانىكە اوپىنك
تراسەسىنە دولاشىرىمىش كېي كىزەن و دېكەن ناپوليونك
كۆزىنە دنيانىك اوچىي اىشتە بولقەلى ميدانى . موسىقۇۋانك
قەرمەيانى شەرقىدىن غۇزىرە ، شەمالىن جۇزە ، انكلەتەدىن هەندىستانە
بىزانس دن چىنە و نەيات قىبىل التارىخى دورلۇدىن مەدىنىت ئابتساسە ،
آنارشى دن اختىلاھ و سەكۈنە جىقان بولارك اوغرانى در ،
دۇراق يېرىدەر . او بى نامەتاھىت ئېچىنە بىر مىدا ئەن وېرىتەدار .
بن بى يالچىن قېولرى ، بى آلتۇن چىلىيالى بورمالى قەلەلىرى
پاك چوق بوبوك رسامانلىك فورچارلى ئالتنىنە سىر ئىتىم .
« قىرەدەش مەزارلىرى » نە دوغۇرۇ بورۇرکن « تەھتىا قۇرۇسىكى
غالەرى » ئىك رىسم صالۇنلىرى كۆزىلەك او كىنە كەلىپور : رومانوفلارك
ايلك زمانلىرى ، دەلى بىزۇنەك مەدھەش ظەفر كونلۇرى ، اوستىرچ
عصىيانلىرى ، صەرەصرە مەتكەن ئاقا قەلەلىرى قىزىل ميدانلىك مشئوم
بر نوئىل آغاچى كېي باشدىن باشە مەصلوبىلە دۇنادىنى زمانلىرى ؟
احتلاللار ، عصىيانلىر ، حرېلر ، يەنە اخىلاللار ...
ايىشتە سزە قىزىل ميدانلىك تارىخى . سز بوازۇن فاجىھە يى
روس مورخىنىڭ قەلمىندىن زېيادە روس رسامانلىك فورجا سىنەن
مطالعە ئىدەبىلىرىسىكىز . بى تارىخىك يازىلدىنى يېر كېتىخانەلەر دىكلى
رىسم موزەلریدر .

بىكا قەرمەيلەنلىك صالۇنلىرى دىكلى دیوار دېلىرى دە تارىخى
كورۇنپور . بى دیوارلىك دېلىرنە قرون اولى آوجىلىرى ، قرون
و سىطى سپاھىلرى ، فرانسە اخىلالنىڭ نا مەقلوب اردوسى و بالانات
روس چارانى جان ويردى .

ایک رسم لوحه‌سی

— سامن نامن اسماعیلہ —

— ۱ —

چوجو واقع آرقدا شارمند بُری رسام در . قیرده ، تک
قاتل بر اوده او طورر . کچن کون اونی کورمکه کیتدم .
با غمگه ده قارشو قارشویه او زاندق . دیدم که :

— بکا ایک رسم لوحه‌سی پاپالیسک . لوحه نک بری شو :
« اندی » قاتله دولو کنیش بر حوضک باشنده ، آلتون
آیاقلی صندالیه سنده ، او طوریبور : کوزلری دومانی ، قارنی
شیشکین ، الاری دیر . کلرینه قادار و آغزی بو سبوتون
قنزیله باطممش ؛ او موزلردن ده بیک آغزی بر ریلان صارقیور .
« اندی » با باسنندن میراث قالان اسکی بر ففا طاسیله
حوضدن متصل قان دوله بیبور ، و دور مادن بو قانی بیبور :
بو ، کندیستنک هر کونکی شرابی در .

حوضک کنارنده ، بلرندن زنجیره بر برینه با غلامش
کنج اختیار ، قادین ، ارکلک بر سوره کوله وار . « اندی ».
نک جلا دی بونلرک باشلرینی بر ربرو حوضک کنارینه دایبور ،
و خنجریله بوغازلرینی کسپور : کوله لرک بو بونزنده کی دامارلردن
چشمکه کی فیشیران بو قان اولماسه ، حوض چوقدن قوروردی .
براز اوتهده ، چیلاق وجودی کوچوک چو جو قلر بکلشیبور .
جلادک بری ده ده میر ایله بونلرک قوش قادار حفیف وجودلرینی
هوابه قالدیریبور ، و باشلرینی شدته بر بیوک مرص طاشه
چار پرق پارچه لیبور . « اندی » نک خدمتی لری بو داغیلان
باشلردن دوکولن تازه و پنه بینلری در حال بیلانزک آغزیه
ویریبورلر : چوجوقلرک داغیلان باشلرندن دوکولن بو تازه
بینلر اولماسه بیلانلر ، اندی ، نک وجودی ایصیره ایصیره
چو قدن بتزلر دی .

ایکنچی لوحه ده شو اوله جق :

اوک آیاقلرینی اولش بر جسدک کوکسته باسان توبلری
دوکولش بر کوبک پا به جقسک . بو کوبک « اندی » نک
سفره ستدن دوکولن کیک پارچه لرینی بالار ؛ یوکسک دیوارلرک
صداقتنی بکجی سیدر : کوبک قانه بولاشم ، آغزی هواه
قالدیره رق حاوایبور : دیوار مقدس در ! دیوار مقدس در !
« اندی » نک دیوار لرینه باقلاشان حایدود کیم او لیبور ؟ ..

— ۲ —

آرقداشم ؛ بولوچه لر بینجه ، او نلری بکا کونده ردی .
بنده او ایک رسم لوحه سفی ، شهرک ایشالک و غلبه لق بر
جاده سندن ، کوچوک بر جام کانده ، تشییر ایتم .

بوتون دنیا تاریخنده اویله بر کون کاندی که سرایلر مکتبه ،
قشلر کتیخانه لره دوندورو لکه باشلادی . او کون قره ملینک
تاریخنده بر دوفوم نقطه سی در . شمدی بو قاتل سپرل او زرنده
چار سراینک قانلی قازاق نو تجیلری یوق . شمدی « واسیلی
بلازه نایا » کلیسا سانک چانلری ساده جه ساعت باشلرینی خبر
ویریبورلر . قره ملین دیوارلری بونجه شمدی قردش منزاری
او زانیبور . روس و سیریا استیلرینک او زاق بر لرندن کلن
کوپلیلر آوروبا ، آمنیقا ، چین ، هند .. عمله لمینک همنالری
شمدی بو دیوارلر دینده قورقادن ، شمدی بو منزارلر
آراسنده حاج جیه ارمادن دولاشیورلر . او نلره بو طوبر افک
وقوسی آرتق بر آخرت خلیاسی دکل صانکه آشنا بر سی
ونشه سی ویریبور . شمدی بو منزارلر آراسنده در سخانه لرندن
یک چیقمش کنج چفتی ؟ له نینک هر بری بر کیله نین او لان
بیکلارجه کنج چو جنگی ؛ له نینک هر لری بالات اونک اثر لری اونک منزاری
باشنده او قوم ایچون کلیبورلر . بو راده صیرا صیرا منزارلر
بوراده اختلاک بشیوزلری باتیور . بو راده صیرا صیرا منزارلر
دکل ، صیرا صیرا چیچکا کلار وار . بو اشالسز با غمچه ده بر آرشون
منزاره صاحب اولایلمک ایچون بر انسان ، بوتون عالم ،
بوتون انسانیه نه بیوک ، نه معظم خدمتلر کوره بیلشن اولالی در .
له نینک مناریه صوقلو بورم . بزم ملعه ز ، بزم
رخبر من ، بوتون ظلمدیده انسانیتک خلاص مژده جیسی ،
هیمزک له نینکی بوراده او بیور . دها سیاه با غلرندن هنوز
قدور تو لامايان دونیبا بوراده ده اونک اوموزلری اوستنده ،
عیز بلاور بر حفظه آلتندن اونک یوزی ابديا زنده ، ابديا
سوعلی و متفکر صانکه عرکانه کولو بور . اورایه باقلاش امر
آغلایاراق ده کل ، صانکه اونی سوهه واوقشار کی دودا قلرنده
بر تسلمه یاقلاشیو لر . اونک قارشو سنده قلب لر هیچ شبھه سز
دها باشقاق چار بیبور . له نینک منارندن قبله آمید ، سی و کنچملک
نشیسی کلیبور .

له نین ٹولهی دیه ن کم ؟

بو قایسایان حیات نه ؟ .. بو دونیانک عالرینی چو که رهن
کورواتی له نینک سی ده کلی ؟ .. هانکی مدھش بیلدریم
بو قادر جهانشول پر عکس صدا پایا بیلیر ؟ ..
چارلر ٹولور ، استبداد ٹولور . بو آنکنکسز جمعیت ده
ضدیتلر بر بری پارچالار ، بو قوقوش و فاشهه مدھت اک
ذی حیات صایلدنی بر آنده چاتیر چاتیر جو کرده ، طیعتک
لایزال علیتنی ادراك و اعلان ایدهن ، اوکا اوبان انسانلرک
سیوی و ظفری دورمار ، نوله ز ، انکشاف ایده ر ، اسلا
ٹوله ز ... شاذی به صیحه [*]

[*] کچن نسخه منده کی موسقووا مکتبوی آلتنده کی شادیه
صیحه « اعضاي یا کاشقله » صیحه شاذیه « شکنده
دیز بیش اولنله اعتذار ایده رز . آبديلاق -

يىكە آيلە ئېجنە!

اورخان آكاه يولداش ئولدى

بو آئى ايشىجي حالتىك يوره كنه سياه بىر خىچىر
صەپلانىدى . اورخان آكاه آجلەتك ، سفالتك قىدەت
قوللىزىدە ورمەن ئولدى . توركىما ايشىجيلىرى نە اورخان
آكاه كېي حياتى عملە قورتولوشنى وقف ايتىش بىر

آرقاداشى ، نەدە اوتك رفاجىعه اولان أولومنى اونوتما .
ياجقلدر . بىكىنلىكى جمعىتىدە وەردەم ، آجلق ، سفالات
كىكىن قانلى بىر قىلغى كېي هەريشىجىنىڭ باشى اوستىدە
صالالانىور . اورخان آكاه بىر قانلى قانلىجىك قوربانىدە .
آكاهك بىجادەلە وايماڭ دولو حياتى بىلەمەن يوقدر .
فقط بىز يىنە اوندۇن قىصە جە بىحث ايدەم :
اورخان آكاه اعمالات خرىيە مەكتىبىنىڭ چىقىمىشىدە .
صنقىندە دائىما بىر نجىي ايدى . حياتە بىر ايشىجي اولەرق
آتلەقدەن سوگەرە مەملەكتىدە كى فىكرى جە يانلىرلەدە علاقە .

— ٤ —

برنجى لوحەنەك اوكتىنە ايلەك دفعە سياھىلى خىستە بىر قادىن
دوردى . قوجاسى اوزاق مەملەكتىزك بىرنە ، اوزاقلەرنە كان
بىر يابانىجي ناك آليلە ئۆلەپىلەشىدى . كىمسەسى بوقدى ؟ كىچە
يارىلىرىنە قاداردىكىش دېكەركچو جو جۇرقۇنى بىلە مەكچاپىشىوردى .
بىر قادىن ، وسمەدە بوغازلىرى كىسيلىن كولەرك آراسىنە كىنلىنى
كۈردى ؟ و باشلىرى سەرسە طاشە چارپىلەرق بارچەلەنان چو جەلەرە
باقاڭاركىن ؟ بىاپورولەرك دەسىنى يايىشلەر ! دېدى . سوگرا ،
اختىار بىر مكتىب خواجەسى كەلدى . قەيرەمەلەرك بىرنە هواسز ،
دار و قۇراكلىق بىر كىرا أوندە او طورىپوردى . آيلەنلىرى
پاتاقدە يانان خىستە قىزىنە علاج آلمى ئېجىن كەتابلىرىنى صەنەتە
چىقىمىشىدى . اختىار آدام كىنلىسىنى درحال رسىمە كى كولەلر
آراسىنە طانىدى ؟ و بىراز داها دقت ايدىنچە ، يانىنە قىزىنى دە
بىولىدى . داما سوگرا ، رسىمك اوكتىنە بارە سىزاق و سفالات
بۇزىندۇن تەھىچىلىقى بىراقان بىر دارالفنون كېبى دوردى ؟ اوەدە ،
زەقتسەزجە ، كىنلىسىنى رسىمە كى كەلەلر آراسىنە كۈردى .
و اوکا اوپەلە كەلدى كە ، بۇيىندە كى دامارلەرنە بىرى آپىلەش
 وجودىتە سەھىجاق بىر قان يايىلپور . و بلندە قالدىرىلەمە ئەق .
قادار آغىر بىر زەنجىرك وارانىنى حس اىتدى .

بو سىرادە غۇزە صانەرق كېتىنەن كۈچۈك بىر يېن جو جوغە ،
صەقتسەز بىر زەنكىتىك قاپۇسىنە دايىقلە چالىشىرىلەن مىنى مىنى
بىر اوکسوز قىز جامكانتىك اوكتىنە بىرىكىن غلبەلەنە ياقلاشدىلەر .
بۇنلار زورلە جىياتە و فەخشە سورۇكلىنى زواللى لەك جەعەتە
بىراقدىنى بىدېخت ياپورولەرك ؟ بىرىنەك باباسى سوک نفسى اعدام
سەپىاسى اوزىزىدە ويرەن بىر قاتل ، دېكىرىنەك كى حىربىدە شوبىد
دوشەرك جىتە كېتىدىكى روایت ايدىيان بىر عسڪردى ؟ و اىكەپىستەك دە
آناسى فەنلىك خىستە خانەستك توغۇشلىنىدە يانان بىر فاحشە يىدى .
اىكى جو جوق رسەمە باقاڭار باقاڭار آجى بىر چىماغىن قوپاردىلە ؟
و آقلىلە يوزلىرى ئۆرتەرەك اورادىن قاچدىلەر : بوغازلىرى كىسيلىن
كولەلر آراسىنە آقلىلە بابالىرىنى و بېنلىرى پارچەلەنان چو جوغە
آراسىنە دە كىنلىلىرىنى كۈرمەلەمىدى ، بىلەم ؟

بىراز سوگەرەدە او دۇفعە بازە آرامق ئېجىن شەھەر ئىين
بىر دېجىلە يورغۇن بىر قاپىرەقە عملەسى او رادىن كەدى . بۇنلار دە
رسىمە ، قو لاچە ، كىنلىلىرىنى بولىدىلە .
الحاصل ، « بىرولە تاريا » صەفتە مەسوب هەكىس ، قىاسىلە
و قولىلە چالىشىدىقى حالىدە سفالات چىكىن و جەعەتە قوربان كىدىن
بۇتون انسانلار ، بىر رسىمە ، كىنلىلىرى ئەنلىدىلە .
اىكىجى لوحەنەك اوكتىنە پەسە ، سو سلو بىر غۇزە محىرى ،
و قارلى بىر عدىلە مأمورى و بىر پولىس نفرى دوردى .
اوچى بىر دەن رسەمە حېرتە باقدىلەر . اوچىنڭىدە يوزى ساپ سارى
كىسىلىدى ، و دوداقلەر ئۆرەمكە باشلادى : حىقىقە بىرولە تاريا !
زەمىنەستىنە اولان بىر اوچ آدام ، رسىمە كىنلىلىرى ئەلەپەنلىرى
كىرىم سەعدى

آکاه هېمزك آکاهیدر . اوڭك ھائىسى قدر بىندە
اچمىزقان آغاڭلۇر . آکاهى او نۇنمايا جىغز .

بامظار :

سوزلىرىزك اوئلرك اوستىنده بويوك بىرتائىر يالپامىه -
جىغى بىلدىكىمز حالدە يىنه سوپىلپورز : آکاهك اولومى
لازم كان يىلره بروجدان عذانى اولىشىسە تىزكاه باشلىرنىدە
محىتلرىنى و حىاتلىرىنى فدا ايتىدىن سوکرە خستە لانا
عىملەلرە يارىم يومىه اولسون ويرلەلەيدر . بىز بوطلىپمىزى
كىندى قوتىزله أللە ايدە جىڭىز .

آرقاداش!

آڭاھلە ئولومى بىنە شىكىپوت لىزىمنى بىرداها آڭارتسىن !

— الفەرمۇلى وەھىنەلر —

انسان ھى زمان كىندى قىاسىنك و كىندى ئىنك
ياراتىدىنى شىلرلەن قربانى اولدى .
ملكىت شخصىيە اوپلاسايدى (سرقت) مفهومى
انسانلەن دىغانىدە يىر بولما ياجىقدى .

آخرىدە سعادت و عدلرى مظلوملارڭا اقتصادى طلبلىرىنى
تسكىن ايجون بىرا سطەدر .
وحشىلەر آراسىنده فيزىپولۇزىك بىرا حتىاج او لارق
دوغان (روح) تلقىسى، زماڭىزك بودۇز و آجىمعىتىدە اجتىماھى
بىرا حتىاج او لارق ادامە ايدىلىپور .

حاكم صنفلەر ھى زمان كىندى اقتصادى منفعتلىرىنە
اوينون اولان شىلىرى حق ، ضد اولان شىلىرى تاھىق
او لارق اعلان ايدەرلر .
ادرالڭ ايدىلەن خطالار ، موقفىتە كوتورمك ايجون
اڭ قىصە يولاردىلر .

دماڭىزدە كى مجرد فىكرلىرك كىندى كىندىلىرىنە
دوغۇرلىرىچەر بىول ايمىك ، مىلا مكمل بىرا او توموبىلەك
كىندى كىندىنە مىد انە كالدىكىنى دوشۇنۇك قدر كولۇنجىدر .
[قارلماقس : « اقتصادى عىنىت »]

دار اولىقىدىن كىرى قالىماش رىزمانلىق توركىادە حاكم
بر ماھىت كىب ايدىن توركىولىك ، توراخىليلە ساپىش ،
فققەت بونلىڭ عملە قورتولۇشىلە ئلاققىسى اوپلاسادىنى
آكلادقىدىن سوکرە دوغۇر و يولى بولقىدە كىيىكمەمش
و آيدىستەنگ صىمىى ، تىشلى جاندىن او قوچىجولرى آراسە
قاڭىشىدى . توركىادە وجودە كلن ھېچ بى جىدى عملە
تشكىلاتى يوقىدۇكە او رادە آکاه فعال بىردىل اوينامش
اوپلاسىن .. حتى نوركىيا الشىجى دەنلىكى ئىلە مقرى كوى
شىبەسىنى تىك باشىنە وجودە كەتىرىمىشدى . ۱۹۲۲ دە
تورك ارددوسى استانبولە كىرىدىكى زمان آکاهادە
يشىجىلەر يوزى كولەجىنى ظەن ايتىشىدى . فقط
نە يازىق كە ، استانبولەك اشتلاف قوتلىرىدىن قورتولۇشى
ھېچ اميد ايمەدىكى حالد . آکاهك مەدۇرىتە سېيىت
وەرمىشدى . آکاهك قرق لىرا قدر طوتان معاشى
آنادولۇيە كىتەدىكىنى دولاپى او توپ لىرا يە ايندىرىلىش
واو آرالق بىرچوجىنى دۇنيا يە كلن زواللىي عمەھ فەجىع
بى سعال و آچىلغە محکوم اولىشىدى . بونى اىي آكلاتق
ايجون شۇنى سوپىلەم كە آکاهك اۋىيئە آتىجىق هفتەدە اللى
درەم ئات كېرىپوردى . بو كىنجى ، غىور عملە آنادولى
مجادىلەسەنە بورادەكى آرقاداشلىرىنىڭ حقوقنى اجنبى
سرمايدارلە قارشى مخافظه ايمىك ايجون اشتراك ايدە .
ممىشدى . آکاه كېي اىپرىيالىزىمك اڭ بى آمان دىشىلىرىنى
بىرى اولان بىرا عملەتك بى حرڪتى بى قباختىمىدر ؟
اوېك آجلقىدىن اوپلاسى ايجون كافى بىسىبىمىدر ؟ آنادولىدە
توركىيانىڭ قىقىر كويلىسى و عملەسى آوروپا قاپىيالىزىمنىڭ
اوشاق او ردوسە قارشى مجادىلە ايدرەكىن استانبولە او
قاپىتالىزىمە سىمسا لاق يابان بىرچوق « أكابر » بىكۈن
حالا لۇد دە كېي ياشايىرلەر فقط آکاه جىڭلىرىنە يايپىشان
وەرەمك قوللىرىنى دە جان وەردى . خستەلغەندە ايشىنە دوام
ايدەمەين بوزاوالىي أمكىدار عملە او زۇن زمان او زپاردىسىز
سۇرۇكلىنى . اڭ نەيات لطفاً يارىم لىرا يومىھ باغلادىلر .
فقط نە يازىق كە ، چوق كىچ قالىشىدىلر .

بورالرده وبا- قولرا میقر و بله یارا تئق، آله ولی زهارلى
غازلر بولابىلدك ایچون افندىلرېنىڭ بر اشارىتىلە كىچە،
كوندو زمطىع كۆپكلىرى كېچىلشىپورلر. قاتىلارك، بانىكىرلرک
ايپرىيالىست دىپلوماتىلرک قابينە لرنىدە عقلە كىنز پلانلر
حاضرلانيور. قارالر، دەكىزلىر، اووالر، هوالر اوپىلە بىر
مىسىت يوواسنه چۈرىپىوركە، بودونيا جەھنملىرى ياسىدە
مقدس كىتابىنرک آكلاندىنى عقوبتىلر ابتدائى بىرچوجق
أفسانەسى كى قلا جىفلر :

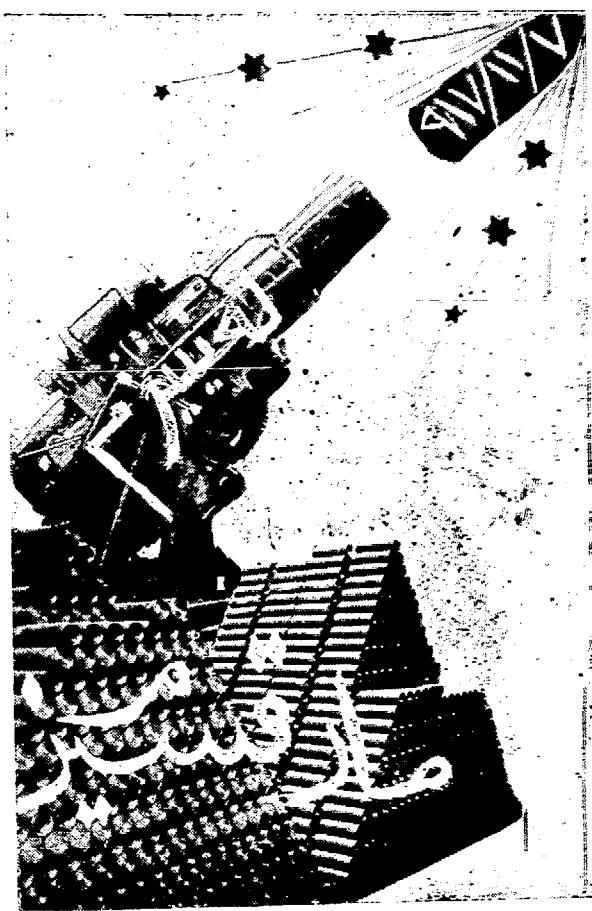
بر اوردو بىر آنده أرييە جىك، بىر شەھر بىر آنده تسلیم
دۇھايىدە جىك، بىر بومبا بىراقلىمى زهارلىيە جىك، بىر قومبارا
بر ئولىكەنك آلتىن، اوستى بىر آنده وبا- قولرا میقر و بله
ايچىندە بىر اقاچق ؟

آخىقلەرە صلح، سکون و عدایدەن ايپرىيالىست افندىلار
بو عقل آلماز قىامتلىرى انسانىتە سادە جە بى « خدمت
مفتىحرە » اولىق اوزىزه پاپا جىفلر و آلىقىشلاناجىلر !
هندستاندە او تۈزمىليون آچى وار ؟ چىن شمالى
سيلاب و وبا دالغالرى آلتىنەمى قىرىپىور، تۈركىياباشدن
باشە بىر خرابىيە، بىر قىرسانىنەمى دوندورولدى ؟ كىردىستاندە
طىاردەر كويىلىرى، شەھرلىرى مەحضا بىر تىجىرە اولىسوندىمى
ياقۇرلار ؟ بوتۇن بونلار « معظىمات امور » اىلە مشغۇل
خېرىخواه افندىلار ایچون اهمىتىسىز شىلدەر .
 فقط ؟ . . .

فقط بىز، معلمىمىز قارلماقلىك بوندن يەتمىش سەنە أول
كەلەجىكى خېر و يەدىكى كونلارى باشاپىور . دىپىوركە :
— « قاپيتالىزم (سرمایيە دارلىق) كىندى مزاينى
كىندى أىلە قازار و كىندى مزار قازىيەجىلىنى كىندى
أىلە حاضرلار. قاپيتالىزمك انكشافى اىلە ميدان آلاجق
ا-تىلا حربلىرى نەيات يابوتۇن مەدニيتك اخلاقان، ياخود
صناعىي مەلکىتلىرددە پۇلە تىيانىك اخلاقان و كىرىي مەلکىتلىرددە
ملى خلاصىن حىركەتلىرىنە منىجر اولود. مەدニيتك اخلاقان
آتىجىق عملە صنۇق قارشى دوراپىلىر . »
حرب عمومى دۇنيانك آلتىدە بىرىنى اخلاقان كوتوردى.

حرب عمومىنىڭ او تىجى سەنە دورىيە سىنەدە :
حىرىمە ؟ امېتىلە ؟ كېپىپىور ؟

شاعىلر يازىپىور، غەزەلر سوپىلىور، دىپلوماتلىر
نەطقلىنى ويپىپىور ؛ « موازىت جەھان، صلح عمومى،
رفاه و سکون . . . » كەلەلر يېغىن، يېغىن قولاقلىرىزە
چارپىپىور، يېنەزى دەلەپىپىورلار . نامتاتاھى قولقىرانلىر،
مېلىيەنلار جە معاهىدەلر، متارىكەلر، قانۇنلار . الخ . . . الخ .

فقط حقىقتىڭ عىرالىنى قارشۇسندە بوتۇن بىوكەزە لەكـ
نەمە يارارلاركە ؟ . زو صلح، سکون قومدىيارى ايچىندە
كىندى ئۆتون انسانلارە ھم صاحى، ھم دە سکونى اذكار
ايدەرەك دىپىورزكە :

— بىشىرىت ھم حربە، ھم دە اخلاقان دوغۇ كېدىپىور !
سلاح قاپيتالارى قاپيتاپىدە، لا بور اتور آرلار ايشلىپىور،
صالجىلىنى علم و فن اوغۇرنىدە آفارەتىش محترم ئاللار !

قربانلرینی بر دها کوز او کنه کتیرمک ایستیورز . بو آشاغی به درج ایندیکمز استالسستیق بزه ساده جه حرب عمومی ده یارالانان ، خسته لانارق نولن کنج بشر نسلی ده کل ، بو یوزدن میدانه کان نفوس و تولدات آزانغی ده کوسته جان و بولیله لکله حرب عمومینک سبب اولادینی حقیقی انسان ضایعاتی ده کوزلریز او کنه کتیره جلک در . بز بواستائستیقه تور کیاک حسابلرینی قوییورز . چونکه کچن حرب عمومی به بو زوالالی و خسته ده وطنمنز دلیل و سرخوشرلر ئىنده ساده جه بر میلیون - بش میلیون اولادینی ده کل ، بوتون کندی خی قربان و بردى . بورایه تور کیا ، شرق مملکتلری ، آمریقا و مستملکات داخل ده کیلدر . بونلرده داخل اولونجه عمومی ضایعات یووارلاق یووز میلیون اولورکه جهان یکی بر حرب عمومینک او تجی سنه دوریه سندے یکی بر حربه قوشارکن بز او پکمش هائلهنک یچاره

ایکننجی برجهان محابه سی بوتون مدنی عالمی اخلاقی قوجاغنە آتاققدور . ئىنى ایده لیم كە ، شرقىك مظلوم ئولكلەرنە هنددە، چین دە، ایران دە منى عصیان واستخلاف آله ولرى يازىن، طوتوشسون ! ئىنى ایده لیم كە غربىك صناعى مملکتلىرنە آورپادە ، آمریقادە شعورلو و تشکىلاتلى بين الملل عملە صنۇق آرتق قودوران ايمېرىيالىزمك تا جانىه او قوسون بوتون مدنیتى قوشما قوشما سورو كله ندىكى بو هول انكىز يكى بر حرب عمومى دن قورتارسىن . بشرىت هم حربە ، هم ، اخلاقى كىدىيور . دعالىر ، نيازلىر ، يارىم تىپلىر بو قاماتك شىتى چوغالىقىدىن باشقا ھىچ بىشىئە ياراما زلىر . فقط بىز ئىنى ایده لیم كە انسانىت بىضطربىي ايمېرىيالىزم دىۋىنلە (عمومى حربلىر) اكلنجىسە آرتق يكى قربانلر ويرەيە جىڭ قادر كوزىنى آچىش بولۇنسون . حرب عمومینك او تجى سنه دورىيە سندە یکى بر حربه قوشاركىن بز او پکمش هائلهنک یچاره

چىن حرب عمومینك اون آوروپا حکومتىنده سبب اولادينى انسان ضایعاتى

حکومتلى	نفوس	۱۹۱۳ دەكى	اکىر حرب اولماسە يىدى ۱۹۱۹ دەكى	حالبو كە نەقادار يىدى ۱۹۱۹	نەقادار او لا سەقىدى	حرب يۈزىنەن وفيا	تىك تزايدى تېيىجە	تىك تزايدى تېيىجە	تىك تزايدى تېيىجە
اوستروپا روسى	۱۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰,۰۰۰	۸,۳۰۰,۰۰۰	۴,۷۰۰,۰۰۰	۴,۷۰۰,۰۰۰	۲,۷۰۰,۰۰۰	۲,۷۰۰,۰۰۰
آلمانيا	۶۷,۴۰۰,۰۰۰	۷۱,۸۰۰,۰۰۰	۶۵,۵۰۰,۰۰۰	۶,۳۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳,۶۰۰,۰۰۰
آوتراستريا مجارستان	۵۲,۷۰۰,۰۰۰	۵۵,۶۰۰,۰۰۰	۴۹,۸۰۰,۰۰۰	۹,۸۰۰,۰۰۰	۳,۸۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰
فرانسە	۳۹,۷۰۰,۰۰۰	۳۹,۹۰۰,۰۰۰	۳۶,۵۶۰,۰۰۰	۳,۳۴۰,۰۰۰	۳,۳۴۰,۰۰۰	۸۸۰,۰۰۰	۸۸۰,۰۰۰	۸۸۰,۰۰۰	۸۸۰,۰۰۰
إطاليا	۳۵,۴۰۰,۰۰۰	۳۷,۵۰۰,۰۰۰	۳۵,۲۰۰,۰۰۰	۲,۲۸۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰
انگلترە و يرلاندا	۴۶,۰۰۰,۰۰۰	۴۸,۴۰۰,۰۰۰	۴۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۸۵۰,۰۰۰	۱,۸۵۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰
صربيستان	۴,۶۰۰,۰۰۰	۵,۱۰۰,۰۰۰	۳,۶۵۰,۰۰۰	۱,۶۵۰,۰۰۰	۸۲۰,۰۰۰	۱,۳۳۰,۰۰۰	۱,۳۳۰,۰۰۰	۱,۳۳۰,۰۰۰	۱,۳۳۰,۰۰۰
درمانيا	۷,۶۰۰,۰۰۰	۸,۲۳۰,۰۰۰	۷,۷۲۰,۰۰۰	۵۱۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
بلغىقا	۷,۶۰۰,۰۰۰	۷,۸۰۰,۰۰۰	۷,۴۲۵,۰۰۰	۳۷۵,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰	۱۷۵,۰۰۰
بلغارستان	۴,۷۵۰,۰۰۰	۵,۱۵۰,۰۰۰	۴,۸۷۵,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰

بورایه تور کیا ، شرق مملکتلری ، آسربىقا و مستملکات داخل ده کىلدر . بونلرده داخل اولونجه عمومی ضایعات یووارلاق حساب یووز میلیون اولورکه جهان یکى بر حرب عمومى بىه قوشاركىن بورقى بر دفعە خاطرلامق ھېچج ده فنا اولماز ظن ایده رز .

شوكت ژىيا

پیرتیق پوطینلرندن چورابلری فیرلايان کنج بر معلمه غزنه جي به ياقلاشدى. اينجه صولغون يوزني آيدینلوق چويردى. كوزلرېنىڭ ايچى كونش آلتىنده دەكىز كې قاماشدى. قويىندىن چىقاردىنى بش غروشى غزنه جي به او زاتىدی.

غزنه لە بود بود آزالىيوردى. هر كىس كىنى دى بىكىزە دىنى سىجوب آلىيوردى.

قوچامان آدىملاره يورويمى كىنىش او موژلى، مكعب يوزلى، چىوى كوزلرى چوقور بر عمله تا او زاقدن بىزمىكىنگ كوكسنه ياصلانان اختيار آرقاداشنى طانىدى او زاقدن سلام و يىدرىك ياقلاشدى و هر زمان يابدىنى برايىش كې ساده بىسيط بىرحر كتله بش غروش و يروب آيدىنلەك ايشىجى حىاتەنە تخصيص ايدىلەن ايكتىنجى علاوه-ئى آلدى.

ايچىمندەن هيچ بىرى دىمەن چونكە «بىزمى» ذاتاً «او زاكىكى» دىكىيدى؟

عمله داها غزنه جىنىڭ يانىدىن آيرىلامىشدى. سىورى پوطىنلىرىنىڭ او جى بورنە باطان شاڭزان قراواتلى بىرك ياقلاشدى. غزنه جى به بىشىلر صوردى. غزنه جى يوزنى بوروشدوردى؛ فاسىلە خاير اشارى يابدى. سو كى ابراز صىقىلارق بىك افندى يە «بىزمىكىنى» او زاتىدى: «بىزمىكىنى»، «آيدىنلۇقى».. شاپىرەم؛ توحاف شى، دىدم. عجبا بوجىپلاق حانىلاره ٢٤ ساعتىدە ٢٤ ساعت دانس ايدىن بىك دە «بىزمىكىنى» او قويورمى؟.. فەط بىك افندى بىردىن بىر ئىنلىك ئىلەنە طوتوشدورولان «آيدىنلۇقى» فېرلاتدى. كولدم فقط كولوشم دوداقلىرىمە قالدى: قوچامان ناصىرىلى بر ئىل بىك افندىنىڭ مطروش پودرمى صوراتىندا بىر كوللە كېي باطلادى: عمله طوقات آتىشدى.

پوليسلىرىتىشدى. ياقلاشىم سىورى پوطىنلىرى بورنە ياتان بىك افندى پوليسە دىيوردى كە:

— افندىم ئىلە بى عجائب مجموعەنى صىقىشىرىدىلەر. بن دە جانم بونە «دەزەنەرە سانس! داها يو كىسىڭ مخالىف

آيدىنلۇقى كىم او قويور؟ ناصل او قويور؟

بو مەضۇمە

كورد كلر يەك بىكىدە بىرى!

غزنه جىنىڭ او كىنده قالاپقىلى، ساراقىلى، فلى، دوزكۆنلى، پودرمى بىر سورو غزنه واردى. بو قارا قالا بالغك اىچىنە بىن دە «بىزمىكىنى»، آرادم. او دە او را دەيدى: يو كىسىڭ تىز ايشىقلى آلنى، شەمشك كوزلرلە باكا باقىوردى. كىنىش چىك كوكسنىڭ «آيدىنلۇق»، اختيار بىر عمله ياصلانىشدى.

غزنه لە بود بود آزالىيوردى. هر كىس او نلرك اىچىنەن كىنديلىرىنە بىكىزە يەن سىجوب آلىيوردى.

غزنه جىنىڭ يائىن دارلشىقىلى او جوجوق ياقلاشدى: اك كوجوکى ١٢ اك بويوكى ٦٠ ياشىنە دەيدى. انسان، مىمادىما اىچىن اىچىن آغلىور حسنى ويرەن كوزلرلە قارا قالا بالغە باقدىلەر. قالاپقىلىردىن قورقىدىلەر، ساراقلىلەر كېسى، دوشۇك بىقلەرلى او نلرلى او رىكۆنلى دوزكۆنلى پودرمەلىردىن او تاندىلەر و حاستا، سارى أللارىنى «بىزمىكىنڭ»، «آيدىنلۇقى»، كىنديلىرىنە كوللەن اختيار عملەنە او زاتىلەر. او جى دە او اختيار عملەنە با بالرىنە بىكىزە تىشدى.

اك بويوكى جىنى قا يىشىرىدى. ٢ غروش چىقىدى. او رىتاخىدان ٦٠ بارا، اك كوجى كىنەن ٢ منهلىك. حساب اىستېنلەر ٤ غروشلىرى واردى. حالو كە ٥ غروش لازىمىدى. او جى دە. قىپ قىرمىزى او لىشلەرى دو قونسەلر آغلا باجاقلىرىدى. بى طېلى او زاقدن او نلرە باقىوردى. يانلىرىنە ياقلاشدى. غزنه جى بە ٩٤ غروش وردى، هەم كىنىسى «آيدىنلۇق»، آيدىنلۇقنىڭ آلنى قويدى. هەم دە دارلشىقىلى يېلىلىرى سو سىنرىدى. دردى دە او زاقدانلىرىلەر. ايچىمندەن دىدم كە: «بىزمىكىنى» او قوييانلىك آراسىندا با بالرى تىز كاه باشىنە ئولنلار، علاجىسىز لىقىن جان چىكىشىن خاسىلاره درمان بىرە جىك دوقۇرلۇدە وار.

شاعر

شاعرم ،

شمشك شکالرینى شعرلريمك

جادەلرده اىصليق چالارق

فازيريم

ديوارلره ۱

۱۰۰ مترودن

چيقتلهشەن ايکى سىنه کى سىچەپىلەن ايکى كوزوم
ألىتىدە كوددى
ايکى آياقليلرك ايکى يە آيرىلدىغى !

سن ،

بىم

هانكىسىندن اولىغىمى آكلاماق اىستېبورسەك

جىمە صوق

قافاڭى !

اوردە

« آيدىنىنى » اوقوبان قارا اڭمك

سکا دوغرونى سوپىلەر ...

شاعرم

شعردن آكلارم

اك سودىكىم غزەل ؟

« آتى دورنىخ (۰) » يدر « انكلاسك » !

شاعرم

برىيل ياغان ياممور قادر شعر يازدم ،

فقط اصل

شاه اثرىمە

« قونستروكتىويستومارقىسىست » رومانىھ باشلامق اىچىن

حافظ « قاپيتال (۰۰) » اولىماي بىلەپورم ! ..

(۰) « آتى دورنىخ » انكلاسك « دورنىخ » قارىنى يازدىغى

، مشور ائرىدر ياقىندا « آيدىناتق » كلىيانى مىانىندە نىشر

ايدىلە جىكىر اوقۇغاسى توصىھ اولنور .

(۰۰) « قاپيتال » مارقسك مشور قاپيتايدىر .

منوران جدى بر مجموعىھ ساحب دىكىنن، عملە بە آياق
طاقىن، مجموعە چىقارماق... بۇ مجموعە دىل دىزالت، دىيدىم .
بىك افتدى سوزىنى بىرەمدى . عملە هان علاوه اىستىدى :
— بن دە بىكى سوراتىنە، يادستور !، دىيوب طوقاتى
عشق اىستىدى ! .

بۇ سحاورە بىم دوبىدو قىزىمك بىكىدە بىرى اىدى .

وھىزەلر

بورۋاوازىنىڭ كىنيش يوقسوللار كىتلەسەنە قارشى
قازارانج و حاكمىت تىمىسى ايکى مەم قىلدەن استفادە اىدەر :
دین و ملت ..

انسانلار اىچون لەقىدا انسان، فەلقەلە أوزلاشتىرى، ك
ظالم دشىن ظلمىلە ادارە مصلحتى تلىقىن اىدەنلەر .
پرولەتاريا اىچون لەقىدا انسان بورۋاوازى ايلە أوزلاشتىرى،
اڭظام دشىن سرمایەدار ظلىمى التىنە ادارە مصلحتى
توصىھ اىدەن كىمەلەردر .

تشكىلاتىز و شعورسىز ايشجىلەر بۇستان دولاپنىڭ
كودى باغلى بىكىرى كىدر . پاطرونك حسابىنە أورانجىھ يە
قادار دور اىدەر دورورلار ..

قىش كىچەسى يالىن آياق، صىرتى چېلاق سوقاقلاردا
قالان انسانە بورۋاوازى قاونى شۇنى امر اىدەر :
سوقاقلاردا اىكلاھ يوب قوناقلاردىكى ذواتى تعجيزاتە . هە
شى صاحبىلەر، قارلار اىچىنە أول، هېچ بىرىشىنە ئىل
اوزاڭە، استفادە بىھقىك يوقدر !

عىنى انسانە قانون طېيىتىدە شۇنى امر اىدەر : طېيىتكى
اولادىسک . طېيىتىدە موجود هەشىئىدە حق اشتراڭك
واردر . وجودكى اىصىتىق اىچون آتشـلەك ؛ حياتكى
قورتارماق اىچون حقكە حاكم اول ! .

ھەمىشىنى

اول زمانلئ اورئ ماڭالېرىنىه :

أىشىمىز ..

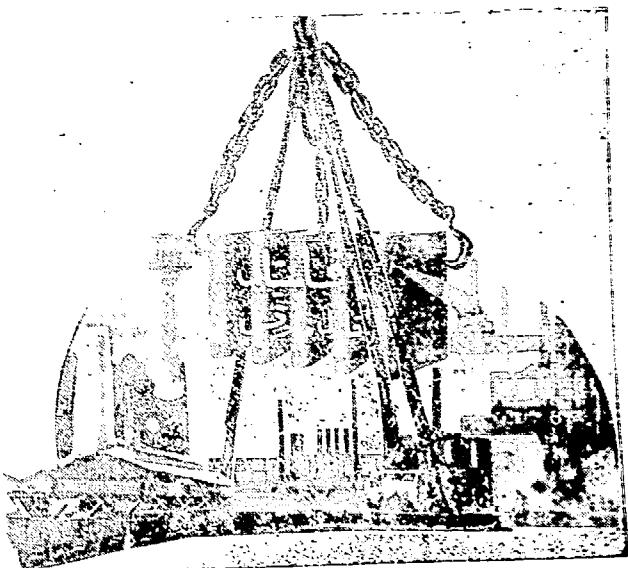
— آنه قارنم آچ ..
 — دايىك شىمىدى كاپىر ياوروم . برازىداھا صىبر ايت ..
 — آ .. باق ، سوقاڭن و بونجاڭى كېپور .. نە كۆزلى ..
 جىجىيلى ، يىھىلى ..
 — آنه ، بىكا بىر فېرىيەلاق آلسەك آ ..
 — بارامىز يوق كە بزم اپكىم ..
 — نەدن پارامىز يوق بزم آنه؟ ..
 كىنج قادىن بوسؤالە جواب ويرەمنىدى .. سرت بىرمىزك
 قارشىسىندە اوڭكەك بىرمىكتىلى كېي صوصا قالدى .
 باصىق طاوانلى لوش اودادە ، يې دوشكىنىدە قىورانەش
 ياتان اختيار نىنە ، كۆكىسى دىستەرە ايلە كېسلىيورمىش كېي ،
 خىربىل ، خىربىل نفس آليوردى ..
 — احمدم داھا كىلدىمى ؟
 — خاپىر نىنە ..
 — الله ويرەددە يوزمىرى كولدىرە جىڭ بىر خېر كېتىرسە ..
 — انشاھ نىنە ..
 — يارىن دە ...
 اختيار سوزۇنى بىتىرەمەدى . بوغۇچى براوەكسىر رولەنە
 قدىدە كۆكىنى طوقاقلادى دوردى . كىنج قادىن بىتەمەن جەلمەنەك
 قورۇن توسىيەلە ذاتا بىتون كون اىچىن ، اىچىن ارىيەش ،
 درەلەندى : يارىن فائض كۈنىدى .
 فائض كۇنى .. بودردى كىم بىلەم؟ .. بۇنك عذابى كىم
 دويماشدر؟ .. آشىماڭىرى ، چوجۇقلارشە « اڭك » كوتورە .
 مە يەنلرک ؟ فائض جىلر كەننەدە ، او روھىك آغىن دوشىش سىنەنلەر
 كېي قىورانان ، سومۇر دولەنلر كېلەپۇنلۇق او ردولرى قارشىسىندە
 مازى رفاه ، نائل اولاڭلەن نە كولونچ ، نە او تاندىرى يېنى بىر آزانى
 تشكىل ايدەرلر ..
 قاپى چاندى .. آنه اوغل قوشوشدىلر .. اختيار نىنە
 بىلە ياتاغىندە دوغۇرولدى . عىبالا حەد بىر « ايش » بولايەتلىكىمىدى ؟
 اىچىرى كىدەن احمدك يوزىنى بىر يابانچى سىلە كورسە سزەردى كە
 خاپ .. سباخلىن بىرىيەن اميد حتى خىلما ايلە چىقدىنى اوە احمد ،
 سىيار بىر مازارلىق كېي ، عنم قادار قوتلى ياسىلە دونىوردى ..
 او كون دە صباحىدىن آشىماھە قادار چالمالاق قاپى ، باش
 وورمادق يېر قالمامشدى . هەر طرفدىن آلدەنى - واب يامى جەتىسىن
 بىرردد ، يېرىمالى بىر علاقة ، يابوش بىر وعد اوشاشىدى .. احمد ،
 باصىق طاوانلى ، لوش او طەنەك كوشە مىندەرىنە يېقىلىدى .
 وصوصىدى . هېسى صوصىدىلر .. صانكە دوداقلارى دېكىلەمىشدى .

فو دبىلدە اسکى قوردم :
 فەر باخچەنىڭ فۇزۇه زىدلەرى
 محلەدە قىدىراق ازىسالان بىر پىچ قورۇسىك
 بن

اك آغىر ھاف بىتلەرى يە ووروردوم !
 فو دبىلدە اسکى قوردم :
 سانقىدىن آلتىجە پاىى
 چاقارم ،
 هوپ ! ..

بىش نومرو طوب
 آچىق آغىزىدىن كېرە غول كېپك قارسە !
 بىكا خصوصىذر بۇ ووروش !
 فودبۇل بۇ طېنلىرم
 قورشۇن ئەلمەن دۇكىنلىلر بۇ صىقى ،
 او قورشۇن قىممە كە
 دەلىككىزدىن وجود كىزە هە طېقىدىنى مىصراع
 اشىكە كىزىدە طاش ! ..
 شاعر ز بە
 شاعر ز دىدەن يَا بە آرقاداش !

ناظم حكىمت

اپرنسی صباح ، احمد بنه ایرگندن سوقاغه فیرلادی .
قادینلر آرقاستدن دعا ایتدیلر :
— الله ایشی راست کتیرسین ..

امد دوغروجه فالضجی بی بولغه کیتیدی . بازیخانه تک
مردیونلر بی جیفار کن دون آقشامدن حاضر لادینی جله لری
میربلدانیوردی . قابی حلجاندن پنیروری ..
بارا د واسطه دکل غایه عد ایدن بو مخلوقلرک زهینی
پیلسه هیچ بو زجه قاتلانیمیدی ؟ فاقاط انسانلر فلاکتلى
زمانلر نده هر کسی کندی کبی « ای » صانیلر ..
امد بکله او داسنده او طور امادی . الرى جیندە ،
قىسىدە بر پارس کبی . بر آشاغى ، بر يوقارى . سیگرلى ،
سیگرلى دولاشدى دوردى .

اورا ده او دن باشە بر قادین ، بردە اختيار واردی .
بونلر ساکن و متوكل دیلر . ياندە کی او دادن بعضاً آغلار کبی
يالواران قادین سسلری ، بعضاً تهدیدل ، بعضاً ریال هکسلر
چىزبیوردى .
اک نهایت صیرا احمدە کلدى . ایچىری کىرنجە از بىلدە دکلر بىنى
کەوهەدى .

سز هـ سفرنده مهلت ایستیور سکىز .. حسابىرم آلت
اوست او لىور . بو سفر مە肯 دکل ..

— اوچ کوندن نه جیفار جام ؟ اوچ کون سوکرا
بو اوچ کونك فالضى ده او دەمك شرطىلە .
— اوراسى طېمىي فاقاط اوچ کوندن نه جیفا جىغۇزى بن
پىلەيم . بن سزه زور لان كلەك بىندن پارا آڭك دېھەدمە ..
بىز مکىسى بىر خدمت .. مادام كە آلدېكىز بور جىكزى او دەمك
مجبورىتىنە سکىز . في سېيل اه چالىشا جاق دكلىزى ؟ هىكسە بولە
مهلت ويرسىك سوکرا حالت نېھ وارىر ؟ . احمد ذاها
أۋەسلىنى دېكەمدى . حرصلە او دادن جىقدى . فالضى ،
آرقاستدن صوغۇق و استزايى بر سىلە باغىرىدى :

— بازىخانە ساعت بىشىدە قايانىور . خېر كزا لو سون بىكم ..
امد مردیونلر اوجار كبى اىندى . سوقا قىلدە ، واپورە
پىشىمك اىستېيىلر كبى ، قوشدى . نفس نەسە أۋەكىنچە هىشىرە سەنە
قىصاجە :

— وير خالى ايلە : ركىلە بى .. دېھە سىلەندى ..
كنج قادین او لانى آكلامشىدى . هېيچ بىشى دېھە دن كېتىدى .
خالى ايلە نار كىلە بى كېتىدى : قارداھى قاپى بى ووروب سوقاغە
جيچىنچە مردیونلە يېغىلەدى قالدى .

امد بىستاندە بر قاج طانىدىنى واردى . دوغرو او نلرە

قوشدى هېسى دە ، سانکە سوزلشمىش كبى ، بىرى بىر مەن
ئىنا فىأت بېچىلەر . فقط هېيچ بىرى دە : « بودە والى سىنک

مانکە كندى سىلەندە قورقۇر دىلر .. احمدك بوزى او قادار
بىز كىن ، او بىق و بېپارانىقىدى ..
— آنە ، اېشى دايم كەلدى با ..

كوجوك يېكىن بو كەلەلری ، آچىقندىن مىاولايان بر كەنلى
ياوروسى ، مەلەن بىر قوزو كى ، عضوى بر آجى ايلە سۈلە دى ..
امد اير كەلدى وأئنده كەنده ئەش كى سەمىق سۇندىنى اكىكى
ھىشىرە سەنە او زەقىدى .

— باشقە بىشى كېتىرە مەدم .. دېھە بىلە .. بوزىنى
الرىنىڭ آراسنە آلمەق بوغۇلۇ بورمىش ، طيقانىورمىش كبى
آغلادى .. اخبار نېنە يورغا ئى باشىنە چىكدى . كنج قادینك
كۆزلى دولە ..

كوجوك يېكىن آرتق بو جەنەلەرە آلىشىشىدى . آنە سىنک
أئنده كى اكىكىدىن بىر بارچە قوياردى .
قادینلر چوق كرە از كەنلەر داها مېنەندرلر . جىانى داها
جىسار ئەقارشىلارلار . كنج قادين كندىنى چابوق طوبارلا دى
و بىمۇشاق سەلە :

— آغانىك ، او زولە ، دېدى . ألىت بىرچارەسى بولنور .
أۋەن دە ، ساندىقلەر مەنە هېيچ اشىا قالمى دکل با .. بر قاج
شى داها ساتارز ..

— سات ، سات ، سات ، سوكى ؟
اختيار قادین بورغان آلتىن ، سانکە مناردن سىزان
بر خىربىلىتىلە :

— سوكى الله كريم .. دېھە اېكەلەدى ..
امد باشىن آشاغى سىك كېلەشىدى ..

— دوشىلەر الله بىلە آجى بىر نېنە . بىر دە آجىميش
نە جىفار ؟ مىخت قارن دو بورمىور كە .. الله كۆكەن پارا
ياغىدېر اېلىورى ، من او كا باق ..

اختيار سىنى جىءارما دى . با او غەنلىق فضله سىكىلەن دىرەمك
اىستېمۇردى ، يادە اىچىن داها اوكا حق و بىر يوردى .

— آغانىك روضوان بىك كېتىدى ؟
— كېتىم . بازىخانە سىنە دكەلدى . سياحتە چىقىمش ..
او بر كون كەلە جىكىش . آخ اونى بولسەيدم . عەكسى اىشتە
يارىن دە فالئىن كونى ..

— فالضى بى يارىن بىرىت باقالىم . بلکە بر قاج كون
مەلت و بىر . اولمازسا خالىزى ساتارز . با بازىك نار كىلە سىنى
ساتارز ..

امد بىنە آو وۇشىدى . حق اىچىن دىكىن بىراميد پارلامە
باشلا دى ..

او آقشام دە قارنلىنى سوغان اكىكە دو بور دىلر و ياتجه بىه
قدىر باشقە بىشى قۇنۇش ما دىلر .. *

— نه وقت؟.
 — باریم ساعت صوکره ..
 ایشته بولیاریم ساعت سوردیچ، سوردی ..
 اک نهایت او دا بیچ قاپی بی آچدی و صوردی .
 — بلک سکلدى . کیمی خبر دی ویرهيم؟ ..
 — اسکی آرقاداشلرندی برى دی کاف ..
 براز صوکرا او دا بیچ : « بولیوروک افندم » دیهه احمدی
 رضوان بلک او داسنه دعوت استدی ..
 احمد ایچری کېرنجه رضوانی آز قالسین طانیامیاجدی .
 نه اولشىدى اوکا اویله؟ شیشمانلامش ، شیفلالاشمش ، باغ
 برکوزلەك طاقىمش ، غالبا برازدە كېرشاشمش .. رضوان ايسه
 احمدى هېیچ طانیادى . ناصيل طانیسین با؟ . احمد بواون سنه
 ایچىنده عادتا اخبارلامشدى . صاچلى آغاردى . آوردرلى
 چوكى . كۈزلى چوقۇرلاشدى . او-قىباشى سفيلاھىشدى .
 — نه ایستيورسکىن بىكم؟ ..
 — طانیادىكەن .. اویله يا . بىر مىزدن آپىيالى شوپىلە
 بوبىلە اوون سنه بى آشىدى « بن ، احمد ، قومشۇك و مكتىب
 آرقاداشك »
 — هـا .. واللە سـوـقاـدـهـ كـورـسـمـ طـانـیـامـاـزـمـ ،
 آمادە كـىـشـمـشـكـ حـاـ ..
 — ئـهـ عـزـيزـمـ .. اوـنـ سـنـ بـوـ .. دـوـغـرـوـسـىـ بـنـ دـهـ سـىـ
 طـانـیـامـاـجـدـمـ ..
 — آـكـلاتـ باـقـامـ نـهـ بـاـبـيـورـصـكـ؟ ..
 — شـيـمـدـىـلـكـ هـېـيـچـ عـزـيزـمـ .. « اـيشـ » آـرـابـورـمـ .
 فقط بولامىورم . سفر براكك ايلك آينىدىن اعتباراً كچن آيمە
 قادر عسىركىدم . حقوقى بىتىرمەدم . بىن حدوددە اىكىن بايام
 استانبولىدە اولدى . قىز فارداشىك قوجەسى شىيد اولدى .
 آنئەم صاغ، فقط ياتلاق .. زواللىلە سنه لرجه ارکىسىز قالبىلەر .
 او عزى صاتدق ، أشيامىنى صاتدق .. غېرتالاغىزە قادر بورجه
 ياتدق .. ایشته وضعىت بى مىكىزدە .. مراجعت ايتدىكىم ير
 قالمادى . هاطرفە باش ووردم . برايىش بولامادم كېتىدى ..
 احمد بورادە صوصىدى . رضواندى برجواب بىكىوردى .
 اونى آلدېرماز كورونجه درام ايتدى .
 — هـ هـاـنـكـىـ بـرـ اـيشـ اوـلـساـ قـاـنـلـاـجـنـ .. بـرـمـسـكـقـوـابـ
 اوـلـامـاـدـقـكـ .. بـزـ اـخـتـيـاطـ ضـاـبـطـلـىـ آـچـ قـالـماـقـ ئـچـونـ مـلـكـتـ
 حرـبـدىـنـ باـشـنىـ قـالـدـىـرـمـامـالـ ..
 — آـمـاـ اـيـتـدـكـ حـاـ .. آـغـرـىـكـىـ خـيـرـهـ آـچـ بـهـ يـاـھـوـ! ..
 — ئـدـىـكـ اـيـسـتـهـ دـىـكـىـ آـكـادـامـاـدـكـ رـضـوانـ .. مـسـكـكـ
 وـصـنـعـتـ صـاحـبـلـىـنـ بـىـلـهـ زـورـلـقـلـهـ اـيشـ بـولـاـيـلـكـلـارـىـ بـرـمـلـكـتـىـنـهـ
 حرـبـدىـنـ باـشـقاـ بـرـ (ـاـيشـ)ـهـ يـارـامـاـيـانـ بـزـ اـخـتـيـاطـ ضـاـبـطـرـىـ
 اـيشـسـزـلـكـ ، سـفـالـهـ تـمـكـوـزـ دـىـكـ اـيـسـتـيـورـمـ ..

خاطرلەك ایچون ، يابانىچى برى اوسلابىلە چوق « دېكى اھال
 ايتمەدى ..
 احمد اڭ زىيادە ناركىلەيە آجىدى . باباسنك صوكىيادكارى
 صدقلى ناركىلەيە .. جو جوققىنده باباسنك دىزى دىيىنده اوطنو .
 دوركىن اوپك مطرد قاصلەلرە قوقوردامانى نه بولوك بىرذوقلە
 سير ايدر ، دېكىردى ..
 بـرـ آـرـالـىـ سـانـقـدـنـ وـازـ سـكـرـ كـىـيـ اوـلـدـىـ . فقط اوـ آـنـدـهـ
 فـائـضـجـىـنـكـ اـيـكـرـەـجـىـ سـىـ قـوـلـاـقـلـنـدـهـ چـىـنـلـادـىـ : باـزـخـانـهـ سـاعـتـ
 بشـدـهـ قـاـيـسـيـورـ ..
 بـرـدنـ قـارـاـجـوـ وـىـرـدـىـ :
 — بـوـصـوـكـ كـلـيـشـزـ اوـلـسوـنـ .. هـايـدـىـ آـلـ باـقـامـ ..
 فـائـضـجـىـنـكـ باـزـخـانـهـ سـنـ كـىـدـرـكـنـ بـولـدـىـ بـىـقـ لـيرـامـكـ حـسـابـىـ
 يـابـيـورـدـىـ : بـشـ لـيرـاسـىـ فـائـضـهـ كـرىـ قـالـانـلـىـدـهـ بـرـقـاـچـ كـوـنـ
 كـېـيـزـ . رـضـوانـ هـرـحـالـدـهـ بـرـ چـارـهـ سـنـ بـولـورـ .. فـائـضـجـىـ اـحمدـىـ
 تـكـرـ اـرـقـارـشـىـنـدـهـ كـورـوـنـجـ دـوـحـالـ سـنـ باـقـىـلـرـىـ دـهـ كـىـشـدـىـ :
 — بـوـورـكـنـ بـىـكـ ، كـورـدـىـكـىـزـىـ سـبـاـخـلـىـنـ سـزـ بـەـضـ خـبـرـ .
 خـواـهـ اـخـطـارـاـنـدـهـ بـولـۇـشـ اوـلـماـسـ دـەـمـ كـوـبـەـلـدـنـ اوـلـاـجـىـدـىـكـىـزـ ،
 بـوـ بـشـ كـاغـدـهـ مـقـاـبـلـهـ هـمـ كـوـهـ اوـزـرـنـدـىـ كـىـخـكـىـزـىـ بـخـانـظـهـ
 اـيـدـيـورـكـزـ هـمـدـهـ قـرـهـ دـىـكـىـزـ .. اـحـتـيـاجـكـزـ اوـلـدـقـبـهـ هـرـزـمـانـ
 حـدـمـتـكـزـهـ آـمـادـمـ ..
 اـحمدـ ، بـرـأـنـمـ كـىـيـ رـىـاـ وـحـىـلـهـ قـوـقـانـ بـوـحـىـفـدـنـ اوـ قـادـارـ
 اـيـكـرـەـنـدـىـ كـهـ بـرـ كـلـهـ سـوـپـلـەـمـدـنـ اـيـشـنىـ بـيـتـيـرـدـىـ . چـىـقـدـىـ كـىـنـدـىـ ..
 اوـ كـىـجـەـيـ اوـلـدـقـبـهـ سـاـكـنـ وـطـوقـ كـېـرـدـىـلـرـ ..

* * *

اـبـرـتـسـىـ صباحـ اـحمدـ جـوقـ اـيـرـكـنـ اوـيـادـىـ . هـېـ رـضـوانـ
 دـوـشـنـيـورـدـىـ . رـؤـبـاـسـتـهـ بـىـلـهـ كـىـرـمـشـدـىـ .. رـضـوانـ ، اـحمدـكـ
 جـوـجـوـقـكـنـ هـمـ قـوـمـشـوـسـىـ ، هـمـ مـكـتـبـ آـرقـادـاشـىـدـىـ . چـوقـ
 - وـيـشـىـرـلـدـىـ . بـولـۇـكـ سـفـرـلـكـدـنـ صـوـكـراـ بـرـلـىـنـىـ هـېـيـچـ
 كـورـمـدـىـلـرـ .. اـحمدـ ، حـدـوـدـدـنـ حـدـوـدـدـهـ سـوـرـكـەـنـدـىـنـ كـرـنـدـىـ
 آـورـوـبـاـيـهـ تـخـصـىـلـهـ كـىـتـمـشـدـىـ . بـابـاسـىـ حـربـ اـشـاـسـنـدـهـ بـرـدـنـ زـنـكـىـنـ
 اوـلـىـشـ .. اـحمدـ ، اـولـىـسـىـ كـونـ بـرـ طـانـىـدـيـقـدـنـ رـضـ وـانـكـ مـيـانـهـ
 قـوـنـدـيـقـنـ ، تـخـارـقـلـهـ مـشـغـولـ اوـلـدـيـقـنـ وـآـدـرـهـسـنـ اوـكـرـەـنـدـىـ .
 شـىـبـىـدـىـ بـوـتـونـ اـيـدـىـ اوـنـدـهـ اـيـدـىـ .. دـورـامـادـىـ . دـاـهاـ
 اـوـدـەـكـلـرـ اوـيـورـكـنـ سـوـقاـغـهـ فـېـلـادـىـ .. دـكـانـلـكـ اوـكـنـدـهـ
 سـالـىـنـاـ صـالـىـنـاـ دـوـلـاـشـدـىـ . اـيـچـىـ اـيـچـىـنـىـ سـيـغـيـورـدـىـ . قـارـشـىـسـنـهـ
 چـىـقـانـ سـاعـتـلـكـ هـېـچـ بـرـىـنـهـ اـيـناـعـاـيـهـ جـىـنـىـ كـلـيـورـدـىـ .
 — بـوـنـلـرـدـهـ هـېـ دـورـمـشـىـ نـهـ؟ .. دـىـهـ كـنـدـىـ كـنـدـىـنـهـ
 سـوـيـلـنـدـىـ ..
 آـرقـادـاشـكـ باـزـخـانـهـ سـنـ وـارـدـىـنـىـ زـمـانـ دـاـهاـ « بـكـ » كـلـاـمـشـدـىـ .
 — بـوـكـونـ كـلـيـهـ جـىـكـىـ ؟
 — كـلـچـكـ ..

احدک کوزلری یاشاردى . سسی تىزىدى . بوقازىش قانى
برشى داياباندى ..
— دىكەنە ئاسان اىستەدىكى زمان امكك پاراسنى چىقارتا
بىلىورمش ..

احدک باشى دونز كېپى اولدى .
— عنزىزم اوفى دە ياباجن . اوت ياشامق و ياشامق اىچون
حالقى دە ياباجن . فقط وجودم قالدىرىمپور . جىڭىرمۇ خستە ..
حالزم ..

— اوحالدە باشقە چارە لر آرامالىسك .. مىلا قىزقاردەشك
ناصىل بىنه اوبلە كۈزەلى؟ . يېكىن ئولندرىرسەك .. أوبلە نەھىز سە
بىلە زىنكىن بىر آدامە چات قورۇلۇدىكىز دېكىدر .. شىمىدى
بىلىورسىك يا اسکى زمانلارده دەكلەن ياشامق اىچون ھەشى؟ ،
ھەشى مباح ..

احد ، اوستە قابىشار سو دوکولىش كېپى ياندى . بوتون
وجودى آلهو ، آلهو طوتوشوركىيىدى . كۆزلرلى قان دولىدى
وقىز قىرداشىنى آجىچە اورۇپۇلق توصىيە ايدەن بىر كىستاخ
تۈرەدىنىڭ خېرتىلاغىنە آنىلىدى ، صىقدى ، توچامان ،
زەھلى بىر عقرب صىقدى ....

و . ن .

ابسىرى تەقىلىرى

توتون ايشچىلىرى

توتونك ، توركى اخراجاتىك اك مەم قىسىنى تشكىل
اىتدىكىنەر كىس بىلىر . فقط توتون ايشجىسىنىڭ نە قدر
آغىز شرائط آتىندە تر دو كىكىنى أزىزلىن ايشجىنىڭ قىلىنىڭ
ماعاذا قىدايدىن هىيج بىر يوقىر . لوردىرك سەرمایەدارلارك
مارو كىن قولۇنقولىدىن دوماتى خلقە خاتقە يو كىسلەتكەلىرى
تەفيىس تورك توتونلىرى ، هواسىز بودرومەرلەدە نىقوتىنە
مجادىلە ايدەرلەك يېرالان تورك ايشجىسىنىك ، يوقىزلىق فېرطەنە.
لرى اىچىنە بىر دومان كې تارومار اولوب سوروكەمن
حىياتىك مەھىسىلىدە . اوبلە بىر حىات ، كە بورۇوانك كىفى ،
نىشەنسى كورىينە ، سفالىت اىچىنە هەدر او لۇزجەسە
دىدىتەرلەك تەمين اىتدىكىنە ئەندە ، كىندى امككىنى تامىن
ايدەمن . اوبلە بىر حىات ، كە اجتىاعى ، انسانى ، صىحى هىيج
بىر قىدىك ولوكە ناكافى اولسىدە حىاپەسندە دەكلەر .

— بن بىر فىكتىرى قېول ايدەمە جىكم . سەراماك ئىلدىن بىر
شى قورۇلماز عنزىزم . جايلىشان ، چالىشىن مەق اىستەين حىياتى
ئاشدىن چىقارتىر .. ايشسز لە جايلىشماسى بىلەيتلەردو .. بىچ
اوبلە ..

احد آفاللاشدى ..

— دىكەن قباخت بىزدە؟ ..

— هىيج شېرى سىز اوبلە .. يراز « تىشت شخصى » لازم:
« آرمۇت پېش آغزە دوش » دىكەنە ايش يورومەز .
باقىن كونىدە اون ساعت جايلىشىورم . وەتكەن باراقازانبۇرم .
احد دوروسىدى .

— اه آرتىيىسىن ! . فقط عنزىزم بابا كەن ئالان مېرائەدعا
ايت .. هىيج بىر واسطەيە ماڭ او لامايانلار ، سوھىزلى ايش
بىلەيتلەر نە يابىسىن ؟ تىشت شخصى ، تىشت شخصى دېبوب
كېلىورسکەز . فقط نە ايدە تىشت شخصى ؟ . بىز المزدن ايش
اىستەتكەن باشقان نە كېلىرى ؟ . اىشىن بىز دە سانا بىكون بىر ايش
اىستەتكەن كەنلىم .

— مع الاصف عنزىزم . بوتون قادولەرن دەلو ..
شىمىدى منحل هىيج بىر ايش يوق ..

— كوردىكى رضوان ؟ سىن دە ، سىن كە بىم چىوق
سودىكىم بىر آرقاداشمىدىك ، سىن بىلە ياتا شىمىدى يە قادار
بىكىر جە دفعە ايشتىدىكىم جوابى وېرىدك : قادولەرن دەلو ..
شىمىدى منحل هىيج بىر ايش يوق ..

— ايش باشقا دوستلىق باشقا عنزىزم ...

احد تاپىتىن سارمىلىدى . آجي بىر سەلە ..

— غايىت مەتكىل بىر نظرىيە ، دىدى .. آرقاداشنى سفالىدىن
تۇرۇمارمىق اىستەمهين بىر دوستلىق يېرىك دېپتە تېسىن ..

— اوەدە سىنگىن بىلە جەتكە يە مىئە ..

— رضوان سىن زىنكىن اولالى انسانلىكىدىن جوق قايد
ايتىشك ؟ ..

— رجا ايدەرم احد ، تعرض ايمە ..

— تعرض دەكلى حقيقت بى .. ايش باشقا دوستلىق باشقا
دىيە حسابكەزە غايىت اوېقۇن بىر نظرىيە ايدەك انسانى ، الڭطىپىن
حىسلەن بىخىرد ايدېلىورسکەز ..
انسانلىرى بالخاچىسى بىر دوستى بىر حساب ماڭىنەسى حالتىدە كورمك
نە فنا ؟ ..

— شاعر آمكىن دە حالا واز كېچەمشىك ..

آلائى اىتمە رضوان .. حالمى بىلىورسىك . اىچم قان آغلىپور .
دون فائىجىنىڭ فائىنى اوەدمەك اىچون سوپك خالىچىي و يابامك
نار كىلەسىنى صانىم . داها بىقالە بىر جەن وار . او كېرالى ايشلىپور .
كۈنلەرچە آچ قالدىپەز جوق اولدى . اولسى آقشام اوە بىر
بارچە امكك كۆتۈرە بىلەك اىچون حالقى ايتىم رضوان حالقى ..

پاک ابتدائی او لانلرده داخل او ملق شرطیله یوزده برمکتب کورمیش آنچق بولنور. ارکك ايشجيلىر یوزده او ن بش او قوری بازار درجه سنده ددر. ارکك و قىز پاک چوق چو جقلر اكك پاراسى چيقارا بىلەك اىچۇن تازه جىكىرىنى پاک چابق ورمه او غرأتان توتون توزلىرى اىچىنده، رطوبتلى هواسز مغازە لرده تمام او ن ساعت تىز بىر نفس آلمادن او ن بش يكىرىمى غروش يومىه ايله چالىشىور. مكتب صىره لرنىدە هر فان نورى آمالارى لازم كلن بىر چاغىدە او مالارىنىڭ رغماً تىرل اىچىنده دىدىنەرك، چابالا يارق، كىندى قارىسلەرنىن ذىيادە بىشقە لرىنىڭ كىسەلرini دولدۇرمە يارايان كوز نورلىنى دوكىرك بىر رطوبتلى مغازە لرده وجودلىنى ده چورۇنگىدە دىرلر.

توتون مغازە لرىنىڭ هەن ھېسى غېر صحى دىر. بشبوز ايشجي، بىك ايشجي چالىشان باصىق طاوانلى، چىمتى دوشەلى او يەلە مغازەلر واردەكە انسانە، بنا ايدىلى ايدىلەلى اىچرىيىنە حاف ھوا كىرمەمشى حسنى ويرىر. آغزىلى، جىكىرى دولدۇران توتون توزلىرى بوزھىرىلى هوایى بىر قات دە زھىرىلپور. اكىرى ايشجيلىر بىر توزرىدىن قورۇنق اىچۇن آغزىلىينە دلبىند صارىپورلر، تنسى دەزادىيە مشكل اولىپور. بومغازە لرده هواسز لقىن بونالان ھەنلىكى بىر ايشجيلىن، ھەلە او ن بش غروش يومىيى غىب ايمەك اىچۇن تىرل اىچىنده چاپالا يان چو جقلر ك ايش باشىدە یوزلىينە باقسە كز، دىزى سكىز ك [ايشجيلىر چالىشىپور...] ئىن ايدەرسكىز ك [ھايى طوتولىش اسirاز جان چىكىشىپور...] نە، آز كىرا ويرمك اىچۇن باطرىلارك انتخاب اىتدىكى بومزاركى مغازە لرى، نەدە بومغازە لرده وجودلىرى چورۇين ايشجيلىرى صوران، تېتىش ايدەن، بىر آز حى شرائط آزماڭ ھېسچ بىر مقام، ھېسچ بىر كىسە يوقىر. او يەلە مغازەلر واردەكە، او كە تعطىلى او له رق ايش باشىدىن، صىدىقىدىن قالقماق شرطىلە يەك اىچۇن او ن بش يكىرىمى دقىقە آنچق مساعده ايتىكىدە دىرلر، بىر ايڭى قابا دايى مغازە دە، ايش او ن ساعتىدە.

شىمدى يە قدر توتون ايشجيلىرى بالذات شعورلى بىر طرزىدە ايشجي غايەلرى اطرافىنە طوبلانوب ايش مدنى و ايش شرائطى تىتىت و پاطرونلەر مقاولەلر عقد ايمىش دىلدەرلر. بوتون توركىانك قوجامان ايشجي كىتلەسە قىسا، اولسون حايىه ايدەن بىر مسامى قانۇنى دە هەنۋى موجود او مادىيەنەن مەھىش بىر طرزىدە نەزىكىدە دىرلر. ايشزىلەك بىراتقى و تشكىلاتسىزلىنى غىبىت صايىن باطرونلار اىستەدىلىرى سىكلەدە، منغۇتلەرىنىڭ حكم اىتدىكى كىيىكلىرىنى و قازاخ حىرصلەرنە تابع او لاراق ايشجي بى استئارا تەمكىدە دىرلر. استانبولك اك مەم بىر ايشجي كىتلەسە تشكىل ايدەن توتون عملەسى شىمدى يە قدر بىر قاج جمعىت اطرافىنە طوبلانىشلار دە. فقط عمومىتىلە، ايشجيلىن چالىشان حقنى باطرونلاره قارشى قطعىتىلە مدافعاً ايمەك اىچۇن جىارت و صفت مجادىلەسنى قاورايىش قابلىقى او مىيان لىدە دىرلر، واخود بى طاقىم آواتسۇر يىتلىر ئەندە ايشجي آداتىلەمىشدر. بونك اىچۈندە كەدىكىر ايشجيلىر كىيى توتون عملەسى دە جمعىت تشكىلى اىچۇن ھەرىكى تىشىنى شېھە ايلە قارشىلا مۇقدەدر.

فقط چالىشما شرطلىرىنىڭ أزىيجى، كېرىيەجى تەكىمى قارشىسىنە تىكرار جمعىت قورمۇق و طوبلۇ بى حالدە حقلەرىنى مدافعاً ايمەك اىچۇن درىن بىراحتىاج دوپۇپورلار. ايشتە بى احتىاجك تائىريپەدە كە يىكى دن (توتون دە بى و فابىقەلىرى ايشجيلىر تعاون جىعىق) نى تأسىيس ايتىشلار دە. بوجمعىت هەنۋى بوتون ايشجيلىرى اطرافىنە طوبلا ياماڭش و كىتلە ئەندە بى حر كە كېچىك قدر تعضۇ ايمەمىشدر. ئىنى او لو دە كە بوتون ايشجيلىر جمعىت اطرافىنە متساند بى كىتلە ئەندە طوبلانوب قورۇنماق و ياشامق چارەلرىنى صتف حىركەتلىرىنىڭ شعارلىرى ايلە تحرى و تەحقىق اىتدىرسىنلار.

استانبولدە تەخىينا⁽⁷⁾ بىك توتون عملەسى چالىشى مۇقدەدر. بويكۈنك نصفىدىن فضلىەسى قادىن و چو جوق ايشجيلىر دە قادىن ايشجيلىر او قومق و باز مۇقدەن محرومدىلر. تحصىلىرى

ایستدیکی کبی غیر صحی و کمیر بھی شرائط آلتندہ ایستدیکی
قدر چالیشدیریور، ایستدیکی قدر فاتحی امیمور، هیج بر
نظام یوقدر که حیوانه فضلہ یوک یوکلدن عرب بھی کبی،
ایش بھی صحت نساجہ ازهنا باطنونی ده جزا یه
چارپسون . . .

شو وضعیتہ ایش بھی ایچون بر تک قورنولوش
ویاشامق چاره سی واردہ : متعدد بر کتلہ کبی حرکتہ
کچک، برانسان کبی یاشامق حقی کندیسی استھارا یادناره
کندی اتحاد وقوتیله طائفیق . . .

توتون ایش بھلندن

احمد ضبا

تور کیادہ عملہ صنفی و عملہ مسئله سی

تور کیادہ بر انقلاب اولدی : بورزووا انقلابی . بو
انقلاب تور کیانک تاریخی انسکاف سیندنہ ایلری یہ آئیلمنش
بر آدیدر، فقط صوک آدمیں دکلدر .

بورزووا انقلابی کندیسیلہ برابر کندی ایچندن
کندی اجتماعی و اقتصادی سیستہ منہ ضد برجوں قولنری،
مسئله لری اور تایہ آثار . بو قوت و مسئله لرک اک مہمی
عملہ مسئله سی، عملہ صنفیدر. بناءً علیہ تور کیادہ ۳۲۴ دن
اعتباراً باطلاق ویرمنش اولان عملہ مسئله سنک بوکون
آرتق بولیلہ هر کسل آغزندہ دولاشماسنہ هم حکومتی
هم سرمایہ بی بوقدر مشغول ایتمہ سنہ شاشہماق لازمدر .
بوکون تور کیادہ عملہ مسئله سنک و عملہ صنفیک
اهمیت کسب ایتدیکنہ اک بویوک دلیلردن بری ده عملہ
قطبیہ متضاد و متقابل قطبیہ بولونانلرک بو مسئله بی
حق بو صنفی کلیاً رد و انکار ایچین بعضًا قوباردقاری
یا یغاره در. بز بو افندیلرہ صوریورز: مادام کہ تور کیادہ
عملہ صنفی و بناءً علیہ عملہ مسئله سی موجود دکلدر
اوحالدہ نہ ایچین غیر تلاقلری یہ تارجاسنہ با غریبیورلر ؟
موجود اولما یا ان بر شیشک زورلہ احداث ایدلہ سندنی
کورقیورلر؟ هیج عملہ صنفی و عملہ مسئله سی کبی اقتصادی

عمومیلہ اوں چحق ساعت الا آخر، اک کمیر بھی شرائط
آلتندہ چالیش لاما قدہ در. فضلہ چالیشمقدن و هو اسز لقدن
طاقة نسز دوشن ایش بھلری باطر و نلرک قارا بکچیلری
کفر لرلہ کسہ کوکلر ندن قاقا قله مہادیاً تضییق اینکدہ درل
بو بونالیجی مساعیدن بایلان قادیتلری و چوجقلری
سو ایله آیلیتیورلر . اکر تکرار قوتی طوبالیہ بیلری سه
چالیشیر . عکس حالدہ اوکلدن اول بایلوب فضلہ
فعالیت صرف ایده میہ جک حالہ دوشن ایش بھلری
ایشی ترک محبور و یومیه سنی قطع ایدیسورلر . اوکلدن
سوکرہ ایشی ترک محبوری اولور سه یارم یومیه ویریلور.
بوتون بو از بھی تضییقلر قارشو سندہ توتون عملہ .ی
آرق توکل و قضا یہ رضا یلکنلنک حمایہ سنہ صیقمقدن
واز چمک، سفالت و مشقتک دها غیبع انکنلنک ده
بو جالا ماقدن قورنولق ایچون جانلی بر کتلہ حالدہ ،
خلاف سکار ایش بھی شعار لرینک کوستردیکی یولدہ ، متنیں
آدیملرلہ یورومی و کندی قاتی ٹورو مجک کبی آمن
باطر و نلردن حقنی ایستہ ملیدر . هر حالدہ حقسر لقله
پنجہ لشک، یوسوز لقله پنجہ لشکدن قولایدر .

بر قرون وسطی اسپرندن دها برباد بر حالدہ
اولدوریا یہ جک قدر چالیشدیریلان ایش بھی یہ خستہ لاق
ویا قضا حالدہ قولندن طوتوب قپودیشاری آتمند
 بشقه هیج برشی پاپیلمیور . آیاغی دنک آلتندہ قیریلان،
 آغیر و غیر صحی ایش یوزندن و رهمه طوتولان ایش بھی یہ
 کنه کندیسی کبی ایش بھلرک بینلنک ده طوبالادیقلری
 اوج بش غروش خرجلنے ترفیق ایتدیکلری اوج بش
 دامله کین و تھور دن ماعدا هیج بر یاردم و تسلي
 یوقدر .

ایستر کولک، ایستر آغلایک .. استانبول ده تک آتلی
بر هر بیه بشن چوالدن فضلہ اوں یوکلہ نیرسہ، حیوانی
فضلہ یوردینی، فضلہ استھار ایتدیکی ایچون نظام نامہ
موجنجه هوبہ صاحبی جزا یه چارپلیر. فقط بر باطر و ن
بر ایش بھی یہ ایستدیکی قدر آغیر یوک آلتندہ صوقوب ،

[بویله اولمامالیدر] دستود منقیبی [اویله اولمامالیدر بویله اولماالیدر] دستور مثبته تحول ایتمه مشدیر . فقط تور کیا عمله سنک شعوری اوی بوجو له کوتوره جک سیر او زنده دهد در . و بو سیر او زون سورمه جکدر . مادام که تور کیاده عمله صنفی وارد ر بناء علیه عمله مسئله سی ده موجود در عمله مسئله سی سی ایله سرمایه آراسنده کی اقتصادی و دولایی سیله سیاسی مجادله دن دوغار . بونک بر چوق صفحه لری وارد . تور کیاده عمله مسئله سی بوکون آشاغی یوقاری شو صورته تبل ایدیور :

۱ - داخلی سرمایه خارجی سرمایه ایله رقابت ایتمک و ترا کنی یاماچ ایچین عمله ای قابل اولدینی قدر چوق و قابل اولدینی قادر ان صاف سز / صورته استهار ایتمک ایستیور . بونی : « عمله مملکتک، وطنک اقتصادیاتی بوکسنه ایچون فدا کارلیک یاماالیدر . یعنی آزار تله چوق زمان ^{۱۳} ، _{۱۴} ساعت چالیشمایلدر . ایلریده بو قدما کارلیک اونک ده سعادته سبیت ویره جکدر . یعنی یوبیه سی چوغالاچاق هفت ده بر صیحاق چوربا ایچه بیله جکدر » شماری آتشده او کسوریور . بوکا فارشی عمله دیور که : « وطن ایچین ، مملکتک اقتصادیاتی بوکسلنمک ایچین یا پیلاچاق فدا کارلرلک همسی نم او سنته بیندیرمه کزه و بی دولاپ بارکیری کبی استهار ایته کزه مساعده ایتم ، چونکه پک اعلا سیلریم که سرمایه دارک ملیق دینی ایمانی نه اولورسه او لسو ز اونک یکانه غایی سی وطن معلن دکل جنی دولور ماقدیر . اساساً نم آلدینم یوبیه و چالیشیدین زمانه قابل قیاس دکلدر . صوکرا شیدیلک یا پاچا خشم فدا کارلرلک ایلریده سعادته قاوه شاجاهنی ادعا ایتمک کولونجدر . چونکه آورو با و آمریقا عمله لری بندن قات قات فضل اجرت آلمقلری تیارو به کیتکلری بیرا ایچد کلری حالده بیله طبق نم کبی استحصلال آلتندن محروم اقتصاداً اسیر و هر زمان ایشز قالمابه حکوم یچاره لردر ؟ اکر او نلر سزک بکا وعدایتیکنکر سعادته نائل او نشن او لسو لردی متالیو زل آلتندن غره ولری با رلرمیدی ؟ واورالرده عمله مسئله سی بزم بوراده کندن داها اسکین اولور میدی ؟ اقتصادی و سیاھی وضعیت لرشن گنوون او مایان عمله کتله لرینک قارشیدنده دونیا بورزو وا زیسی متعدد بر جبهه یا غفه چالیشید لرمیدی ؟ . حقیقتده انکلیز فرانسر آلمانیا و آمریقا بورزو والری بی بولیله وقت بزمان

و اجتماعی بر شائیقی بوقدن وار ایتمک قاتلیدر ؟ عمله صنفی و عمله مسئله سی پاطلیجان میدر که کیدوب اونی چارشیدن صائن آلام ؟ معارضز افديلارک بو سؤالره ناصیل جواب ویره جکلریغی بیلمه بوز . بزم بیله کنکز بر شی وارسه او ده تور کیاده عمله صتفتک و بناء علیه عمله مسئله سنک موجودی در .

صف دیمک استحصلال سیرنده عینی موقعی اشغال ایدن و عینی اقتصادی منقعتل اطرافنده طوبلانان انسان کومه لری دیمکدر . بوکومه نک مقدار آیکی بوز بیک برمیلیون و یا اون میلیون او ماسی او صتفتک کمی قوتی چوغالنیر و یا آزالنیر ، مثلاً انکلتره ده عمله صنفی رو سیاده کی عمله صتفتنه نظر آ کمیته مقدار آ قات قات قوتلی او لدینی حالده کیفیت چوق قوتسردر . انکلتره عمله سنک مقداری اون میلیونلره بالغ اولدینی وبو کون بریتانیا ایمه راتور لفنك باشنده سوزده بر عمله حکومتی بولنده کیفیت حالده انکلیز عمله سی حکوم برصندر حالبو که رو سیاده رو س عمله سی حاکم برصندر .

عمله نه بمنکر ؟

عمله استحصلال آنه صاحب او لدینی ایچین ایش قوتی معین بر وعده ایله سامان حقوقاً سربست فقط اقتصاداً اسیر بر انسان دیمکدر . تور کیاده بویله انسانلر وارمیدر ؟ وارد . نه قادردر ؟ ۲۰۰۰۰۰۰ قادر . بونلر تور کیا جعيتک اقتصادی حیاتنده عالم میدرلر ؟ هیچ شبهم سزکه او ! او حالده بزده عمله صنفی موجود در فقط بزده که عمله صنفی ایله فرانس سده کی انکلتره ده کی عمله صنفی مقدار ، شعور و تشکیلات اعتباریله قیاس ایتمک قابل دکلدر . فقط شونی او نو تاماق لازم در که فرانس اقلاب کیبری یعنی بورزووا انقلابی وجوده کلدیکی زمان فرانس سده نه بوکونکی کبی معظم قابری قال سرمایه لری میلیارلر وارن باقالر نده او قابری قال رده چالیشان او باقالر طرفندن استهار ایدیله ن اون میلیونلره تشکیلاتی شعورلی عمله وارد . بنه هیچ شبهم یوق که بزده کی عمله صنفی شعور اعتباریله چوق کریدر او نده هنوز

چیقماستدن قورقویور. عمله ایسه بوقودقوی شیمدیلک لزومندن فضله کوریور.

تورکیاده عمله صنفی بوتون دنیاده اولدینی کبی تشكیلاتلاراجق مجلسه کندی مبعوثانی سچه جگ و جمعیتک تاریخنی انشکشاف سیرنده کندی وظیفه صنفی پایاقدار. فقط بوکون اوئندن بوقادر چوق قورقاق و عمله بی آمارشی حالنده براقاراق عاطل بروضیته صوقا بیلمکی دوشونك برآزفضله اوهاملى اویماق وچوجوچه حرکت ایتك دیمکدر. عمله بی تشكیپر ناما بسونه ایده شی: تاریخنی انتصاری ضرورتىر و عمله نئە صنفی ماھپیتىر. تورکیاده عمله صنفی وارددر. عمله مستلهسى موجوددر. و بومىلەنك حلى صنفلی سرمایه دار جمعیتک چرچیوهسى داخلنده قابل دکلدر. بو توره دنیاده اولدینی کبی فورکیاده ده استقبال عمله صنفلەر.

ناظم حکمت

ایچین اول-ون آکلاشایه سوق ایدن سبب ھېستك مشترک دشمنی اولان آوروپا و آمریقا عملهسى در.

۱۱- عمله مستلهسنک ایکنچى وجههسى تورکیاده کی اجنبى شرکتلىله تورک عملهسى آراسنده کی تضاددر. تورکیاده کی اجنبى شرکتلىر ایسترلرک باپارى بوئدن ۱۰۰ سنه اول حتی شیمدى بیله هندستان، چین، مصر و سائەر یعنی مستملکه عملهسى ناصل استمار ایدزىرسه تورکیاده کی يىلى عمله بى ده اوپاره استمارا یىتىنلر. فقط تورکیالى عمله بوکا مساعدە ایتمەیور چونكە او استقلال محابىه سنه اشتراك ایندىكى زمان نظر اعتباره آلدینى اڭ مهم نقطه لردن بى ده تورکيانك مستملکه حاليه كلوب كندىسىنىك بى مستملکه عملهسى کبى اىكى مثلى اىكى طرفدن استمار ايدلەمىسىدى.

نورکيا محمدسى كندىسىنىك اپنې شرکتىر طرفىدە بى مستملکه عملهسى کبى استمار ايدلەسە مساعدە ایتمە جىڭىدە.

تورکیاده عمله مستلهسنک اوچونچى وجههسى تورکيایه كىرمك اىستەين اجنبى سرمایه سنتك سىمسارلىله تورکيا عملهسى آراسنده کی تضاددر. بوسىمسار افندىلر دىبورلرکە:

تورکيایه اجنبى سرمایه سنتك كىرمە مىنە مەلکتى معمور مدۇن بى حالە صوقىماستە اڭ بويوك سبب بىزدەدە عمله لرک عاسىز جە حرکتە باشلامالرىدەر. بواقىدلەر ويرىلە جگ جوابى يوقارىدە ويرىدك. فقط شۇنى دە علاوه اىنده لە كە جىست پۇژە سنتك تورکيایي اعماردىن واز كېمەسىنە تورکیاده کی عمله حرکتىدىن قورقاسى سېپىت ويرىمە مشدر. بىز بچوق مثالارلىله كورويورزك تورکیاده اجنبى سرمایه سىلە تورک عمله آراسنە چىقان هە قاوغادە عمله دکل فقط اجنبى سرمایه سى حايە كورويور.

درەبى طرف حکومت اىلە عمله آراسنە کى آڭداشما ماتەقىدە.

حکومت عمله نئك تشكیلات پاماسنەن وايلرى ده تشكیلاتلى قوتلى وسياسي بىرقەيە مالك اولاراق اورتەيە

والی بک او تومو بیلی بر عمله ی چیکنده دی

— نه در بو قالاباق نه اولش صانکه ؟

— بـ او طومو بیلی بر آدامی چیکنده مش .

— کیمک او طومو بیلی ؟

— والی بـ افندی حضر تارینک .

— کیمی چیکنده مش ؟

— آیا ق طافندن بر تراماوای مقاصدارینی .

— جامن تلاشه نه لروم وار بـ اولهیسه اون بـ کی

بولونور . ایشنسز قیطلغنه قیران کـیرمه دی یا ...

بو وقعيه بـ بو صورته دوشونه نـلر چوقدـر . اـ کـر

بـیکـلـرـجـهـ هـمـلـهـ وـظـیـفـهـ باـشـنـدـهـ شـهـیدـ اـولـانـ آـرـقـادـاشـلـرـینـهـ

ـهـ قـادـارـ باـغـلـ بـولـنـدـقـلـرـینـهـ وـکـنـدـیـلـرـیـ کـبـیـ هـ هـمـلـهـ نـکـ

ـکـنـدـیـلـرـیـ اـیـچـیـنـ نـهـ مـعـزـ بـرـ وـجـودـ اـولـدـیـنـهـ اـثـابـاتـ

ـیـازـیـلـانـ کـیـسـهـ بـوـقـعـیـ دـوـمـیـاـجـقـدـیـ . اـولـوـرـآـ اوـلـامـازـیـ ؟ـ

ـهـ کـوـنـ بـیـکـلـرـجـهـسـیـ بـیـکـ بـرـ اـصـوـلـهـ بـیـکـ بـرـ صـورـتـهـ

ـآـزـیـلـهـنـ چـیـکـنـهـنـ عـلـهـلـرـ آـزـمـیـ ...ـ

ـآـزـ دـکـلـ !ـ فـقـطـ عـلـهـنـکـ صـبـرـیـ دـهـ اـیـکـیـ تـلـلـیـ سـازـ

ـدـکـلـ ،ـ آـرـقـ اوـزـنـدـهـ هـ هـوـانـکـ چـلـلـنـاسـهـ مـسـاعـدـهـ

ـاـیـچـیـ جـلـ ..ـ

ـصـورـوـ رـزـ :ـ اـکـرـ وـظـیـفـهـسـیـ باـشـنـدـهـ شـهـیدـ اـولـانـ

ـبـرـ عـلـهـ اـولـمـاـیـوـبـدـهـ قـدـیـفـهـ قـوـلـوـغـنـدـهـ وـفـاتـ اـیدـنـ والـیـ

ـبـکـ اـولـسـیـدـیـ عـجـبـاـوـزـمانـدـهـ «ـبـالـطـبـیـعـ»ـ یـاـیـلـمـاسـیـ اـیـحـبـ

ـاـیدـنـ مـرـاسـمـهـ مـانـعـ اـولـوـنـاـجـاقـیدـیـ ؟ـ

ـخـایـرـ بـالـعـکـسـ ...ـ

ـ اوـحـالـدـهـ تـولـنـ آـرـقـادـاشـلـرـینـكـ طـابـوتـیـ قـالـدـیرـماـقـ

ـاـیـچـینـ عـلـهـلـرـکـ بـاـمـاـقـ اـیـسـتـهـدـکـلـرـیـ مـرـاسـمـهـ کـیـسـهـمـانـعـ

ـاوـلـامـازـ ..ـ مـانـعـ اوـلـقـ اـیـسـتـهـیـلـرـ اـیـلـکـ اوـکـجهـ دـوـشـونـجـهـ سـزـلـکـ

ـیـاـپـارـلـرـ صـوـکـرـاـ اـنـسـهـ کـوـلـنـجـ بـرـ مـوـقـعـهـ دـوـشـرـلـرـ ..ـ

ـکـلـمـلـتـ صـایـبـزـدـهـ اـمـنـدـ اـکـرـمـلـتـ سـوـبـالـبـستـ بـمـطـبـهـسـیـ

ـآـمـدـیـ مـطـبـعـهـسـیـ مدـیرـ مـسـئـولـ :ـ صـدـرـ الـبـیـنـ هـبـرـلـ

ـمـلـمـلـهـ وـجـمـهـرـیـتـ

ـبـوـندـنـ تـحـمـیـلـاـبـ آـیـ قـادـارـ اـوـلـ طـوـبـاـلـانـ مـعـلـمـ مـکـتـبـلـرـیـ

ـمـأـذـوـنـلـرـیـ جـمـعـیـ قـوـنـفـرـهـسـیـ مـذـاـکـرـاـیـ وـ اوـ منـاسـبـتـلـهـ

ـمـطـبـعـاـنـدـهـ جـرـیـانـ اـیدـنـ مـنـاقـشـهـلـرـ ؟ـ بـعـضـیـ مـعـلـمـلـکـ ،ـ

ـاـقـلـاـمـزـکـ وـضـعـ اـیـسـدـیـکـ اـسـاسـلـرـ هـتـوـزـهـضـ اـیـمـهـدـکـلـرـیـ

ـوـ خـمـسـهـمـدـیـکـلـرـیـ مـیدـانـ چـیـقـارـدـیـ .ـ

ـمعـ الـاـسـفـ ،ـ کـوـرـدـکـدـ ،ـ لـایـکـ جـهـهـوـرـیـتـکـ کـنجـ

ـمـعـلـمـلـرـیـ اـیـچـنـدـهـدـهـ ،ـ عـیـفـ مـرـتـجـعـ ذـهـنـیـ مـدـافـعـهـ

ـسـیـلـ الرـشـادـجـیـلـرـلـهـ بـرـلـهـشـلـرـ وـارـ .ـ

ـشـبـهـسـزـ ،ـ کـیـسـهـنـکـ خـصـوـصـیـتـ اـحـواـلـهـ دـینـیـ قـاعـتـلـرـینـهـ

ـمـدـاخـلـهـ اـیـمـکـهـ .ـ حـکـوـمـتـدـهـ دـاخـلـ اوـلـدـیـنـیـ حـالـهـ .ـ هـیـچـ

ـکـیـسـهـنـکـ حـقـ بـوقـدـرـ .ـ فـقـطـ فـکـرـ وـ اـدـرـاـکـلـرـیـ تـشـکـلـ

ـاـیـمـهـشـ چـوـجـوـقـلـرـهـ بـرـ طـافـمـهـ تـاـفـیـزـیـکـ فـرـضـیـلـرـیـ قـبـولـ

ـاـیـسـدـیـدـیـرـمـکـدـهـ عـیـفـهـ تـهـ کـیـسـهـنـکـ حـقـ اوـلـامـازـ .ـ

ـبـوـکـونـ ،ـ اـقـلـاـمـجـیـ مـرـبـیـلـرـکـ وـظـیـفـهـسـیـ ؟ـ بـرـ مـأـذـوـنـلـرـ

ـجـعـیـشـیـ هـیـثـ اـدـارـهـسـنـکـ وـبـعـضـیـ مـعـلـمـلـکـ آـرـزوـ اـیـنـدـکـلـرـیـ

ـکـیـ .ـ بـیـگـ نـسـلـ دـیـنـدـارـ پـامـقـ دـکـلـ ،ـ بـلـکـهـ هـرـشـیدـنـ اـوـلـ

ـشـعـورـلـیـ بـرـ جـهـهـوـرـیـتـجـیـ اوـلـارـقـ بـهـیـشـدـرـمـکـدـرـ ،ـ

ـمـسـنـهـ غـایـتـ جـدـیدـرـ .ـ مـکـتـبـلـرـیـمـزـدـهـ آـخـلـاقـ تـرـبـیـهـیـ

ـدـیـنـکـ تـقـوـذـوـحـاـکـیـتـنـدـنـ قـوـرـتـاـرـقـ صـاغـلامـ لـایـکـ اـسـاسـلـرـ

ـاوـزـهـ دـیـنـهـ اـسـتـادـ اـیـتـدـیـرـمـکـ زـمـانـیـ کـلـشـدـرـ .ـ

ـبـرـ بـوـتـونـ اـقـلـاـمـجـیـ مـرـبـیـلـرـلـهـ بـرـاـبـرـ ،ـ جـهـانـ مـدـینـتـیـ

ـشـاشـیـتـانـ بـوـیـوـکـ اـقـلـاـبـ حـلـهـ سـیـلـهـ دـینـ اـیـلـهـ دـوـلـتـ اـیـشـلـرـیـ

ـیـکـدـیـکـرـنـدـنـ آـیـرـانـ حـکـوـمـتـکـ مـعـارـفـ وـکـلـنـدـنـ بـوـایـکـنـجـیـ

ـحـلـهـیـ بـکـلهـ بـوـرـزـ .ـ

ـ آـیـدـینـلـفـکـ ،ـ بـرـ اوـغـلـیـ دـوـنـیـاـیـهـ کـلـدـیـ

ـقـیـمـتـدـارـ وـسـوـکـلـیـ بـاـزـیـحـیـلـرـمـزـدـنـ «ـ شـوـکـتـ زـیـانـکـ

ـبـرـ اوـغـلـیـ دـنـیـاـیـهـ کـلـدـیـ .ـ «ـ آـیـنـلـقـ »ـ بـرـ اوـلـادـ وـبـ قـارـهـ

ـقـازـانـدـیـ .ـ بـوـ مـیـقـ مـیـقـ یـاـورـوـنـکـدـهـ قـوـرـتـوـلـوـشـکـ فـیـاضـ

ـاـیـشـیـیـ آـتـنـدـهـ بـوـیـوـهـ جـکـنـهـ هـیـچـ شـبـهـمـزـ بـوـقـدـرـ .ـ بـیـکـ

ـدـوـغـانـ اوـغـلـمـزـهـ صـحـتـ وـعـافـتـ تـمـنـیـ اـیدـهـدـزـ .ـ

کمپانی سارفا کوپریلورز

جعوه‌سی ۶۹۷ - سخنیه: ۶۹۷

فابریقاطورک، بر قاج فونه چیفتکنک ظهوری ده تور کیه خلقنک اقتصادی قورتولوشی عد اولوناماز.

بز، ناصبل که ملتک از بھی اکثریتی و بل کیکنی تشکیل ایدهن چیفتگی و ایشجی صنفنه شامل کنیش مقیاسده برمهارف و سخت قورتولوشی ایستیورساق عینی سورتهه ینه چیفتگر وایشجی صنفنه اجتماعی استقلال و رفاهی تأمین ایسہبیلا چوک بر اقتصادی قورتولوشه تشنېیز.

و (قورتولوش) کله سنک آنچاق بر معناده قولانبله بني زمان ریا بز، صمیعی و جدی اولنیهه ایشانیورز، بو معناده آکلاشیلش بر قورتولوشک تأمینی ایچون تعقیب اولونامی لازم کان اقتصاد پولنیهه سنه داشر دوشونجه لرمزی کله حکم مقاله لرمزده ایضاحه چالیشا جائز.

مکان دکلدارو. بناءً عليه تورکیاده سرمایه عمومیت اعتباریه تجارت سرمایه‌سی ماهیتنده قالله حکومدر. یعنی تورکیا بورزووازیسی انجاق اوروپا قاپیالیزمنک برقوبروغی او لاپیله جکدر. و انجاق بونک یارديله تورکیا خلقنک صیرتندن کپیله بیله جکدر. بزرجه « اقتصادی قورتولوش » دن مقصود تورکیا اقتصاد یاتک، تورکیا خلقنک بیوک اکثریتی تشکیل ایدهن ایشانین صنفنه عینی چیفتگی وایشجی صنفنه لهنه انکشاف و بووادیده استقلال پیدا ایتسی در.

ناسیل که بر قاج آبی مکتبک و بر قاج آبی معلمک وجودیت تورکیا معارفتك قورتولوشی دیکه دکل، ناصل که بر قاج آبی خسته خانه نک و بر قاج آبی طب دوقتورک وارلنی تورکیا خلقنک محی صلاحی سایلماز ایسه عینی سورتهه بر قاج زنکین

محظوظ مسٹر مک

ایتلی!... بولیله جه سرمایه دارلغک یوکسلمه‌سی ابدی او لا جقدی. انسان ییغینلری، او جوز استحصال واسطه. لری شکلنده یردن بیتن او زینتره کوموله رک، هرسنه دها زیاده اسیراولدیقه؛ عینی زمانده اعلانخیلک اونلری اک زیاده قازانچ بیرا قانشی اسٹهلاک ایدیجی ما کنه لره قلب ایدر، بو تشبیث لرومسز محصولات ایله باشلار؛ بوزوق، مضر، غیر صحی محصولات ایله دوام ایدر؛ ونهایت یکانه مکن اولان استهلاکی، تشکیلاتی قتل عامر اولان محصولات ایله ختم بولور. بوصوك خصوصی استهلاک، عصری محاربه لردر.

محاربه لرک بر مصنوعات معدنیه استهلاک کی مسئله سنه انحصار ایتدیکی بدیهیدر. اونلر، زمان زمان بتوون سرمایه دارلغک مشکلاتلرینی حل ایدرلر. لانک، بر دفعه باشلادیلری، اینانلار براستهلاک - یعنی تمنع طامی او لورلر. و بو نوع استهلاکه اویان اعلانخیلک نهدر نه او لاپیلر؟ لطفاً سویله ییکنر! منحصرآ عسکرلک لهنده پوپاغاندا، متیجاوز وطنپورلک تحریکاتی دکلکی؟ صوک محاربه، قورقوچ اسلیحه - یعنی انسان حیاتی - صرفیاتی اعتباریله بتوون دیکر محاربه لری کریلرده برآقدی.

اعلانخیلک زمانزده احرار ایتدیکی شان و شرف هنوز بتوون ششعه سیله قصیده و دستانلره کچمه‌دی. اعلانخیلک، سرمایه دارلک استحصاله حاص او صافدن بری، بلکده اونک اک بارز علامتیدر. بیوک صنایع ملککتمند تجاري امتعه ساده دلانه دوشونلرک ظن ایتدیکی کپی - بر احتیاجه جواب ویرمک ایچون استحصال او لخاز: پاطرون او لا امتعه ای، عمل ایشانه باشلار؛ صوکرا اونلری بازاره سوق ایدر، نتیجه‌ی بکلر. ای رکج طلب، عرضی - یعنی تمعنی تحدید ایدر. بو کا مایه جغی، سرمایه دارلک بیوک بکجه آکلامنگه باشلادی. تجاري امتعه اعماله متوازی او لارق، بونلرک استهلاکنی تأمین ایچون صنی احتیاجلر اعمال ایمک لازمکلیوردی. بو احتیاج اعمالی، اعلانخیلقدن باشهه بر شی دکلدر. بو تقسیره کوره، جهان اقتصادیاتی خیالاته - داما نا تمام قالان حدودسز دیو آسا استحصال و استهلاک داژه لرینه دوغر و بیوور. مادام، که اعلانخیلک هرنه او لورسه استهلاک ایستدیره جک، هرنه او لورسه استحصال

ایلدیکی کی، پاک مدھن و مکمل بر اعلان اولان بویوک مطبوعاتک او قدر اوژون بر مدت دوام ایده نشریاتی سایه‌سنده، عصری اولومی صوکنه قدر استهلاک اینکه راضی اولادجفلدرد.

بویوک محاربه بر یکی نوع انسان یاراتیر: مری مستهلهکی، نام دیگر له مجھول شهید. بوقن اعلانلرده کورولان اشخاصک عرض ایتدیکی ایکرنج بر طرزده ساخته تبسی اوکاده ویرمکه تشیث ایدلادی. مجھول شهید هیچ بر شی تماشای عرض اینز؛ چونکه آنچق بر آووج مری پارچه‌سی ویا میترالیوز فشنکلری تقدیم ایده بیلیر. او طوراً آلتنده در. قیراق کیکلری غی کیمسه کورمیه جلک اوحاله اوزرینه محتمم بر آبده رکز اینکدن باشـقه یا به جق ایش قلمایور.

بو صورته مجھول شهید، سرمایه‌دارلق استحصال واعلانخیلعنک حهنی سرینی صوک حدینه، عبث بر درجه‌یه لزومنی بر عصیانه قدر ایرشیدیرمش اولویور. یاشاهه جق شیلری، اکلندره جلک وقدر منزی تنزیل ایده جلک شیلری، اولدوره جلک شیلری استحصال! هر شیئی استحصال: مستحصل ایشك بو قورقوچ تو سنه فعالیتی ممکن قیلان اعلانخیلقده. بوکون مستحصل ایشك یکاه وظیفه‌سی سرمایه یارانقدر. اعلانخیلقت سایه‌سنده بشریت کنديسته خاص، صریح احتیاجلره مالکدرو. و بونلر قوتلرینک هدفلرینی تشکیل ایدر. بو حیاتی بداهتلره قارشی یارم عصردنبری اعلانخیلقت فاصله‌سز بر مجادله آچشددر. زیرا اوکا، اونک سرمایه‌دار افندیلرینه، نه اولورسه اولسون، حدودسز احتیاجلر لازمدر. زیرا مطلوب اولان پوله‌تهرلرلری (نهه اولورسه اولسون) چالیشدیرمک سرمایه تراکم ایتدیرمک ایچون ممکن اولدینی قدر بوصورته استحصال اینکندر. خیاله‌ک اوینون مستهلهک غیر محدود نوعده و مقدارده مبایعاته کنديسته قاندیره بیلک ایچون، مفکوره‌وی بر طرزده قرارسز بر مخلوقدر. تسليحات امتعه‌سنک ایجادی، بو مخلوقی عبث بر تشیثدر: کندي

بونک نیجه‌سی اولادق، مخاصم دولتلر، ضروري بر طرزده، تاریخنده نامسبوق اولان، رسی بروپاغاندای خصومت لوازنمند اولان بو واسطه‌ی یارانغه مجبور ایدیلر. بو محاربه‌ده سرمایه‌دارلق، طبیق صلح انسانده اولدینی کی حرکت ایتدی. ایشیدله‌مش مقدارلرده تخربیب الات وادوانی و دمیر استحصال اینکله ایشه باشلاندی؟ بونلر جمه‌لره دوکولدی؟ عینی زمانده بو امتعه‌نک استهلاکنی: « انسان مازمه‌سی » تشكیلات آلتنه آلق لازمدی. بونی ده نولومه کیدوب کوکس کرمک احتیاجنی صنی بر طرزده یارانقله تأمین ایتدیلر: سیویل رجال همان منحصرآ بوعلانخیلغاڭ تشکیلات تجيیلری اولدیلر. و بونک ایچوندرکه اعلان آجته‌سی، فابریقه صاحبلریه اطاعت ایتدیکی کی، ملکی مقاملر، بوقدر طبیی بر طرزده « بویوک قرارکاه عمومیلر »، اک امری آلتنه کیدیلر.

بو صورته معاصر بورزوا حکومتلری حقیق مضاعف چهره‌لریه بزه کورونورلر: اونلر يالکن سرمایه‌دارلق حاکیتک آلتلری دکل، عینی زمانده اونک اعلانخیلیق دلالریدرلر. و هرسنه، منغقولر تمرکز ایستکجه، دولت، خلقجیلرک تخيیل ایتدیکی « اجتماعی باریشمە » مفکوره‌سدن اوذاقلاشیر؛ سرمایه‌داراداره‌سنک براجرا آلتی وه مشروع ملى امللر، تسمیه اولنان صنی احتیاجلرک اعمال اولنده‌نی بو مرکزی آجته وضعیته دوشر.

صنایع معدنیه صاحبلرینک زنکیناشمه‌لری ایچون بروده محاربه ایدله‌سی لازمدر. صنایع معدنیه میلیونلرله مری اعمال ایده بیلیر؟ دیگر سرمایه‌دارلرک احتیاج کوستدکلری دقیقده بومرمیلر پازاره چیقاریلیر؛ واونلرک تشکیل ایستکلری داغلر قدر دمیر و مواد انلاقیه، عظیم برمسته‌لک قالابه لغنه احتیاج حس ایتدیرد. بو مستهلهک کتله‌لری فی الحقيقة، طبیق اعلانلرله شوویا بو بوزوق ایچکی ویا دیش طوزینی قوللاغنگه سوق

« محاربه‌ی هیچ بزمان او نویمالی ! » زیرا محاربه رزالتدر، سرمایه‌دارلگلک پارلاق حقیقتیدر، او نک صلح زمانده‌کی ثابت و شانی تأثیری، حقیقته عصیان، ایندیریجی، مضاد طبیعت، بر قاریقاتوریدر. استحصالک اولدبریجی قاریقاتوری: اتهلاک، ماتم انکیزقاریقاتوری ! بوتون بونلری بورزووالر او قدر آز قاریقاتوره بکزه. تیورلردى ؟ و محاربه‌لرندە صلح‌لرینئىك دوامى او قدر ای حس ایدیورلردى، کە صوکنه قدر حرب ! » شعارتە غایت طېبى بوطرزدە صارلدىلر.

بومعهوده پروپاغاندا مک ظفرى، مستقبل اولدیریجى امتعه ایرافاتنىك استحضارى اىچون ميليونلاره ئولولرى سفربر اینتكه موفق اولماستىنە، خردوخاش اولشى بر برجىدن صنم يابهراق متنوع تخریب آتلرىنىك استحصالى يعنى سرمایه‌دارلگلک معناىسىزلغى بىردىن شىكلەنە صوقاسىنە ايشتە عصرى اعلانجىبلغلک شاه اثرى !

ناقلى

س. ع. ۰

استخارتە سوق ايدر. حال بوكه وجود سپىز اولىك قارشى عصیان ايدر. صلح دوام ايندىكى مدنجە اجرتلى ايش شرائطى آلتىنە اك بسيط احتیاجلىيە بىله آلاى ايدىلەن بىرلەتاريانى آياقلاندىران عىنى بشرى عصیان حسلرى، نهایت سرمایه‌دارلگلک كوركۈرنە استحصالە قارشى محاربلوک باش قالدىرماسى موجب اولور.

بو كىريوه‌دن چىقىق امكانيىزدە كوز قاشىدیرىجى بىچىقماز قارشىسىنە يز. سرمایه‌دارلق بىرىكىرملەك اىچون استحصال ايدر، اقوامك احتیاجنە جواز ويرمەك اىچون دكىل، بواحتىاجلىي، دها استحصال انسانىنە كورمە. من لىكىن كلىر : بىرىكىرملەك، بىرلەتاريانىك بوتون قوتلارنىن استفادە ايدەرك ياشاماسنە مانع اولىقىن عبارتدر. وبو سرخوشجه‌سە استحصالە منصب اولان عبىت اتهلاك، ملى اتخارلاردىن باشقە بىشى اولمايان عصرى محاربه‌لر تسوچ ايدر. سرمایه‌دارلق، اعلانجىبلغلک سبروبات ايلە هە دورلو بشرى حس وذوقدىن محروم ايندىكى مستەلكىن صياتى دە طلب اينتكە قدروارر.

آنارشىزم نەدر؟

نظر ياتجىلىرى، آنارشىست فىكرلرک اك اوزان ماضىدە موجود. يتلىرى ادعا ايدىبورلر. قرون اولى یونان و قرون وسطى عرب فيلسوفلرىنىك، اوون آلتىجى و اون يىتىجى عصر فرانسزوانكلىكىز خىالپرسلىرىنىك ائرلەنە (بالخاصه طوماس موروس، ايلە، مورەللەي) آنارشىست ايدا. او لوژىسىنى رىشىم حانىنە كورىبورلر. فرانسه انقلاب كېرىزىمانىدە ياشايان (بىليام غودوين) ك ايلك دفعه اولىق اوزرە بويوك بىر صراحتە موضوع بىحث ايدلىكىنى سوپىلە يورلۇ.

فلسفەسىنە اصلا « آنارشىزم » اسمى ويرمەمكىلە بىابر، ماقس شىپىرنەر) ئى آنارشىزمك ايلك نظرىه جىسى او لارق قبول ايدە بىلەز شىپىرنەرك (فرد و ملکى - unique et sa propriét  et اسمندە كىتابىنە مدافعه ايندىكى فلسە سېستەمى قوتلى بىر آنارشىزم فلسفەسى اساسلىرىنە اك مطابق قوتلى بىر (فرد بىلەز - individualisme) چىيانى توليد اىتدى.

دەكىل بىزدە، حتى آوروپادە بىله معناسى كافى درجه دە وضور و قطبىتىلە آكلاشىماش مفهوملاردىن بىرى دە « آنارشىزم » در. بىرچوق كىمسەلرچە آنارشىست، سوسىالىست، قومو. نىزىت، سەندىقاپلىست. هې عىنى شىلدەر، بۇ فىكىر و مسلكىدە اولاتلار دونياڭ راحت و حضورىجى بوزمىقى ؟ جىعىتى آلت اوست اېڭىك، قانون و نظاملىرى، اخلاق و مىنطق قاعده‌لەرنى آياقلار آلتىنە چىكىنەمك اىستەين، بىر كەلە ايلە موجود اولان شىنى ياقوب يىقۇق غايىسى تەقىب ايدىن انسانلاردر.

حال بوكه بىر تعبير يىكىدەكىرىپ، ضد فەھوملارى و مسلكىلارى افادە ايدىبورلر. و مارقىسىست قومونىزم ايلە آنارشىزم تلقىلىرى، سىستەملەرى آراسىنە بىراوجورۇم واردە.

آنارشىزم نەدر ؟ « آنارشىزم » ئى دىيكتىر سوسىالىست مسلكىلەن و بالخاصه مارقسزىمدن آپىران أساس فرقىلەنەدر ؟ بۇ سۆالرە جواب ويرمەن دەن اول آنارشىست حركىتىك كوجوڭ بىر تارىخىجەسىنە يابۇق فائىەلى او لاچىدر. بىرچوق آنارشىزم

حاله - جبرو شدته ، السانک انسان طرفندن اداره و استثماریه نهایت ویرمکی انتهداف آیدن بر مسلک در .

أساساً - آشاغیده آثارشیستلر کتابیشکارندن بحث ایدر کن کوره جکمز وجهه - آثارشیست حرکتک صفت میزه سی هر زمان فردی حرکت ایدی .. مختلف فردی تشیتلر نتیجه سی برجوی غربوبلر تشکل ایده و بو غربوبلر پروپاگاندا یا پون غایه سیله آرالرنه آثارقلار یا پارلر ، خده راسیونلر تشکیل ایده رلر دی که بو ناردن دامنها پک آز نتیجه لر آله ایدیلر دی .

فقط بالکز بو تاریخی باقیش بزه آثارشیزم حقنده تام و صریع بر فکر ویره من . بو حرکتی داهما یقیندن تدقیق ایلک ، بو دوقریتک استناد ایتدیکی اساسلری اوکره نک لازمد .

ایلک نظرده آثارشیزم تعبیرینک کاف درجه ده صریع بو مفهومی افاده ایتدیکی ظن او نور . چونکه (an - archie) کله لرندن مرکب او لان بو تعبیر لغت معناسته کوره : حکومتسر ریسیز ، حاکمسز ، قانونسز ، السانک انسان او زینه دو غریدن دوغرویه حاکم او مادیه برجیت دیکدر . باشیجیه آثارشیزم نظریه جیلری آثارشیزمی بوصوره تعریف ایدیویولر . فقط اصل مشکلات بوراده ده کلدر ، او نار ، قانونسز ، حکومتسر او لان بو جمعیتک نه اولدیجی عینی صورتله ایضاح ایته بورلر . هر نظریه جی بونی کندی تلقیسته کوره تصویر ایدیبور . اکر باقونین ، قروپوتکین ، مالاتستا ، ایزه ره قلو .. نک ذکر لری یکدیکر به مفایسه ایدیله جک او لورسه کوریلر که بو ناردن هر بری ، دیکر لرینک تعریف و توصیف ایتدیکلری آثارشیدن بالکز بوس بو توں باشقا ده کل عینی زمانده او نارک یا میله ضدی بو آثارشی تعریف ایتمکده در .

حقیقتده آثارشیزم ، دونیاک ، حیات بشرک عاماً (افسی - subjective) بر تصور و تلقیسی در . هر کس ، آثارشی بی کندی آرزومنه ، مناجنه ، حسیانه ... شخصیتیه اک موافق شکله تصور ایدیبور ، و هر نظریه جی ، کندی آثارشیزمی ، جمعیت حقنده کی کندی خصوصی تصور و تلقیسی تعریف ایدیبور ، و نقطه نظری مدافعته ایلک ایچون برجوی فرضیه لر ، خوییار ، تصورل .. ایچینده قایب او لیور .. بر کره دوشونکز که ، بویوک نظریه جیلری بحواله او لورسا ، ایکنیجی ، اوچونجی درجه ده او لانلر نه او لا جفلدر . بو نک ایچوندر که « نه قادر آثارشیست واره ، او قادر آثارشیزم وارد دیک هیچ ده یا کلاش او ماز ..

منلا ، آثارشیزمک بابسی او لادق قبول ایدیلن (برودون) آلام ... بو برودون ، یازیلرینک هیچ برنه ، اجتماعی ایده آلم حقنده هیچ بر صریع ذکر ویرمده کی کی ، بو توں اثرلری نامتناهی تضادله دولودر . بر آز اول سویله دیکنی

« آثارشی » تعبیری (حکومتسر جمعیت) معناسته ایلک دفعه قوللانا محروم ، ۱۸۴۰ ده (ملکیت نه در ؟) اسنده کی کتابی یازان (برودون) در .. ایلک زمانلرده آثارشیزم ، برو دون قرن حالتده جم و تألف ایدیلش و آثارشیست فکر لرنظریات و مطبوعات ساخه سفی آشمش ده کلدری . آثارشیزمی سویا بست عمله حرکتنه ادخال ایده رک ، فکر ساخه سندن فعالیت ساخه سنه چیزه ن روس انقلابیلرندن مشهور (باقونین) در . (برودون) و (مارین) نک فده رالیست ذکر لرینک تائیری آلتنده قالان باقونین ، مارقسی آکلایامادی ، و بونک ایچوندر که باقونین و فکر داشلری برخی ایتن راسیونالن اخراج ایدیلر . دینله بیلر که آنترناسیونالک تاریخی ، برودونیزم ایله مارقسیزم مجادله سی تاریخیدر .

حقیقتده آنترناسیونال داخلنده کی بو توں نقاط نظر خالقلاری بو توں مناقشه لر ، ۱۸۷۱ پارس قوموناسی انقلاب حکومتک سقطندن سوکرا باسلامشدر . عصر حاضر آثارشیست حرکتی ایشته بو تاریخندن اعتباراً باشладی .

آثارشیست حرکتی ، بالخاصه فرانسه (۹۴ - ۱۸۹۳) تاریخلریه دوغرو ، ایلک دره یغوسی مسئله سی اثاسته بویوک بر وسعت واهیت قازاندی . بو صره لرده آثارشیستلر حرکت و غالیتلریه کنذیلری طایتدیلر .. مطبوعات او نرله مشغول او لغه باشلادی و کبعلک ، بالخاصه متوسط صنفلر کنجلیکی آثارشیست حرکتی بویوک مقیاسده داخل او لدیلر . عمله جمعیتلرنده بویوک تائیرلری او لان برودونیه نلر و بلانکیستلر ، آثارشیست یوهنسیلر جی قبول ایدیلر و بوندن ، (آثارشیست سهندیقالیست) حرکتی حاصل اولدی که او زون سنده فرانسه بروله تاریسانک حرکت استقامتی تعین ایتدی .

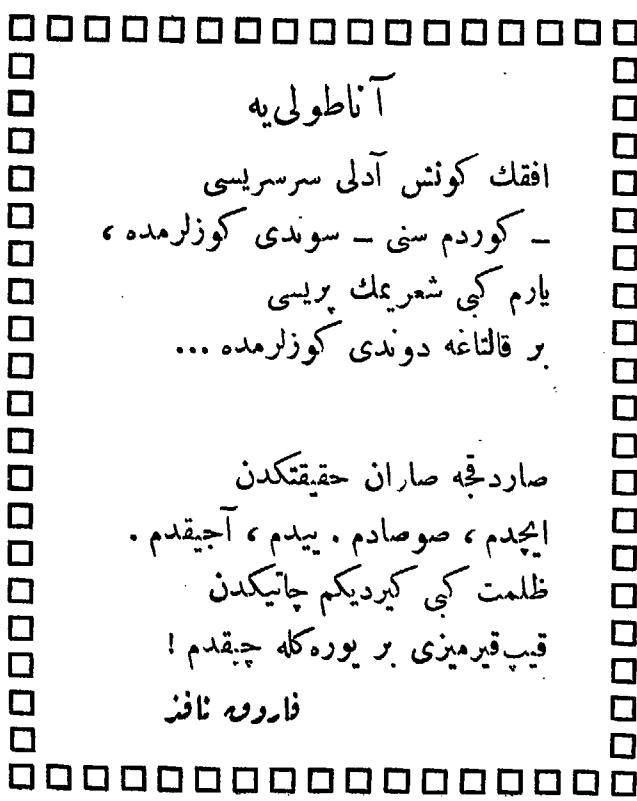
آثارشیست حرکتنه ، ابتداسندن اعتباراً بر اغینقلیق ، وضو حسزانق ، تشکیلاتنی وارد . ۱۹۰۴ ده آمستردامده طوبیلان آثارشیست و نفره سی ، بین الملل بر تشکیلاتک اساسلری قورمه چالشیدیسه ده ، نهایی کله بین مناقشه لر ، فلسی شارلاتان تلقنر بو نتیجه نک تأمینه مانع اولدی . بو کار غماً ، آثارشیست قونفره لرینک اک ایسی او لارق قبول ایدیله بیلن بو قونفره ده آثارشیزمک مختلف تایقری باش کوستردی : فردیجی ، تکاملجی ، صلحجی ، خریستان ، سپروتوالیست .. الخ .. بو ناردن بالخاصه ایکی دانه سی صراحة تیازز ایتدی (مونات) و آرقاداشلری طرفندن مدافعته ایدیلن (سهندیقالیزم - آثارشیست و ماله تستا) و قونفره نک بویوک بر اکثریتی ملوفندن قبول ایدیلن صرف آثارشیزم .. (ماله تستا) و آرقاداشلری ادعا ایدیبورلر دی که آثارشیزم بر صنف دوقری ده کلدر ، هانکی صنفندن او لورسه او اسون بو توں اسیلرک تام و قطی قورنولو شی ایجین چالیشان و اختلال ایله - فردی شدتده داخل اولدیجی

تشکیلاتک نه اولدینگنی، نه ده بیکی انسانی عالمک نه او لاجفی سوبله مهین
شتبه نه رو پرونک آنارشیزی مطلق بر صورتده فردینجی در .
او آنجاق مقاوله‌لر واسطه‌سیله بیدانه کان جمعیتله تصوراً بدیبور.
باقوینک آنارشیزی بو فردینجیلکات بالکن بر صفحه‌سی قبول
ایدیبور . او (دولکت‌ویست - آنارشیزم) بک خنثی عیدر .
غایه‌ستک تحقیق ایچون هشیه رغماً و بوتون واسطه‌لره ،
فردی ، جمی ، مسایح و دامی عصیانزله بورژوا جمعیتی خو
ایتك لازم اولدینگنی ادعا ایتدی .. پرودون خیالبرست ایدیسه
باقوینین ایکی کره خیالبرست ایدی .

چونکه بروغرای (مساواً تجیاç - égalité arisme) خولیاسیله
تمام‌انش بر (حریجیلک - libertaire) خولیاستدن باشته برشی دکلدي .
اکر پرودون اساس اولارق قبول ووضع ایتدیکی (قونتر - مقاوله)
پره‌تسیبینه صادق قالمشسه ، باقوین ، داهما ایلک آدیدن
اعتباراً بر نجیسی ایکن‌نجیسنه وایکن‌نجیسی بر نجیسنه فدا ایتك‌کدن
چه کنمه‌مشدر .

کلاچک مقاوله‌ده آنارشیزک دیکر مثملاری حقنده خنثی‌نصر
معلومات وبردکدن موکرا ، آنارشیزم ایله مارغیزیم آراسنده‌کی
أساس فرقه‌ی ، آنارشیزم ک عمله‌حر کیلارنده کی موقع وروانی ،
خلاصه آنارشیزم حقيق ماهیتی کوسترمک چالیشا جنم ،

ضمنه‌الین ھەول

آناطولی یه

افقک کونش آدلی سرسریسى
- کوردم سنی - سوندی کوزلرمده ،
یارم کې شعریمک پریسى
بر قالناغه دوندی کوزلرمده ...

صاردېچه صاران حقيقةتکدن

ایچدم ، صوصادم ، ییدم ، آجیقدم .
ظلمت کې کىردىكىم چاتىکدن
قىپ قىرمىزى بر يوره كله چىقدم !
فارونه نافز

بر آز صوکرا رد وانکار ایدیبور .. پرودون ، ائرلینک بز
قىمندە « دولت » و ھجوم ایدیبور ، دیکر بر قىمندە اوپ
مدافعه ایدیبور ، سیاسیات وبارلـ اشارېزمه قارشی آتش
پوکور بیور ، صوکرا ، ساده‌جه جھور تىجى برسیاسى پروغرام
حاضرلا بیور ، وبارلـ اشتو مجادله‌لریش اشتراك ایدیبور .. برجوق
دفعه‌لر غایت حقسز اولارق افلاطی بھوم ایدیبور . صوکرا
باشقاب زماندە وباشقە بزيردە اوئلە پروباغانداستى يابیبور .
ولا ادعا ایدیبور کە ئىلک بز خیر سیزلىقدار ، صوکرا ، تصور
ایتدیکی اجتماعی اصلاحات پروژه‌سندە ملکىتى مدافعه ایدیبور .

پرودونک ، ایلیکلریش قادار قاتىزم ایله مشبوع اولان
فلسفه‌سی ، آنجاق ، بورژوا فلسفة‌سی او لاپىلدى . ايشتە
پرودونک ، مەتىخىلریش ۳ نىسان ۱۸۴۹ ده کوندردیکى تعميمك
بۈرۈچامى :

[اجتماعی مسئله وضع ایدیلشدەر . اوپ ناصل حل ایتك
ایچون سوک درجه (جذری راديقال) بز دوشۇنجى بى سوک
درجە جذرى حافظە کار بز ذهنیتە بىرشىدېرىن انسانلر
لازىمەر . ايشچىلر ! الارىكىزى باطرونلارىكىزە او زاتكىز . وىزى
ياطرونلر ، سزك اجرتىلىرىكىز اولانلارك بوكسلەسە مانع
او مايكىز] پرودونک نظرنە بز آدم بالاتات كىنىسى ایدى .
اساساً پرودون ، كوجوك بورژوازى سوسىالىزمىنک اك انۇذىجى
بر مەئىل اینى . كوجوك بورژوازى مقدراتى ، پرولەناريا
نقطە نظرىنى قول اىتمەد كجه ، راديقالىزم ایله معافىتە کاراق آراسنده
صالانقدر .

« باقوینین » ده پرودونک دوقىرتىنى قبول و ائرېنى تعقىب
اينك ادعاسنده‌در ، او دەپرودونک دوشىدىكى تصادلە دوشىمىشدر .
باقوینىن ده ، پرودون كې (مارقىيىت قومونىزم) ك دوشانى در
وقوللەكتويست اولدینگنی ادعا اينكىدەدر . تصور ايتىكىي ايدەل
جمىتىنە اىكى اسas : مطلق حریت و مساواتى تأليف اينك
ايستىور ، فقط كورمە بوركە بوايىكى اسas يكدىكىرنىك ضدى در .
او دە پرودون كې فردی ملکىتىك منشاڭى و بىنک تكاملى ایله
سياسى مؤسسه‌لرک تكاملى آراسنده كى سبب و نتيجه مناسبىتى
آكلاياماشىدر . غایه‌ستک تحقیق ایچون داعى عصیان اىستە بور :

[موجود اولان شىشى خو ايدىكىز .. بۇنى اىي واڭتىريما باچق
اولورسا كىز ، نهاينىدە ، بزم تىخىل ايتىكىمز اجتماعي تشکيلات
آز چوق بىكزەن بز تشکيلات الده اىدە جىكسىكىز .]

باقوینك بوتون ايدەل شو كله لرلە خلاصە ايدەلەپلىر :
[بوتون دولتلرلەغاسى ، بورژوا جمعىتىك خوى ؟ آشاغىدىن
يوقارىيە دوغۇرۇ - سرىپىت جمعىتىلر واسطەسیله - سىربىست تشکيلات ..
يى بىر انسانى عالمك تأسىس وتشكلى . فقط او بىزه نه بز بىر حى

اوچنجي بین الملل

صوک قبول ایدبیان پروغرام نویسی

بوندن او لکی نسخه ملرمندہ اوچنجي بین الملل صورت تشکلی
وماهیق حقنندہ قارئلر منزه اطرافی معلومات ويرمشدك، بو بین الملل
اختلاجلی عمله تشکیلاننک بر قاج آی اول انعما. اد ایدن صوک
قوونفره سندہ، پروغرامنه اساس اولق اوزره، قبول ایدبیلن لایھے بی
الله کپیردك . تاریخی اهمیتنه بناءً بو ویثیه بی ترجمه ایدبیورز .
بو اجتماعی جریان حقنندہ بر فکر ایدبیانک آرزو سندہ بولناذرلک
خدمتموزی تقدیر ایده جگارندن امینز .

سرمايهدار جمعیتی

سرمايداری : استثمار بسته می

حال حاضرده ما بوتون جهان، سرمایه مک حاکمیتی آلتندہ
بولنیور . بالکر ساوهت جهوریتلری اتحادنده بو حاکمیت الفا
ایدلشدر .

فردی ملکیت ویازار ایچون استحصال - یعنی امتیه استحصالی
سرمايداریتک استناد ایتدیکی ایکی ملدر . استحصال واسطه لرینک
وعین زمانده امتیه تباریه نقل واسطه لرینک انصاصی، سرمایه دار
صنفته منسے ب اقل قلیل بر زمرة اشخاصک النده در . بو انحصر
سرمايدار صنفته، استحصال واسطه لرند محروم وایش قوتی
صافه، مجبور میلیونلرله پروله ته لر اوزرنده رقیبیتر بر اقتصادی
حاکمیت بخش ایدر . بو کا مبنی اجرتلى ایش ایله سرمایه مناسبی
بورژوا جمعیتک تملیدر .

بورژوازی سیاسی حاکمیتی - یعنی عسکری قوتلری و بوتون
دیکر مادی تضییق واسطه لرینی اصری آلتندہ بولندران کندی
 دولت تشکیلاتی سایه سندہ، اقتصادی حاکمیتی ترصیین ایدر .
دیکر جهتمن، تمامیه سرمایه دارلرک النه بولنان تامیم و تربیه
ایله فکری - احدهده حاکمیتی تأسیس ایدر .

اقتصاداً سویولان، سیاست و فکرآ داعی بر تضییقه معرض
بولنان ایشجی صنی سرمایه نک اجرتلى بر اسبریدر . اهالینک
کیتدیکه آرتان بر قسمی تشکیل ایدن عمله صنی، اونک ایش
قوتی استثمار ایدن بورژوازی ایچون جانل بر همچ منبعیدر .

«فضله قیمت» آرقه سندن پایدینی یاریش اثنا سندہ بورژوازی
کیتدیکه دها بوبوک برمیاسدہ استحصال قوتلرینی انکشاف
ایتدیمکه و سرمایه دار استحصال نظامنک اقتدارنی کیتدیکه
توسیع ایتکه مجبور اولشدی . فقط عین زمانده سرمایه دارلر
اصلنک اساسی تضادلری دائم آرتان بر قوته ظاهر ایدرلر

یاپیندن فیرلايان اوق

یاپیندن فیرلاادي اوق ،

منزل ایراق

چوق ایراق

چوق .

هدفن بر اثر یوق .

منزل ایراق

چوق ایراقدی ،

اوچ اوچوشده اوسته دکل چراقدی

هوالرده قاتل قاد قیریقلری براقدی .

هر آن

پیشنه قالان

بو اینجه او زون قوشوك

مدیداهتزازلری چاربان و چارپیلان براوچوشک .

بو اوچوش

کوکده کی پیلیز لر

قادار

پیل سوردی .

وقا که کون دوغوسی قانله کوپوردی

اوچ هدفك قیرمنزی قلبی کوردی .

او اوچوشده اوسته اولدی غیری چراق دکل

او ایرا...وق

منزلی آرتق ایراقدکل .

دهده تاریخ یابی و هدن

بزیز کردن

اوچان اوچ که حیاتندر قوش مثالی

هدف قورتولوش مثالی .

صنفلر آراسنده کی مناسباتک اوکنه طورولماز کرکینلئی ایله مترافق اوله رق، عاصم صنفلاردن هر برینک قوتلری ده درلى طوپلو بر حاله کاپر . بر طرفدن سرمایه دار بورزوایزی جمعیتلر اطرافنده تشكیلاتلائیر . دولتی صاغلاملاشدیر و تشكیلاتلرینی مسلح بر کل حالتده طوبپلار . دیکر طرفدن ، بالدات سرمایه دارلاق استحصالنک رسیدپرديکی و بر آپاده یوغوردىنی عمله صنفی ، ابرکچ پروله تاریانک بورزوایزی به واونک باشليجه قلعه سی اولان دولته قارشی، صنف مجادله سی آلتی ماھيتنی احراز ايدن قدرتلى تشكیلاتلر يارادير .

سرمایه دارلاق انکشاپ، استحصال شکالریله، بواستحصالك اجتماعی نظامی آراسنده کی ضدیتلرده ترکز ایدن سرمایه دارلاق اصولارینک تضادلرینی، اجتناب ايلان بر طرزده دريناشدپرو . اونى دوپرهن جانلى قوت ، اسارتە قارمی عصیان ، سرمایه نظامی تخریب ، بالدات سرمایه دارلاق ممکن قبله بینی سوسیالیست اقتصادیانی تشكیل ايدن پروله تاریادر .

سرمایه دارلاق يرينه قائم اولاچق يك اقتصادي شکالك دوغماسنە مساعد اولان شرطلىشوناردر: استحصال واسطه لرینك عمرکزى ؟ قدرتلى سرمایه دار آليان ؟ بالعاده . پروله تاریالك شخصنده مندج مشترك ايشن ؛ سرمایه دارلاق انکشاپندن نشأت ايدن فن ؛ يك جمعيتك ايلك بانيلرى نوهسى تامين ايده بىلە جاك اولان عمله تشكیلاتلىرى ؟ نهایات كتله لرى جانلاندىردىنى زمان بويوك برقوقت اولان ، پروله تاريا مجادله ستىك الڭمدەش سلاحي: مارقىيست نظر يانى .

سرمایه بايزىم ، سرمایه دارلۇڭ سۈرەتلىق سۈرەتلىق
سرمایه حاكمىتنك سۈرەتلىق اوون سەنسى ؟ تضادلرینى سۈرەتلىق درجه خىملەشىدىرىن و ۱۹۱۴ حرېنک خۇصىلەبە صىغماز فلاكتى ، روسيياده ۱۹۱۷ تشرىن اول اختالىلە باشلایان بويوك اختاللاركار بحرانى و عمومىت اوزىزه سرمایه دارلاك بحرانى موجب اولان خصوصىتىلە متىدار .

سرمایه دارلاق ، بر جهاشمەرلى سرمایه دارلاق ، هى بىرده حاكم اولان بر اقتصادى شكل حالتى آلدى . اسکى اقتصادى نظامىلر بقا يايى - ابتدائى قومونىزم، دره بىكىت ، اسارت ، تجاري سرمایه ، صنعتكارك بىسيط اقتصاد تهارىسى ، كويولونك طبىي ويا تجاري اقتداديياتى... دىيانك هەر طرفە يايىلەش اولان بوتون بىشكارلار « مصلحانە بر طرزده ويا جىر وشىتەنە تحرىب ايدىلەر . ويا بويوك سرمایه نك تخت حاكمىتە كىرىدىلەر . بىر بىرلىك دشىن ، رقابتىلە بر بىرلىك يوغۇغە چالىشان صايىز خصوصى تجارتىخانەل يرينى ، بر بانقه مؤسسىتى حزمەسى طرفىدن باغانان مەظم صنایع قىرالرى آنفاللىرى (سندىقەلر ، قارتلار ، ترسوستلار ، قوزەرنلار) وجود بولىور . ايمىنده باشقە سرمایه سىلە صنایع سرمایه سى بىر آزادە منزج اولان ؛ بويوك

واوفى، بىر ضرورت متعلقه ايله، خلقك قاهر، اكتىرىتنك بىر كۈچۈك واقىت طرقىندن استئمار ايدىلە سەندن مېت اندامە سورو كەلەرلر . سرمایه دار جمعىتى ايكى جەھىيە آيرىلىرى و صنف مجادله سى اوئىك بوتون تارىخى دولدۇر .

فردى ملکىت حاكمىتى ، اجتماعى استحصال آنارشىسى دوغورور و هىچ بر شەمۇرىلى قۇرقاڭ تەنظىم ايدىكى استحصال كور كورسە ايلرىلىر . بو آنارشىنىڭ نېچىجەسى، بىر طرفىدن مختلف وقىب مؤسسىت وزمىرەلەك مەھىن مجادله لرى و بىرسورتە پك بىووك قوتلىك اسراپ ايدىلەسى ؛ بىر طرفىدن دە مختلف شەمان آراسنده بىرتىناب و موازىنە قىدانى ؛ داڭما تزايد بىدن استحصال ايدىلە پروله تاريا كتله لرینك محدود استەپلاك آراسنده كى تقاداد ؟ و بولىردىن نىڭ ئۆزىنەن و زمان زمان تىكىر ايدن واستحصال قوتلىنىڭ تىخىرىيەن و سېقىتلە پروله تارلىك ايش سىز قالماسنە منجز اولان بحرانلار اولور . سرمایه دارلاق اصولنەك دىنیابىي استئمار ايمپوز اولان مجادله سى

خصوصى بىر نوع رقابتە ميدان و بىر . بىرمىيە دار دوللىرى آراسنده كى رقابتىر ، كە بونك سوك فادەسى ده ، بحرانلار وايشىزك يانىدە ، سرمایه دارلاق اساسلى بىرورتلىرىدىن اولان ئەرېلەر .

استحصال قوتلىنىڭ انکشاپنە مستند اولان سرمایه دارلاق استحصالنىڭ يوكەلن يورۇنىشى ، سرمایه دارلەنە تقدم ايدن اقتصادى شکالرلەك رقابت الجاسىلە اوئرەدىن فالتماسنى موجب اولور . بر قىمۇزلى خراب اولور ، كۈچۈك صنعتكارلار ياواش ياواش سۈرەت ، كۈچۈك واورتە سرمایه اقتصادا مقولب اولور و مىستەتكەلەر صويفونە و مىتىزىجە استئمارە معروض قالىرىلى . بىكىدىش سەرطىن سرمایه نك ترا كىنى و بىر آۋوج مىليوتىك اللە عمركزىنى ، دىكىر طرفىزدە سرمایه دارلاق سىرت مكتېنىدە، عقلى باشىنە كان و بوتون معيشىت شرطلىرى كىندىسىنە بورزوایزىيە واوتىك نظامەن قارنى اولدىرىسى بى دىشىن قىلان بىروله تاريا كتله لرینك مەھىن بىر نىسبتە آرماسنە منجز اولور .

سرمایه نك عمرکزى و سرمایه دارلاق نظامىنک اتساعى ، داڭما دە كىنيش بىر مقياسىدە، سرمایه دارلاق اساسلى تضادلرینى تەمادىي يكىدىن وجودە كېتىرلى . كۈچۈك سرمایه دارلار آراسنده كى رقابت ، يېنى آنجىق بويوكار آراسنە كى رقابتە بر افاق ايمپون توقدى ايدر . بىووك سرمایه دارلار آراسنە كى رقابتەن سکونت بۇناسىلەدە دەپەسا مىليوتىل شەركتلىنىڭ و اوئلىرى ئىشلە ايدن دوللىرىك رقابىي باشلار . اوچىچە محلى و مەلى اولان بحرانلار، بر قاج مىلەكتىدە بىردىن ئەپەپ ئەپەپ و بىلا خەرە جەھان شەمول بحرانلار قلب اولوولر . صنف مجادله سى ، شو ويا بىر عملە غربلىرىنىڭ منفرد حىركاتلىرىنى ، بىر ملى مجادله سى و صو كرادە بىن الملل جەھان بىروله تاريا سىنەك جەھان بورزوایاسنە قارشى بىجادله سىنە دونر .

ندرینی آلتنده ایکلین مسئله‌که ملثماری، فقط بواسطه اختلالی تغایلار آور و باو آمسقا پروله تاریاسندن مهم بر قسم‌نک نهمبریالیست بورزوایی طرفدن اضلال ایدله‌سی دولاییس یاه موقاً فاجه او غرامشد. مستملکه‌لرک و یارم مس تملکه‌لرک یخاسندن حد طبیعینک فو قنده بر فضله قیمت الدهایند کاری جهنه، نهمبریالیست دولت‌لرک بورزواییسی آنامانک عمله‌س دن بر قسم‌نک بو نکله کونده لکلرنی بو کسه‌لدر و بوصوله بوقسم عمله‌ی فتوحاته و نهمبریالیست « وطن » خدمته علاجه دار ایدر. اصول داشته‌سته با پیلان بواضلال بالخاصه عمله آریستو قراسیسی (هنگاز صنایعک بو کسک اکونده اکلی عمله‌لری، دولت و بلادیه عمله‌لری، عمومیت از زره جوق اختصاص پیدا ایتش اوسته عمله‌لر، الخ . . .) آراسنده عمله صنفی داره ایدن قرطاسیه‌جی محیط‌لرده نظره چاربار. بورزوایشک علی‌العاده آلتلری در کسنه دوشن سوسیال ده موقاطلر و سندیمه‌لر بوقیله‌ندر.

مواد ابتدائیه منبع‌لرینک، سرمایه‌نک ایشله دبله سیله-کی محیط‌لرک و صادرش بازارلرینک - خلاصه مستملکه‌لرک و دنیانک تقسیحی خصوصنده بیوک سرمایه‌دار دولت‌لر بینده موجود رقابتک کسب شدت ایته‌سی ۱۹۱۴ محابه‌سی علواندیردی. بمحابه سرمایه‌داراق اقتصادیاتشک علمی او درجه صاصدی؛ عمله صنفک طالعی او درجه و خیل‌شیدیردی، پروله تاریا سیاستنده اوقدر نهمبریالیست تھیلاری تحریب ایتدی، که تاریخنک یک بر دوره‌سی آجدی. بودوره سرمایه دارلرک اخلاقی دوره‌سیدر.

محابه نک تئیه‌لری و سرمایه دارلرک اعمولی

۱۹۱۴ - ۱۸ محابه‌سی استحصل قوه‌یشک مثلی سبق ایتمش بر درجه‌ده مدھش برمقداره استحصل واسطه‌لرینک واک ایش قوتلرینک محوبه‌نه، ونهایت استحصل قوتلرینک محصول ویرمهین ایشلرده اسراف ایدله‌سی نتیجه‌سی غیرمستحصل جسم مصارف اختیارینه سبب اولدی.

بوند منبعث بین‌الملل آلیشن ویریشک هرج و مرج، ایشک بین‌الملل اسکی تقسیمنه عارض اولان قاریشی‌لائق مالی نظاماتک حکمدن ساقط اولماسی، نقد پیاسه‌ستک موازنہ‌سیز لکنی، دولت‌لرک هول انکیز برمزد بورجلانه‌لری جهان سرمایه. دارلری اقتصادیاتشک اخلاقی برقات دها کسکین‌شیدرمشد. نهمبریالیزم چنبرلرینک کوشہ‌سی‌لدن استفاده‌ایدن مستملکه ویارم مستملکه مملکت‌لرینک دها بیوک بر اقتصادی استقلال الده ایمه‌لرندن ناشی نهمبریالیست اقتصادی - بیسته‌ملر روحی تبدلاته دوچار اولورلر. بو اویله بر واقعه‌در، که آنا مملکت‌لرده رفاه و عمران تملکی بالطفه‌لار و عینی زمانه عمومی بحرانی و خیل‌شیدرلر.

سالف‌الدکر حرب زمانه و حریق تعقیب ایدن دوره‌عائد،

اماک صاحب‌لری ده، باقه‌ل دلاتلیه، عمومی تشکیلاته ادخل ایدن، وغیر طبیعی بر درجه‌ده زنکین، بر آوج افزادک، همان‌جان ازقی بر مالیون زمره‌ستک امری آلتنده بولنان سرمایه‌نک بو یکی شکلی صراحته اخصارجی بر وصف احراز ایدر. دره بیکان اخصارینک یرینه قائم اولان سربست رقابت، بالذات کنده‌سی ده مالی سرمایه‌نک اخصارینه تحول ایدر.

سرمایه‌نک اکثریا مختلف اقتصادی ساحله‌هه منسوب بورزوایی غرب‌بلجیکی ریلشیدرمن بو تامیله اخصارجی غایله‌کی تشکلی، رقابت شکلرینک درین بر تبدلی موجب اولور. اسکی فیأتلری تقابل اصولی، یعنی کیندجکه وحشی قوته بر اقیر. ملکت داخلنده بیوقوتاژ و سائر زجری شکلر؛ بین‌الملل مناسباته جایه‌جی تعریفه‌لر، کمک ع اویله‌لری و نهایت دولت طرفدن حرکیه کتیریان مسلح قوتلر بتوعدندر بین‌الملل اقتصادی رقابتک افراط درجه‌ده شدتنمه‌سته باشیجه ایکی سبب قوتله عامل اویله‌در : بر طرفدن مستملکه‌لرک بیوک سرمایه‌دار دولت‌لر آراینده عمومی تقسیمی؛ بر طرفدن ده بلافضله ایشله عالم سرمایه اخراج ایدلین مملکتی دوغرودن دوغرویه اشغال خصوصنده کیندجکه قوته‌ن برمیل.

بو وضعیته، دولت واونک مسلح قوتلری، بورزوایی ایجون متنبا بر اهیت احراز ایدر. مالی سرمایه‌نک سیاستی اساسته حدغایه‌سته وارمیش بر غصب وغاره‌ت (نهمبریالیزم) سیاستیدر؛ بوده اردونک، بحری و هوائی فیلولرک و بیون تحریب واسطه‌لرینک انجویه نا انشکافی استلزم ایدر. میلیارز مک مدھش ترقیسی ده بین‌الملل رقابی دعا زیاده کسکین‌شیدرمن و احنا محابه‌لرینه میدان ویرهن عامل‌لردن برى اولور.

جهان‌مول مقیاسده سرمایه‌نک عرکزی، بولجه جهان اقتصادی‌سیاسته سند، صایسز پروله تار، یاری پروله تار و کویلو کنله‌لری نزد من و استیهار ایدن و سرمایه‌دارلرک عمومی تضییق و غصب و غارت مركزی اولان، مالی سرمایه‌داراق دولت معظمه‌ستک تشکله ایصال ایتدی. اونلرک صدقه‌سیله یاشایان ایکنجه درجه‌ده بورزوادولت‌لری، بودول معظمه‌نک تابعیتی آلتنده بولنورلر. بوز میلیون‌لرجه ایشجیلر و نهیل‌لری احتوه ایدن مستملکه‌لرده دوغرودن دوغرویه بر اسارت وینما ساحه‌سیدرلر.

مالی سرمایه‌نک قدرتی بر تشكیلاته مالک قوتلرینه قارشی پروله تاریانک ریاستی آلتنده باشیجه ایکی قوت بیکه لیر؛ بر طرفدن سرمایه‌دار دولت‌لرک ایشجیلری، بر طرفدن ده اجنبي سرمایه‌نک بیو.

«پرولئاتاریا» و «زنگنه صنفی»
1.

پوله تاریایی صیحاق اقیلمراده یه تیشن او لو و مقدس
برآگاجه بکزه تیورم. هر سرای بو آگاجک کولکسنده
یو کسه لیر، هر باخچه بو آگاجک کولکسنده یه تیشیر.
بونکله برابر، ایشته کوریسوردکز، سرایک قاپولری
آچیلدی. طاش قلبی خدمتیجی لر، قارینجه سورولری
کبی، او لو و مقدس آگاجک تازه دالازیخ قیرمعه
کیدیسوردلر. بو داللردن آفان قانی بیویک قووالره سرایه
طاشه جقلر، شراب دیه زنکینلرک بارداعنه دوکه جکلر.

2

— هېبات ! پولەتاريا صنفي آجى قامىچى لرک آلتىنده، اختىارلۇك أشىكىنە وارامادن جان دىريپور : سرايىلە طاش طاشىنان يولەدە، سرت قىالرک اىچىنده، آج وحىملاق .

— لکن « بیوک یانین » چیز ارجق اولان
« سوزه » بوش دور مادی . بر قیویامجم کبی او نلرک قلبینه
دوشدی . روله تاریاک قلبینی عصیانک یوکسل و قیزیل

ا-ا-سیل واقعه‌مل، عمومی وارداتک تـ.ا-تصنـده اصل افاده‌لری
بولدیلر . بو تـ.ا-تصنـده وارداتک پایلاشـ.مـاسـی خـ.صـ.وـصنـدهـکـ
بـ.عـادـلـهـلـکـ . بـ.عـنـیـ مـ.عـنـتـیـفـ آـقـافـلـ آـرـاسـنـدـهـ کـیـ بـ.عـادـلـهـلـکـ . وـ آـنـاـ مـ.لـاـکـتـ
اـیـلهـ مـ.سـتـمـلـکـ ، وـ بـ.الـخـ.امـسـهـ پـ.رـولـهـ تـ.ارـیـاـ اـیـلهـ بـ.ورـزـوـازـیـ (ـصنـفـ
بـ.عـادـلـهـلـکـ) ، آـرـاسـنـدـهـ کـیـ رـقـابـتـکـ تـ.دـنـلـهـ سـنـهـ سـبـیـتـ وـیرـ نـیـجـهـ ۵۰
حرـ.یدـنـ چـ.وـقـ مـ.ضـرـرـاـوـلـانـ مـ.تـوـطـ زـ.مـرـهـلـ پـ.رـولـهـ تـ.ارـیـاـهـ لـتـحـاـقـ
ایـعـکـهـ غـ.ایـلـ اـیدـلـرـ .

هیئت عمومیہ نہ نہ بعد اتحارب سرمایہ دار اق، اقتضم۔ ادی
سیاسو، اجتماعی و حق عقیدہ وی و فکری بتوں مخالفہ فرق
المادہ بر صلا پسز لکھا منصہ نہر، عمومی بیگان زمینی اور تہ سنندھ،
بورڑوازی نک فکریات اعتبار یہ درین بر بر دی یہ دوچار اول دینے
دلات ایدن بارز علامتیں بیلیرز: دینہ، وجودہ، ما رائی
علومی، الخ.. عودت بورڑوا مدنیت نک بیتلماسی چوق باقین
او لدنی آجی مدن آجیفہ اخبار اپدیور

سرمایه داران اخلاقانک و قوه فی ، عینی زمانده اوئلک قسم ا
احیا ایدله سنه و یکی استحصال قوتلری یار ادلاسته متعلق تایلار
تعديل و توقیف ایده میور . بو استقامته سرمایه دار لغک هر
از کشاف کیند کجه دهاشدتی و دها کسکین او لان کنیتی تصادل رینی
میدانه چیقاردر . جمعیت پشمیرنک موجودتی بیله همه که به الفا ایدن
دها مدھن تخریب اصولاری احضار ایده .

مابعدی وار ناقلی

سِعَ

دوری ، دره بکاک دوری ، سرمایه دار اقی « قاپیتا لیزم » دوری او لدیف کی ایپه ریالیزم ده انسانیت نشکیل ایدن جمهوری ترک ایشانش فیزنده اقتصادی بر صراحته در ، بر دور در . بوصحله به بز « مالی سرمایه نک حاکمیتی صفحه سی » دبیورز ایشنه با اقتصادی شکلاک [قاته غوری] نک بینه سی او زرده ده ایپه ریالیزم حقق ، اخلاقیاتی ، اشکال حکومتی و ساره نشوونما بولورلر . شوحاله فلسفی تعبیرلره [هُقونومیست و ده ترمینیت] یعنی [اقتصادی و علیتی] برگوزله بوحادته به با قدیمه زمان دیمه جگز که :

تاریخ نده جمیعت ، یعنی اجتماعی یاشایش شکلاری هیچ دور مادن ده کیمیر ، ایشانش ایمده . جمیعت اک ابتدائی شکلی « ابتدائی قومونیزم » شکلی در . بودورده انسانلر اوافق اوافق و وحشی غربو بلر حالت داغلرده ؛ اور مانلرده یاشایورلر دی بولنلرده نه کتب ، نه صنف مجاهد لسی ، نه ده استعمال آلات وادواتی واردی . جمیعت شیمیدیلاک بزم احاطه ایده بیله جگز مکمل شکلی ده « عالی قومونیزم » او لاجق در . بودورده ایسه استعمالات آلات وادواتی ، فن و تهقیقا اوقدار ایشانش بولنلرده ایش بولونا جق که بوتون جمیعت بشریه ، بوتون انس ایت نک و واحد بر جمیعت تشکیل ایده جات ، استعمال و توزیع ایشلری مشکل و پلانلی بر شکلاده اداره اولونا جق ، نه ملکیت شخصیه و نه ده صنف مجادلاني او لاجق . ایشته شمیدیلاک انسانیت برگی نقطه دن باشلامش بو ایکنجه نقطه به دوغرو سیر ایدوب دوریبور . ابتدائی قومونیزم یرینه قرون او لی نک اسارت دوری قائم اولدی . او نک یرینه [فتووالیزم - دره بکاک] جمیعی دوغدی . قرون و سطی نک دره بکاک ایسه هر طرفه تجارت و صناعت سرمایه سناک قوپار دیفی و اختلاله تاراج ایدیلی . او زمان هان بوتون دنیا یوزنده « ده موقاسی » دینلین [قاپیتا لیزم - سرمایه دار اقی] ک سلطنتی باشладی . فقط بو نکله ده انسانیت ترقیسی بتشن ا مادی . سرمایه دار اقی ده ابتدائی شکل لردن ، عالی شکلاره دوغرو بورو دی . سرمایه عالمه او لایه « تجارت سرمایه سی » شکلنده دوغدی و او نک بودوغوش تاریخی خیلی اسکی در . بالاخره « تجارت سرمایه سی » « صنایع سرمایه سی » حالنه کیردی . بودورده آور و باده ایلاک اعمال اخاهه ملر و قابریه لر کورونه که باشладی . قرو نو - علی نک قیال لو نجه لر و انحصار سیستمی یرینه سر بستی رقابت و سر بستی « تجارت قائم او لدی . محلی بازارلر یرینه ملی بازارلر دوغدی ، ملتلر و مل حکومتلر تشکل اینه که باشладی . فقط سرمایه دار اقی ایشانش بوقادرله ده قالمدی ، یکی بر سرمایه شکلی ، یعنی [سرمایه مالیه - بانقا سرمایه سی] ارضک بوتون اقتصادی حیاته حاکم او لدی . ایشته سرمایه دار اقی بوک صوک صفحه سنه ، یعنی مالی سرمایه نک و بانقالوک صنایعه حاکمیت دور بته اقتصاد لسانده ایپه ریالیزم تعییر اولونور . ایشته شمیدی بوتون مدنی علم اقتصاداً

آلهوی طوتشیدیر بیوره و کیتندجه بوقلبی داعا ده ریندن صاریبور . بوئی کیم انکار ایده بیلود ؟

3.

ماصالدر دمک دیولر بیله ، الاریته دوشن انسانلری او لا سمیزله تیللر ، صونرا ییزلر دی . بوکونکی زنکین صدق ، ٹولومه کوندر دیکی بروله تاریا سورولری ایچین ، بوئی بیله یا پایا بیور !

4.

کندی ایسته کیله کیردیکی و سربستجه چالیشدینی برایشه ایچه بورولادقد نصونرا بول بول دیکله نن و قلینه طائلی بر فرعله کولهن انسانی آرایوردم .

برو له تاریا بیولدم :

— چالیشیور میسک ؟

— آزیجی و نولایر بیجی بو یوک آلتندیم !

— دیکله نیور میسک ؟

— تهلکلی و قورقوچ بو بشله بوارلانیورم !

5.

« حیوان » دن جوق چالشمق ؛ و « حیوان » قادار اولسون دیکله نه مه مک : یازیق که ، بوکون ، قولیه و قفاسیله چالیشان بوتون « ایشجی » لرک نصیبی بودر !

II.

کیم سعدی

تاریخی ماتنه ریالیزم

ایپه ریالیزم بخشی

بو سطر لرده ملکتمزده سوکیلر ده بک جوق تلفظ ایدیلین فقط اکثربا یرنده قو الا نیلمايان برمفهومک ، یعنی « ایپه ریالیزم » ک علمی معنائی تخلیل ایده جکز .

بزده ایپه ریالیزم « جهانکیرلاک » ، « استیلاجیلیق » ، « فتوجانجیلیق » معناسته کایر . بونک ایچوندر که غزنه لرده ، نطفه لرده صیق « ایپه ریالیزم » قارشی مجادله « اانکلیز ایپه ریالیزی » کی قلیش لر ایچنده بوکه تکرار ایده دورور . حالبو که استیلاجیلیق ، مستمنکه جیلک فلاں بو ایپه ریالیزم دینلین حادنه نک ساده جه نتیجه لر مدن برداهه سی در . حالبو که ، طبقی مثلا تاریخنده اسارت

ایپه‌ریالیزم دل اقتصادیات؟ بین الملل اقتصادیات شکلی آشناست. هر ملتک بورزوآسی ملیق مکنون صنفی آراسنده بیزاقارق برآلت کبی قولانارق کندیلری دیگر ملتک بورزوآلریه مشترک تروستله بافقارده برلش‌مکده در. صنایع سرمایه‌دارانی کمکلرده حایه صوانی ترویج ایده‌چک جالد، ایپه‌ریالیزم ده بافقار پارانک دها چوچ تداونی تامین ایچون بونک هکسني التزام ایده‌رلر. خلاصه بمقاهه‌نک حجمنه صیغه‌ایان یوزلرجه صنعتلر ایپه‌ریالیزم ک سرمایه‌دارانی دورینک باهشة مستقل برصفحه‌سی اویدیشی ایبات ایتمکده در.

بوندن بشقه ایپه‌ریالیزم بازارلر و حاممال منظری اوژه‌رنده دائمی برجاگه‌ی دعوت ایدر. بونک ایچون مختلف ایپه‌ریالیست دولتلر، یعنی مختلف سرمایه مالیه صاحب‌لری بو پوزدن جسم اوردولر یاراپورولر، میلیتاریزم میدان آلیور، نهایت عمومی حربلر ضروری بر حاده اووارق زمان زمان بشرقی باربار لغه عودت ایتدیریپورلر. ایشه بزم ملکتمنز ایپه‌ریالیزم اعراضنک بالخاصه بواسیلا شکلارندن مضطرب اویدیشی ایچون ایپه‌ریالیزم دیشجه بزده‌هان استیلا جیلیخ خاطره کلکده در. ایپه‌ریالیزم ک وحشی جبهه‌سی دیگ اولان بو عمومی حربلر آفتی ایسه بزم کبی قبیر و کبیر ملکتله قادار، بالذات ایپه‌ریالیست ملکتله فقیر صنفلرخی، عمله و کوپلوسنی ده متضرر ایتمکده در.

وایپه‌ریالیزم قارشی مجادله دیگ شرقاک مظلوم ملتهله، غربک اقلابچی بروله تاریاسنک یاچنی مشترک و متساند عصیان دیگ درکه بو مجادله و عصیان ایسه آرتق هر یerde باشلامش و حقی بیور موفق اولشدیریله ..... بمقاهه‌چک ده بو معظم وجیانی موضوع اوزدزونه شویله عمومی برطاق سوزلر سویلش اویدق. ایلریده بز بونزی علی‌اکثر کورض کبی بز. فقط برآز تدقیقات ایتمک آرزو ایده و آجنی لسانلری بیلهن قارئلریزه شمدیلکه اک اینی مأخذله اولق اویزه مشهور قارل هیله‌زدینک «سرمایه مالیه» لهنینک «ایپه‌ریالیزم قاپتاپیلزمه سوکصفحه‌سی» و بو خاریک «ایپه‌ریالیزم و دونیا اقتصادیانی» اسلی ائرلیتی توصیه ایدرلر. متعاقب بخیلیزدن برنده ایپه‌ریالیزم و قورانیزم موضوعی تحلیل ایده‌چک.

استانبول ۲۷ ایول ۱۹۲۴

شوکت تریا

بوایپه‌ریالیزم دورنی یاشایپور و بوتون باری مدنی و یادنی او مایان مملکتله بواپریالیزم شکلکنک تائیرلری آنده در. هر اقتصادی شکل دیگر بر اقتصادی شکله نصل بالمجو و به ترو موقع ابدیبورسه هین صورتله بوایپه‌ریالیزم شکلینیده حقق دیگر بر جمیت شکلی اسخلاق ایده‌چک درکه بز بو شکلک اسمه و متخلک دولت قاپتاپیلزمه، «سوییلزمه»، «بروله‌تهر دیکتاتور اسی دوزی» کبی اسلر و بیروز. ایپه‌ریالیزم تدقیب ایده‌چک بوصفحه‌نک سوکنده درک ایشه جهانده [قومو نزمه حکمرانی] با لایاقدور دیورز. فقط «علمی قومونزمه» نقطه‌ظریمن بز آنچق بیکون بوکونک اجتماعی تایلری علاقه‌در ایده‌یلیر. بوعلمه کوره ایسه جمعیت برشکلک دیگر شکله ایته بیهک، کندی اتخایله و دیگر جمعیتک دها ای اویدیشی ایچون دهکل، او شکله دوغرو کیتمه‌سی نسبه ضروری اویدیشی ایچون کیدر. طبیعته حیوان و تباقی حیاتک تاریخی نصل داروینک دیدیکی کبی «شکلرک ضروری تبدل و تکاملی تاریخی» ایسه جمعیتده ده انسانیتک تاریخی قارل مافسک دیدیکی کبی «جمعیت شکلرینک بالضروره و بلاهاسله تبدل و تکاملی تاریخندن هبارتدر.»

بو صورتله ایپه‌ریالیزم انسانیتک جیانته براحتی شکل در. معین و ضروری برس‌حله در. انسانیت هیئت عمومیه سیله شمده بوصحله کیبور.

ایپه‌ریالیزم سرمایه‌دارانک [قاپتاپیلزمه] برصفحه‌سی، بر منتهی‌سی ياخود لهنینک دیدیک [اک سوک شکلک] اویلله برابر اویلله قاپتاپیلزمه دیگر صفحه‌لری مثلاً تیماری و یاسنای سرمایه‌دارق آراسنده قطعی فرقه حتی ضدیتلر وارددر. بالکز بوصفحه‌نک کونه تاریخ ده آیرمق ممکن اویادیشی ایچون بز بونزی علی‌اکثر کورض کبی بز. فقط برآز تدقیقات ایده‌م. مثلا:

قروه و سطی دره بکلکنی تدقیب ایده‌ن ایلک صنایع سرمایه دارانی دورنده اک مقدس شاعرلر [شخصی ملکیت، رقبا بدنه و تجارت ده سربستی] در. بودورده ملی حکومتله، ملی اقتصادیات، ملی بورزوآزی و ملی بازارلر وارددر. کمکاره ده پروته کسیونزمه جایه اسولی جاریدر. حالبوکه ایپه‌ریالیزم صفحه‌سنده ولا شخصی ملکیت بویوک مقیاسده اجتماعی ویا «قولله کتیف» ملکیت دو نشدر. مثلاً برجوق ده میریولر، نیمات فیلولری، معدنلر، تطبیات و مخابره تشکیلاتلری شخصلرک دهکل حکومتک الده در. هان بوتون بویوک بافقار، شرکتار، قومپانیلر شخص واحدک ملکیت دهکل، برجوق انسانلرک قوله کتیف، حتی آنونیم ملکی ددر. ثانیاً ایپه‌ریالیزم سربستی رفاقت بویوک مقیاسده «انحصاره» دونک ده در. فابریقالر آراسنده سندیقالر، تروستلر، قارئلر تشكیل اوونقده، بویوک بافقار بورسیه حاکم اویلده و اقتصادی حیاتک بوصفحه‌سنده رفاقت قالم‌مقدمه در.

عمله یه طوقات آنانلر!

بو خصوصده

کورد کاریمک بیک ده بیری

؟ فارشیدوشما

بسمی فارشیدوشما

لورمه ده سیوری قوله لی سراپسنه یاقترنی یملک ماما -
سندوکی شامپانیا شیشه لری آراسنه قوبوب دانه سی اوچ
انکلیز لیرالق « بورو » سیغاره سی ایچون انکلیز لوردي،
از مرک با غلرنی قیزنه دوکون هدیه سی یاماق ایسته دی.
انکلیز لور دینک سفر دسنده فارصونلق ایدن یونانی
سرمایه دار افديستك بوارزو سفی آکلا نجه یونان اردوسنی
آنادولی یه صالح دیرتى . یونان ژنه رالی امر ایتدى ،
یونان تقری اصدی ، کسdi ، یاقدى ، یقدى ، یقدى .

تورکیه لی عمله تورکیه لی کویلو ایله برابر تورکیه نك
اجنبی سرمایه سنه آربالق اولما سفی ایسته مه ديلر . کویلو
صاپانی : عمله چکیچنی بر اقدی . کویلونک صاپانی
عمله او جاغنک او سته قویاراق سلاح یابدی . هرایکیسی ده
حدوده قوش ديلر ۰۰۰ دوکوش ديلر ۰۰۰ کویلونک کوئی
یاقیلدی . عمله یدنچی یرندن یارالاندینی زمان چکر لرینه
صاپلامان قودشو نک یاراسنی صارمن ایچین کویلونک
قا غنیمه نه یندی و دورت کونلک یولی قرق کوند
چکرک کویلونک یاقیلان کوینه او لا شدیلر . یدی یرندن
یارالی عمله بی کویلونک یاقیلان کوینه کتیره نه قاغنی
یقاحمش جشمته نک یاندن چکر کن فسی پوسکولسز ،
قادسی کل ، طوربا صافاللی برصوفتا ، طورباسنی کویلو .
لرک صوك مخصوص لیه دول دور منش جردن دونو بوردي .
طوربانک اغزینی قاغنینک ایچنده کیله ده اجدی . عمله
قویننده کی صوك بش قروشی طوربا یه اندی . ایشته یدی
یرندن یارالی عمله ایله فسی پوسکولسز ، قادسی کل ،
طوربا صافاللی صوفتا برجنی دفعه بولیه قارشیلاشدیلر .

ایکنچی فارشیدوشما

عمله سکنچی یارالی آلدینی زمان دوشان دکیزه
دوکولدی .. صالح اولدی .. شنلکلر پاسلدي . آرتیق
یکیدن مجلسه مبعوثلر سچبلیوردي . عمله سکنچی
یاراسنک قانلی صارغیلرینی صیقاراق قارشیسنده صوفتا
آغزیله نطق سویله یه ن آدامه باقیبوردی . قولاغنک دینده
دالقاووق برسن اوکا شویله سویله بوردي :

-- سن بونطق سویله یه صوفتا نک ، کل قافاسنه ،
طوربا صافالن ، پوسکولسز فسنه باقا ، اویی آدامدر .
سنک حقیکی مدافعه ایدر . سچ اویی ، اویی مبعوث سچ .
عمله رائینی ویردی . صوفتا ۳۰۰ لیرا معاشه مبعوث
اولدی .. ایشته سکن یارالی عمله ایله پوسکولسز فسلی
صوفتا نک ایکنچی قارشیلاشما سی بولیه اولدی ..

ارمهونچی فارشیدوشما

صوفتا مبعوث زنکین اولدی . تکیه آجدی . جیلان
پوسته قورولدی . هرکون یاغلی پلاو ییور ، هر کیچه
یاغلی کوبکن حوبلاتا حوبلاتا ذکر ایدیبوردی . سکن
یرندن یارالی عمله تراموا یده و اتمان اولدی . سکنچی
یاراسنک قانلری حالا صیحاقدی . هرکون سکن ساعت
آیاق اوستنده دور و بوردی . هریاراسنے بر ساعت آیاقده
قالماق اصابت ایتشدی . پوسکولسز مبعوثک آندن ،
آرابدن ایندیکی یوقدی . فقط هر ناصل سه عقلنه برکون
تراموا یاه بینمک و تراموا یده کی و اتمانی طوقاتلامق
کلدی . تراموا یه بیندی ، و اتمانی طوقاتلامدی . طوقاتی
یه ن و اتمان سکن یرندن یارالی عمله ایدی . ایشته کل
قا فالی ، طوربا صافاللی ، پوسکولسز فسلی صوفتا مبعوثه
سکن یارالی عمله اوچونچی دفعه بولیه قارشیلاش دلر ..

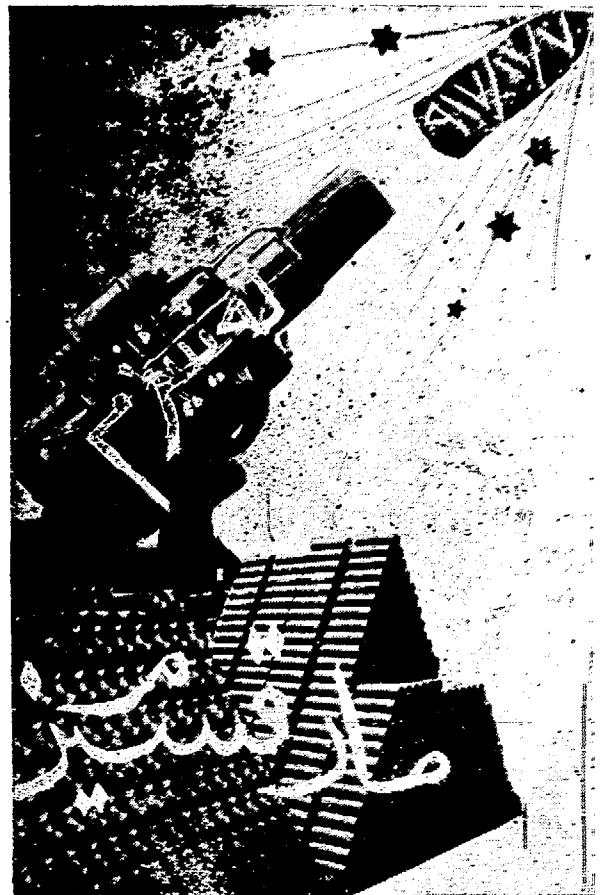
دور دنچی فارشیدوشما

— سکن یارالی عمله ایله صوفتا مبعوثک دور دنچی
قارشیلاشماری ناصیل اولدی ؟
— اویی زمان کوستره جلک !!

تیز و هنر قافله لرز . بیزه کتابلر من « ابدی حیات ، اعاظلریز « جنت بفعجه لری » وعد ایتیورلر بیزباشمزی برلره قاپاهاور کنیش افقله دوغر و قالدیریبورز . اسرار انکیز سوزلرک جنت وعدلری قارشو سنده ده کل ، بو کونکی ملعون قاعده لرک اسارتندن خلاص ایچون علمک و تاریخی ضرورتلرک روزگاری او کنده و حریثک حاکم او لاجنی بر دنیا جنی ایچون عصیان ایدیبورز . مظلوم و تاریخی سورلر بونجه یورویه رک « قره ملین » سراینک « وزدیو یژه نسقاپا » یه آچیلان قاپوسنه یاقلا شدم . اولا بیوک بر قله نک مدخلندن ، صکره قیصه بر کوپرو دها صکره ده آصل قلعه قبو سندن چه رک سرایک آلوسنه چیقلاجقدی .

« قره ملین » غربک و بوتون بو کونکی اجتماعی نظامک کوزنده بلکه قیزیل و وحشی بر « قرتال یوواسی » در . فقط بر بودایه بو کون « لهنین » ی دیکله مک ایچون کلیورز . بزه بو کون ، بو یerde « دونیانک دونوم نقطه سی ایلک او کجه سه چن آدام » یکی واپسته دیکمز مالردن بحث ایده جک ، بز بو کون بوراده بر تاریخ قاپانیر و بر باشقما تاریخ آچیلیر کن دو بولان هلجانلری دویا جنز . رهنده ، شمالی ایتالیاده ، طوونه بونده و بونون دونیانک ضاعت یو والرنده کی « کنج له نینیست » لرک « بیزم معلمیز » دیدکلری آدام بیزه « یکی بردس » ویره جک چین ایشلرنده ، هندستان شهالنده ، بالقانلرده کویدن کویه دولاشان کنج افلاجیلرک فکرلرینی یاقان سوزلری سویلهین آدامی دیکله یه جکز . یارینکی نسلک چو جقلری بکا : « سن ده او فی دیکله دکی ؟ » دیدکلری زمان بو کونکی دویدیغی هیجاندن ابدی قالا جق بر ذره دامار لرمده یکی دن یاما جق ، صانکه او نک کی ، صانکه هنور یاشایان بر « له نین » کی بز بو یانان ذره بی ، صانکه دائما عالمی یاراتان ابدی بر فکر پانغی کی کله جکلری ایصال ایده جکز .

« ماحروایا » ده کی بنادن ویریان مساعده قارتن

له نین صحیفه سی

له نین سو یلیور !

بیزه هر کون ماسالرده دونیایی پیشندن سور و کله مش بیوک پیغمبر لرک تاریخه یادکار قالان ایزلنندن ، اشارتلرندن بحث ایدرلر . حالبو که بن سزه « له نین » دن آکلا تاجم بن سزه اویله بر « انسان » دن بحث ایده جکم که او بولتک دسوی ، بر امتک پیغمبری ده کل ، بر بوتون انساینک رهبری و یول کوسه ته ریجی سی در . پیغمبرل من ارینه یوز سور مک ایچون جیه کیده نلر روح لرنده کی معشیری چولرک قیز غنیلرنده ییقامایا محتاج کناهکار انسانلردر . بن له نینی دیکله مکه کیدیسورم ، بزه معارضلرندن استغفاره قوشان عادیلار ده کن ، بو کناهکر و فضاحتلرک لقته مه دونیاسنده روحلری مظلومیتک اختلاطیله یانان

کوستردم و مرتعج غرب خبارلرینك قلمنده صانکهقات
قات میتالیوزلره چودیلش قلمهله کی تعریف ایدیان
«قره ملین»، مدخله لری چکم. اطرافده بو طوبلو،
میتالیوز طوبیله بکزه روشی کورلیوردی. قره ملینک
داخله رچشید بنالرک برانتظام کوستملکسزین شورایه،
بورایه سرپیشیدیریلدیکی غریب بر «قلعه ایچی» منظره سی
عرض ایدیوردی. چارک حافظ قازاقلاری باریندیران
قشه، عسکری بر مکتبه تحول ایدیلش، چاراوردولرینک
آوروبا و آسیانک بدی بوجاغندن بر «خاطره شرف»
دیه طاشیدقلاری طوبار، خبره لرچورومکه بوز طوئش،
ایمپراطورک مراسملری و رسکیدلری تعقیب ایستادکلری
سوندورمالر، طاقلر آرتق بوش و معناش نالمش،
کلیسا لر کلیدله نمشدی. او زه زند بوزمان ایمپراطورلر
باندیراسی مالامان اسکی بایراق دیره کیه قیزلیل ایپک دن
سانکه آله و کیه یامان بایراق چکیلمشدی. کونش
باتیور، قارشی ده «حریستوس سپاستیل» کلیسا سنک
مر مر کووده سی، آلون قبه لری کیتندیکه قاراریوردی.
قره ملینک الکتریقلاری یاندی. قارانلوق فضا ایچنده
بوزه نضیاد ابریل دیزده بولونیور مشز کیه برشی اولدی.
اسکی سرای حالیلری دوشنه نمش کنیش مر مر
مردیونلردن بوقاری به جیقینجه صاغده شمدی بین الملل
اعقلاب موزه سی، اتخاذ ایدیان موزائیق زده مینی بر
صالون وار. بن ایکی طرفه رو سی افلاطی تاریخنه عائد
رسملر، اسیاتستیقلر دیاغر املر دیزبلش بر قوریدوردن
کچدم و قاپولرندن قیزلیل نوبچیلر بکلهین بر صالونه کیردم.
روس چارلرینک قابا و فؤدادل رو حلزنجی دوپوراجق کیه
بر بالدیز دریاسی هر طرفدن طاشیوردی. صالحونک
غزنه خبارلرینه، قیزلیل اورددون، فابریقالردن،
دارالقتوتلردن سامع صفتیله کله جک اولادنله عائد قسمنده
اطرافی کوره بیله جک بر انتخاب ایتدیم. غلبه اق
کیتندیکه آرتیوردی. آوروبا و آمریقا ملکتمندند کلن
عمله مثثلری، هندستان، چین و شرق قریب افلاطیجی.

لرینک مر خصلری، حق آووستالیادن، آفریقادن،
هندچینی دن، جاودان عقل آماز مسافه لر آشارق
قره ملینه، له نینی دیکله مکه کلنلر، خلاصه هر دنک دن
و هر دیل دن ر غلبه لق صالحونک اور تاسنی، تریبونک
اطرافی کیتندیکه دولدوریور. دیوارلره اوزرلرنده آلون
رنکنده بر یازی ایله یوکسک شعارلر، له نینک سوزلری
یازیلش قیزیل و کنیش بایراقلر کریلش، ستونلر،
کمرلر قرمزی قوماشرلره یول یول صاریلش، زینته نمشدی.
تروچکی، زینووهف، راده ک، قامه اتف و اختلالک
مشهور ایتدیکی هان بوتون سیالر هر زمان متفسکر،
 فقط شن و ابد زنده نسانلر کی ماصه لرک آرالرند
دولاشیورلر، «قر و پسقاپایا» و «قلاراسه تکین»، آق
صالحیلرینک چرچیوه له دیکی سیالرینک بورو شو قلقلنده
یارم عصر لق انسایت مجادله سنک ایزلری طاشیان ایکی
قهرمان قادین هیکلی کی تریبونک آرقا سنده دیکله نیور.
لر دی. زیل چالدی: دیس اجتماعی آچیور، فقط بز
له نینی بکله بورز.

بن نهار قونوش ولدیغی عادتا آکلامیور کیم. بن
قلبمده بوبوک هیجانلره حاضر لامان انسانلرک دویدینی،
هم قورقویه، هم حظه بکزه رخلجنلر وار. بیلیورم که
شمدی بروزکار اسه جک، بیلتمهین، سرلی بر اشارتی
بو صالحونک هواسی بودنبره یاقاچق، بو اطرافی دول دوران
انسانلر؛ صوتوق قائلی انکلیزلر، آلانلر دها صکره
فرانسلر، ایتالیانلر، صمود و سیز شرقلیلر خلاصه
هر کس، بوراده کی هر ذی حیات بیلتمهین مر کز لردن
کلن آنی بر قیام حمله سیله هب بردن، جانلانه جق،
ها یقیراچق هیجانلارینک قدرتی سیسلی دونیانک هر
بوجاغنه داغیلاچق برد قورقوچ آدام اولا جقلر. صالحونک
تریبونه یاقین اولان قبوسی آچیلدی واویله دیدیکمز
اسرار انکیز روزکار ایشته اسدی، فقط بو بروزکار
ده کل بو فورطنه... انسان دینلین مخلوق هیجانی بو
قادار مدھشیدی قدرتی اولان وار لقی در؟

اونلرک بو ارزوسنی حیات اجتماعیه شرائطیله ایضاح ایتمک لازم کلیر : آفاق ، مادی شائینتلر داخلنده ساحة استنادلری قایب ایددن صنفلر ، بو ضعفلارینی ، افسی ، «مه تافیزیق» فکر «سپه کولاسیونلری» منطق اویونلریله اورت باص ایده جىڭ ، «فکر ياخىلەرى» دوغورولر . ایشته زمانىزدە بىلە علمك فوقىدە طرز تلقىلر وجوده كىتىرمكە چالىشان فيلوسوفلر بو سقوطه حكوم صنفلرك آزوقاتلغى يابان فکر ياخىلەرن باشقە بر شى دكىدرلر . فلسفة هيچ بىزمان مجرد ، منفرد قىلاماشىدر ، هيچ بىزمان حياتك اجتماعى احتياجلارندن ، منقعتلىرندن آرىيالاماشىدر . اك مجرد مسئۇلەر بىلە اجتماعى حياتك احتياجلارى ، مجادىلەرى اىله تعىين اولنورلار . «فکر» ، بعض فيلوسوفلرك ادعا اىتىدىكى گىي كىندىسىنە جو هواده انكشاف ایتىز . اجتماعى شعورى تعىين ايدەن اجتماعى وارلقدر . «فکر يانى» بىز آنجاق اونى دوغوران اجتماعى مناسبىتلىرى تدقىق وتىبىع اىدەرلەر كىنچىح ايدە بىلەر ز . بىر فکر ك دوغرو اوlobe اويمادىغى بىزه «پراتىك» ، عمليات كۆستىر . بىر فکر ك ، حقيقى قىمتىنک اك اي معيارى ، عملياتىر ، پراتىكدر .

مطلق اولان هيچ بىزى يوقدر . هاشى دە كېشىر ، هىشى جريان ايدر . هىشى «هر شىلە» بىراپتىدل ايدر يعنى طبىي واجتماعى شكللرك دە كىشمەسىلە بىراپتىلەنەن بازات بىز كىندىزدە دە كېشىر ز . منظومة ئالىك فىكرده هىنگىسى آفاقى تارىخى شرائطىه واوفىرى طاشىيانك افسى ، فيزىيولوزيق ، روحى تشكلاشىلە محدود و معيندە و كىندى زمانى اىچىن دوغى ودر . بىتونن طبىي حادىھ لر ك آراسىنده كى مناسبات متقابلهى قاورايان ، منظومة ئالىك عىنى عەكس اىتىرىدەن «مەفكۇرەوى» بىر طرز تلقى وجوده كىتىرمك قابل دكىدر . بۇنى آنجاق «مه تافیزیق» فيلوسوفلر ادعا اىدە بىلەرلەر چونكە اونلرلەر بىرى بالخاصە كىندىسىنک حقىقت مطالقەنی كشف اىتىكىنە قانعدار . فقط مثبت علملىك انكشافى

ایشته لهنин ، سوکىسى بىر توکەنلىز سىالە كى بىتونن انسانىت ماضىرىنەن دامادرىنە كىزەن آدام بىساواش و ساكن يۈزلى اختيارى ؟ بىر سالۇنى مەھىش ھېجان فودطنەلرىنى ياراتان بى اختيار ، بى اين ائلاز يارا تىجىلىق قدرتى نورەن آلدى .

لەنин سوپىلىور : دونيا دىيان شىئىك سىيلتوب دە بىك بىر قلب بىر قلب كىي چارپىدىقى ، بىك بىر قلبك بىر قلب كىي دوشوندىكى ، بىك بىر قلب بىر قلبك بىر قلبك ويردىكى اھتازارلە بىر تىك عالى دوغرو سوزولىدىكى و آن تصور ايدىكىز . ایشته لهنинك سوز سوپىلەدىكى جەناندە بن بى آنڭ وجىدىنى وشەسنى ياشادم . بىر سالۇندا سوپىلەن سوزلر ، لهنинك چوجوقلىرىنە سوپىلەدىكى صوك سوزلىرى اولدى . او كوندىن سىكىر لەنەنلىكى بىر دەھايالكىز مەزدەلەن بىشىنە كۈردىك . او كون لەنین بىزه يىكى بىر جەنان مەزدەلەن بىر آدامك و سىتلىرىنى ويردى . بىز لهنинك وصيتلىرىنى جەنانك دورت بوجاغنە اولاشىرىدق لەنین ئولدى فقط هەربى بىر بىكى وقدرتلى لهنین اولان «كىچىلەنەنىست» لە يوز مىليون كىنجلەكى بىشىنە سوروكەلەن بىر يىكى پىغمبر كى دىيانك دورت بوجاغنە بىر يىكى فکر و دونيا جىتى اىچۇن چارپىشىورلاردى .

لەنин بودى ، ئولدى . فقط بىر كون يوز بىكىلر جە يوز مىليون تىلر جە لهنин لەر وار و بىزەر بىمىز او يوز بىكىلردىن بويىز ! ...

۱ ايلول ۱۹۲۴

موسفووا

ئازبىم صباح

فلسفه :

دېمالىكىنىڭ ماشىمالىزىم كۈرمۈك بىر مەھىل

بىز زمانىزدە بىلە بىر جوق فيلوسوفلر علملى معلومات و باخود علملى «مەتودلاره» ، اصوللارلە اكتفا اىتە بىوب ، علمك فوقىدە «مه تافیزیق» ، مابىعىلەنى سىيىستەلر ، طرز تلقىلر وجوده كىتىرمك ارزوسنی كۆسترىپىورلار .

معناده اڭ اوڭ صافده بولنان صنف عملاه صنفيدير واونىڭ طرز تلقى جهانى اولان دىيالكتيتك ماتر يايلزم ده جمعيتىك مترقى انكشافنى عكس اينتىير مكدددر .

ن.ح

بې بوجىئە داڭ ئەم

حيات - حر كىندر ! ..
حر كىندر - اتضاد ! ..

جمعىت طبىعتك ياشىمىش غىرتالاغنە
صنفلر، صنفلره چىكمىش يېچاق !
ايىشته باق !

بو بزم طىشىيىزدە دونەن
بزم اوينادىيەن سىنەما شىرىدىنىڭ
پېنمزك پىردى سىنە «علم» دىنەن
چىز كىلىشىش رسى وار !
«علم» قاوغادان دوغار
قاوغا آيچىندر «علم» .

۷۰۰

سو كىلى آيدىنلۇغە

اسېجىي دردلىرىنى

مكىركان كىدىنى آراتىرمىش؟ كىن دىنداش و عرقداشىز،
كىدىن دىن و عرق دوشىمنىز اولسە دىنى باقىكىز آكلا تەيمىدە
سزىدە حكم ايدىكىز. بىز الپولى - فرق كليسا شىمندوفر
عملاھىسى، شىمىدى يەقدىر تبعەسى اجنى، عرقى اجنبى بر آمرك
ادارەسى التىدە ايدك. شىمىدى بو ادم چىقارىيلىدى، ياخود
چىقىدى كىتىدى. يىرىنە تورك اولىيان بىرمسىلمان فن
مأمورى كىلدى. داها كىلدىكى كوندن اعتباراً آتوب طو تىغە،
آصوب كىسمكە باشلادى. او درجه دە كە كىندىمىزى بىدن بىرە
بىردو شەمن و هىلا بىرونالى ادارەسىنە ظن ايتىكە باشلادىق.
بوزات ياهىچىع عملاھىشىندىن آكلا مىيور و ياخود باشقا بىر مقصىدى
وار. چونكە بىر يول بىكجىسىنە و يىرىدىكى شۋامىرە باقىكىز:
صباھلىن بىش چىقىدە ايش باشىنە، ساعت آتىدە يول

ءە مە تافىزىيەك، نەختى كوندىن كونە بالطالىيور. آرتق فلسفة دە علمە، فەنه، امتزاجە دوغۇر و كىدەن رەتايىلەنەم دە چۈق قوتى بىر تمايل واردە. بىكۈن فلسفة دە بىر چۈق مسائلى علمە حل ايدىلىيور .

علوم طبىعىيەنىڭ انكشافى «مە تافىزىيەك» «ما بىعد الطبيعى»، نىڭ افالاسىنى و ماتر يايلزمك تصديقىي ايجاب اينتىيردى . چۈنچەك ماتر يايلزمك انكشاف و تكامللى معلومات علمىيە و قىيەنىڭ انكشاف و تكامللىيە فوق العادە علاقىقىداردر . علمىز ماتر يايلزم اولماز و عىنى صورتىه ماتر يايلزم اولماز سەدە علم اولماز .

علوم طبىعىيەنىڭ انكشاف ناصل ماتر يايلزمك تصديقىي ايجاب اينتىيردى ايسە عىنى صورتىه «علوم تارىخىنىڭ»، «علم روحك»، انكشافى دە «دىيالكتيتك»، مەتودك، اصولك تصديقىي واجب قىلدى . دىيالكتيتك ماتر يايلزم ايلە اتفاقى اىيە اويلە صاغلام بىر عمل وجودە كىتىردى كە بىر تىلە استاد ايدىن بىكۈنكى «علمى طرز تلقى جهان»، ھەم طبىعىي، ھەم جمعىي و ھەم دە حىيات روچىي قاورداي ايدىلىيور واياضاح ايدىلىيور .

دىيالكتيتك ماتر يايلزم شىمىدى يە قادار موجۇدا اولان بىتون فلسفى و علمى انكشاف فەكرىنىڭ ضرورى بىتىجەسىدر .

يوقارىيە سوپىلەي كەز كىي ... هە طرز تلقى جهان، معىن بىراجتىمىي صنفك احتىاج و منافعنىڭ هيئەت عمومىيەسى افادە ايدىن حسپيات و تلقىلىرە صىقى رصودتىدە علاقىقىداردر .

مادام كە فلسفة بىشىرىتك طبىعتىه يابىدىنى مجادله نىڭ تىجەسىنە صنفك طبىعت و جمعىت حقىنە حاصل اولان مجرد عمومى فىكر لىدر و مادام كە فىكر بىش بىر ماجادله ايلە سوق و تىخرىك ايدىلىيور . بىر تقدىردى آشكاردار كە تارىخى - اجتماعى معناده اوڭ صافده بولنان «مترقى» صنفك

«علمى فلسفة» دەدەدە اڭ اوڭ صافده بولنور . اوڭ صىفده بولنان صنفك كىنى شعورىنىدە جمعىتىك مترقى انكشافى عكس اينتىير . بىكۈنكى جمعىتىدە تارىخى - اجتماعى

ویرن فن‌اموری دوض و دوروس ویرسه!.. انسانک
صوراشه اویله باغیریور اویله بدله نیور که هرسوزی قورشون
بلبی کبی نهینه یوتولور. یول چاوشنلر یه یول عمله لرینه دهیمه
بویله آغیرایشلر، شدتی امرار ویریوز. انصافدن، منطقدن،
انسانیتدن هله اصول و نظامدن اثر یوق. بوبک افندی عجبا
کندی عرقندن اولان عمله لرهده بویله می یاپار؟ هیچ
ظن ایمه یز. هر حالده اونلری آخنی دیه براز اولسون
او قشاردی... در دیمزی کیمه اکلاتم، قومپانیه یه می؟
او بوندن منون اولور واونی تلطیف ایدر. شرق تیموریو للری
مستخدمین جمعیته می؟ او ده هنوز ایشجینک حقوقی مدافعه
ایده جلت قدرتده دکل. یاری او یانیق یاری او یقوده. کیمین
مدد او ماجقر شاشیردق قالدق باری سز بزه بر عقل
او کره تیکز ۰۰۰

ذواللہ ایشی

بین الملل، عملہ اور دومنک کو جی!

پوتوونه و دنیا یوزنه قاج مبلیرونه شکملا تی عمله دار؟
بوتون دونیا یوزنده عمله صنی هر کون بر آز دها چوغالیور،
شورو لاتیور، تشكیلاتلاییور. بوکون دونیا یوزنده مدینیتی
یقلماقدن حافظه ایده بله جاک بر تک قوت وارسه اوده عمله
صنفناک بویوک. مدھشن و مغاؤب اولماز قوتیدر. یکی بر حرب
عموی بوتون انسانیتی یکی دن باربارلغه کوتورور. بوتون دونیابی
هر طرفنده آخلق، وبا و یانفین دومانلری توتهن ایشیدیلەمش
برویرانیه دوندورور. شهرلرک، معموره لرک، مدینت سرکزلرینک
اوستنده باقوشلر یووا یاپار. انسانیتی هر آن تهدید ایدن
بوثولوم و هلاک آفتنه قارشو دورا بیله جاک آنچق بین الملل عمله
صنفناک بیرلیک پروتسستوسی در. دونیا یوزنده طفیلرلک،
باشقه سنک حسـاـبـه ـکـیـنـنـلـرـکـ، رزقی بـنـی نـوـعـنـکـ قـاتـیـ هـمـکـلهـ
آلهه ایده نلرک صـاـبـیـسـیـ کـیـنـدـکـهـ آـزاـیـلـوـرـ، کـیـنـدـکـهـ دـهـاـ چـوـقـ،
دها غـلـهـ لـاـکـ، مـیـلـیـوـنـ، مـیـلـیـوـنـ اـنـسـانـ کـتـلـهـ لـرـ اـیـمـرـیـلـیـزـمـ دـیـوـنـکـ
پـچـهـ سـیـ آـشـنـدـهـ مـسـتـقـلـ حـیـاتـلـرـیـ غـیـبـ اـیدـیـورـلـرـ، عـملـهـ، پـرـوـلـهـ تـرـهـ
اوـلوـیـورـلـ. بوکون بوتون دونیا برآووچ باـنـکـرـلـرـ وـاـنـلـرـکـ
آـیـقـلـیـ کـوـلـهـلـرـینـکـ حـسـاـبـهـ چـالـیـشـیـورـ. آـوـرـوـپـانـکـ، آـسـرـیـقـانـکـ
برـآـوـهـ جـبـاـنـاـصـاـحـبـلـرـیـ اـیـسـتـهـدـکـلـرـیـ یـرـدـهـ حـربـ، اـیـسـتـهـدـکـلـرـیـ
برـآـوـهـ صـلـحـ اـصـمـاـبـیـورـلـ. پـارـمـقـلـرـینـکـ بـرـ اـشـارـیـلـهـ ^{لـ}برـمـیـلـیـوـنـ،

بوینه چیقه جقسک، هم یولده کی وظیفه کی پا به جقسک هم ده
بول بوینه کونده الی متله لک خندک تمیز له به جقسک،
اکلاد گئی، بن باشقا برشی طانیام، لاف ایسته مم، اعتراض
قبول ایتم، بیاپارسه لک بیاپارسه لک یا عازمه لک دفع او لور کیدرسک.
فی الحقيقة یول بکجیسنک وظیفسی شودر :

دمیر بولی او زرنده بعارضه، رسقطلک او لوب او لمدیغی
تلغراف دیر کلرنده بر قالق او لوب او لمدیغی دقتله تدقیق
اید رک هر کون کندیته ویریان ..... شو قدر کیلو متله لک
یول او زرنده کیدوب کلک . بو کیدیش کلیش اثنا سنه
یول او زرنده ویا کنار لردہ بالخاصه یاغمور وقارنی
زمائلرده صو ویا قار ب瑞کتیسلری او لورسہ بونلری ده
اور ته دن فالدیر مقد در . یوقسے یول عمله سنک کورمسی
ایحاب ایدن خندکلری باشدن باشه تمیز لسی هیچ ده
بکجی نک وظیفسی دکلدر . بو کار غماً بو یکن فن مأموری
بو امری ویریور . شمدى بو امری وبکجینک حالی
تحلیل ایدم؛ بو امره نظرآ بکجی بردفعه ۱۰:۷ وبضاده
داهازیاده کیلو متله لک بر مسافه یی یايان بورویه جک و بو تون
خطبوینه برجوق نقطه لره دقت ایده رک، حتی او فاق
تفک عارضه لری او ره دن فالدیر ارق یوله دوام ایتمش
او لاجق . و کری دونه رک عینی مسافه یی قطع ایده جک .
 بش بیمده ایش باشی اوله جق، ایکی ساعت یول بورویه جک
و ایکی ساعت قدر بر پایدو سی پايدقدن سوکرا تکرار
ایش باشلا یه جق . بو سفر الی متله لک تمیز له به جک . -
بو الی متله لک خندک تمیز له مسی باشی باشه بر عمله نک
بر کونده پا به سیله جکی برایشدر . - دیمک اک آز یدی سکز
ساعت بو تمیز له ایشله او غر اشله جق و نهایت عودت
ایدہ جک . ساعت حسابیله نام یکرمی ساعت ایش باشنده
بولو نمش اوله جق . کونک درت ساعتی قالدی . او یقوسونی می
او بوسک؟ چارشی یه پازاره می کیتسین ؟ عانه و چو جو قلریله
کندی حالجه او طور دوب بر از ذوق می ایتسین، نه یا پسین ؟
و قدر آغیر برایشی انسانه یو کله مک دنیانک هانکی یرنده
و هانکی عصر نده کورول مشدر . باری بو غیر قابل اجر امری

آیدینلاق

۳۷۴,۰۰۰	۳۷۸,۰۰۰	۱۷۶,۰۰۰	قنادا
۴۰۰,۰۰۰	۳۹۰,۰۰۰	۱۵۲,۰۰۰	دانمارقه
۱,۰۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	؟	لهستان
۴۰۰,۰۰۰	۳۳۸,۰۰۰	۱۳۶,۰۰۰	اسوچ
۳۰۰,۰۰۰	۲۴۷,۰۰۰	؟	ژاپونیا
۳۴۳,۰۰۰	۲۱۲,۰۰۰	۱۱۵,۰۰۰	مجارستان
۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰	اسوچره
؟	۱۷۵,۰۰۰	؟	یونانستان
؟	۸۳,۰۰۰	۷۲,۰۰۰	یکی زلاند
۱۴۲,۰۰۰	۱۴۴,۰۰۰	۶۴,۰۰۰	نوروچ
؟	۱۰۰,۰۰۰	؟	پورتکیز
۴۰,۰۰۰	۴۶,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	بلغارستان
۵۹,۰۰۰	۴۱,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	فینلاندیا
۹۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	رومانيا
۶۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	؟	جنوبی آفریقا
؟	۲۰,۰۰۰	۹,۰۰۰	صربستان
یکون	حربلدن اول	۱۳۳۶	۱۳۳۷
۴۸,۶۴۴,۰۰۰	۱۶,۱۵۲,۰۰۰	۴۲,۰۴۰,۰۰۰	۴۸,۶۴۴,۰۰۰
بو حسابیه ۱۳۴۷	سننه سی هایاتنده	بو اوتوز ملکتند	سننه منته
۴۸,۶۴۴,۰۰۰	۱۳۴۷	تشکیلاتانش عمله نک صایسی	۱۳۳۷
جدولده تمام معلومات آلامادینمز ایچون انگلتره ، فرانسه ، اسپانيا ، آووستريا ، یونانستان ، یکی زلاند ، صربستان ده ۳۳۷ سننه سی هایاتنده موجود تشکیلاتی عمله نک صایسی علاوه ایدله مشدر . حالبو که بو ملکتندده بو سننه هایاتنده تقریباً (۴,۰۰۰,۰۰۰) تشکیلاتی عمله واردی . بناء عليه بوده علاوه ایدینجه یکون (۶۲,۶۴۲,۰۰۰) بالع اولور . حال حاضرده ایسه بو اوتوز ملکت ده تشکیلاته داخل عمله نک صایسی تمام ۷۵,۰۰۰,۰۰۰			

یتش بشن بشن میلیون دن فضله در . تمام یتش بشن میلیون شعورلو، بیلکیل، تشکیلاتی کنج یکی بوجن عموی تملکه سننه قارشی مدیناتک محافظه سی ، بین الملل قرده شلق و اجتماعی انقلاب نامنه حاضر لانیور ، طوبلاشیور .

بو یکونه ساده جه شهر لردہ موجود تشکیلاتی صنایع عمله سی کوی و کویلو تشکیلاتی ایسه بورایه علاوه ایدله مشدر . ایشته سزه بین الملل عمله اردو سنک کوچی وقدرقی !.

شوکت ثریا

بس میلیون، اوون میلیون آدای بر آنده ئولومه کونده ریبورلر . توکیا کی ، چین کی ، ایران کی مظلوم شرق ملکتندی بر آن نیمنده خرابیه دوندورتیورلر . عصریزک بو یکی از دوره هایی خاک ایله یکسان اپهه مک قهرمان آجعی . مظلوم شرق ملکتندی خلاصی ایچون عصیانی و بین الملل عمله صندک قاهر قادر تشکیلاتی در .

دونیانک هر بوجاغنده عمله صنف برله شیور ، طوبلاشیور ، قوشی ، قدوتی ، تاریخی وظیفه سنی دها ابی آ کلایور . پکن حرب عمومی بو تشکیلاتانش دیو آدمیله ایله ایله مسی ایچون صانکه بر اسره و بر اشارات او ولدی . آشاغی ده دونیانک او تووز ملکتندی تشکیلاتی عمله نک صایسی کوره جکز . بو صایلردن کورونیور که حرب عمومی به قدر پکن او زون سنه لردہ تشکیلاتانش ، سیندیقاتانش عمله نک صایسی حرب عمومی تعيیب ایدن بر قاج سه ایچنده تمام اوچ مثلی بردن و بردنبره آزمشدر . توکیا عمله سی ! بوجدولی دقتله اوقو ! از برله ! و کورکسنک اسمک دها بوجدوله پکمه مشدر بیله .. شوی بیلمک لازم در که تشکیلاتیز ، شعورسز عمله کتلله ای بر صنف بیله دکادر ، اونک هیچ براجتی قیمتی بوقدر . اونک کور کورینه حرست ایدن چر خلدن ، قولاردن ، مانیو لا لاردن ، خلاصه جانسز و دویوسز آلتاردن هیچ برقق بوقدر . ایسته یالم که استبداد و مشروطیت دورلنده بزه جاهل ، پریشان « عمله کروی » دبرلردی . جمهوریت دورنده تشکیلاتی، بیلکیل « عمله صنفی » اولام .

دونیانک او تووز ملکتندی تشکیلاتانش عمله نک صایسی بیلکیل کمز و قلرک بیرته (؟) اشارتی قویبورز

ملکتک اسی حرب عمومی بیدایتنده حرب عمومی هایانده ۱۳۳۷-۱۳۳۶ نده

آلمانيا	۴,۵۱۳,۰۰۰	۱۱,۹۰۰,۰۰۰	۱۳,۰۰۰,۰۰۰
انگلتره	؟	۸,۰۲۴,۰۰۰	۴,۱۷۳,۰۰۰
متعدد آمریقا	۵,۱۷۹,۰۰۰	۵,۶۰۷,۰۰۰	۲,۷۲۲,۰۰۰
روسیا	۵,۲۲۰,۰۰۰	۳,۶۳۹,۰۰۰	؟
فرانسه	؟	۲,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۲۷,۰۰۰
ایتالیا	۳,۱۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۹۷۲,۰۰۰
چاهارواقا	؟	۱,۳۰۱,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
اسپانيا	؟	۸۷۶,۰۰۰	۸۷۶,۰۰۰
اووسترالیا	۶۸۴,۰۰۰	۶۲۸,۰۰۰	۴۹۸,۰۰۰
هنستان	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	؟
آرژانتین	۷۵۰,۰۰۰	۴۷۶,۰۰۰	؟
آوستریا	؟	۸۰۳,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰
بلجیقا	۹۲۰,۰۰۰	۷۱۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
فلمنک	۶۸۳,۰۰۰	۴۵۷,۰۰۰	۱۸۹,۰۰۰

لەنین وقادىنلىق

لەنین يولداش انقلابىچى مارقىسىز نظرىياني قاپىتالىزمك بو كونى شرائطته كوره تطبيق اىتمك چاره لرىنى بولدى. اىشته لەنیزم دىدىيكمىزدە بوجاره لرى و بويولدەكى تاقىقىيەنى كوستەن اصولاردر . لەنین مارقسلىك پرولەتاريا دىكتا. توراسى واسطەسىلە سوسىالىزمە دوغرو چىزدىكى يولدە يوروپە بىلمك اىچونڭ اڭ صاغلام استناد كاھك بولەتار. يانك بالذات كىندى قوتى اولدىغىنى بىساس اوله رق آملقە برابر بولەتاريانە بوايشى باشە چىقارا بىلمك اىچون متفقىل لازم او لاجىنى تقدیر ايتدى . اىشته بومتفقىلدن اڭ برخىسى فقير كوييلور ايسە اىكىنجىسى دە قادىنلىق در. لەنین قادىنلىقى على العموم برسوسىالىزم خادمى او لارق قبول اىتمك صورتىلە اىشىجى صنعتى دعوت ايتىپور. لەنینڭ دعوت ايتىكى قادىنلىر، بىكلەر، آغالار وزىنكىنلىق قادىنى دىكىلەر. او اىشىجى فقير، كوييلو وعلى العموم كىندى امكىلە كېيىن قادىنلىرى سوسىالىزمە دعوت اىتمىكىدە در. يالكىز قادىنلىرى سوسىالىزمە دعوت اىتمىكە اكتفالىتىپور، على العموم قومونىستلەر دە نصىحەت ايدىپور كە اىشىجى و كوييلو قادىنلىر اشتراك اىمدىكلىرى تقدىرە دعوت اىتمىكىدە در. جمعىتىنڭ قورولماسى ممکن دىكىلەر . قومونىست جمعىتىنڭ قورولماسىدا اىشىجى كوييلو و كىندى امكىلە كېيىن بوتۇن قادىنلىرى اشتراك اىتىرىمك لازىمەر. بومسۇلەنگ نظرى جەتىدەر .

على جەتنە كەنچە : لەنین يولداش اڭ دوغرو بولارىنى كوستەمىش و كىندىسى دە او خصوصىدە جايدىشمەشدر « بى قادىنلىرە ھاىد بى اىشىدە » دىبە اونى على العموم سوسىالىزم حياتى قورمۇق فعالىتى داڭرى بويوك و ظىيەلردى آيدىاتىمەشدر. قادىنلىرك بوجىاتى قورمۇق دە اشتراكلىرى دوغرودىن دوغروپە عمومى انقلاب حباتىنگ برجىنى اولدىغىنى فعلاً كوستەمىشدر . مثلا : قادىنلىرك معارف حياتى، صحىھ اىشلىرىنى، قادىنلىق و آنالىڭ مخاھىفەسى ؟ چوجوقلى قادىنلىرك و كوچوك چوجوقلىرى حمايەسى ؟

ھىجانىز

ھىجانىزدە
شاھا قالقان بى آتك
دەلى
چىز كىلىرى
بوق .
ھىجانىز
رايلىك اوستىدە قايدار كن بىلە
چىلىك ھىكللىكى قايد اىتمەن
بى
لوقوموتيف .
اوپە بى لوقوموتيف كە
اڭ كوچوك چوپىستك
چاقىلماسى اىچىن
ھر قىورىمى ماترالىيست يېئىز
آچىلوب قاپاندى دو كومىلە ،
كونىلە
معادلە حل اىتىك
اونى قوتىدە تكامل كىي يو كىلىنىك
او بىم شورىمىزك اوغلۇ
او او قادار بىم كە
أزىمك اىستەدىكىمىزى
رايلىرىنە قونولان بى باقر اوئلىق كىي أزىز
 فقط
بى آن بىلە براقسە آلتە چىكىمىز يولى
پارچالانىر ؟
چونكە او سادە بىم
سادە بىم شورىمىزك اوغلۇ .

ناصیرلی پارماقلرینی او کنده طوران ماصه یه دایادی و کنیش کوکنیک درینلکنندن کلن بر سسله سوزه باشладی :
— « رئیس بک ! سز بکا بوسوآلی صورمه سه یدیکز دها ای او لوردی . اورتهه ایشلمنمش بر شی وار . بوكا سز جنایت دیبورسکز .. قبول ایدیبورم . بونی ایشلهین بنده ، بوراده ، قارشیکندهیم . استنطاقده افاده م آلتندی ، آلتی امضالادم .. او افاده مله هرشیئی اطرافیله حکایه ایدیبورم . دها نه ایستیورسکز ؟ »

رئیس سیکیرلندی . بر جانینک بو یولده اداره کلام ایتمکدن خلاف اصولدی . هرچهاری محکمه نک درین سکون و سکونی ایچنده بر چلیک طوقاق ضربه سی کبی عکسler ویرهن شو جمله ایله ، عمله یه وظیفه سی اخطار ایتدی :
— بوراسی محکمه در . صورلاون سوآلری مناقشه ایتمدن ، جواب ویریکز ! ..

متهم :

— بکی ! دیدی ، و دوام ایتدی : « رئیس بک ! دمین اسمی ، یاشمی ، ایشمی ، او طور دیغیری بر بتصور دیکز ، سویلهدم . مساعده ایدرسه کنر ینه تکرار ایده جکم . بخ بورایه سوق ایدن و قعه ایله بتوون بونلرلی یقیندن ، بک یقیندن علاقه سی وارددر .

اسمم مظلوم .. قرق ایکی یاشندهیم . یکرمی درت سنده در عین قومپانیاده چالیشمیبورم . اولی ایدم .. بوندن اون بش سنه اول و رمدن نولن قاریم بکا بر قیز چوجونی یادکار بر اقدی . باشقه او لادم یوقدر .

دیله دیکنکر کیمسه لردن صورابیلیرسکز رئیس بک ! . یکرمی درت سنه ذنبی ، ایلکین آلتی غرفش یومیه ایله کیدیکم قومپانیاده ، بومدت ظرفنده بنم بر کون ایشنده قاجدیغمی سرخوش اولوب بر قباخت ایشله دیکمی کوره ن ، ایشیده ن یوقدر . شوشاقلر مده کورونن بیاض صاحلر ایش باشنده ، کیجه لمی کوندوذلی دیدنکله آغاردی . بن بونکله افتخار ایده رم .

قادیسلفک قوئپرا ییفه اشتراک ایتمسی ، قادیسلرک شورالر تشکلاته یاقیندن اشتراکلری ایشجی قادیسلرک قومونیست فرقه سنه چوغالله لری کبی موضوعلر او زدنده لهنین یولداش بو توون اغلاب سهلری ظرفنده چالیشمیش ، و بو خصوصده چالیشمیق ایسته سلره دوغر و یوللری کوست مشدرو . لهنین یولداشک بو خصوصده اث چوق اهمیت و هر دیکی شی ایشجی عائله سنت طرز معیشتک دیکشمه سی و ای لشمه سی در . قادینی او حیاتنه اسیریاپان آشیجیلیق و دادبله با غلایه ورق علمی ، اجتماعی و سیاسی خدمتلره اشتراک ایتمکدن فعلاً محروم ایدن بو کونکی عائله اص-ولی ، بو کونکی عائله طرز معیشتی دیکشمدجکه کرک قادینک ، قور تولایمیه جنی و کرک سوسیالیست هیئت اجتماعیه سنت کوسته ن و بوبولده نصیل چالیشمی لزومی او کره نن لهنین یولداشدر . بو تعليمات عین زمانده قادیسلرک او آسارتندن قور تولوشی آنحق قومونیزم واسطه سیله اوله بیله جکنی ده اثبات ایتمکده در .

فوزیه

مطلوب : عدالت :

ضبط کاتبی ، انسانلرک هر کون بش اون یاره سی ده شمه یه آلیشدینی ایچون لا قید بر سسله اتهامنامه بی و قودقدن صوکره رئیس ، قیری زیاده طوب صاقالنک ... که بیریکم اتفیه دانه لرینی ائلک ترسیله سیلکدی ، حکمه آلتون چر چیوملی کوزلکلری دوزلتندی

ز ردی :

باعنمایه بی دیکله دک دکمی ؟ . آکلات با قلم ناصل

اورته یاشلی بر عمله یدی . لا جورد کوملکنک آلتندن آقان ایری تر دانه لرینی سیلدي ؟ قالین ،

رئیس صبرسز لاندی :

فابریقه‌ده بر طاقم ناموسی ، چالیشقاں کنجلر ، قیزم
بکا بعضاً اوکله یعنی کتیرد کجه ، او زاقدن غبطه‌لی
با قیشلره باقیو رلردی. او ناردن بینی یانه داماد آله‌قدم.
بو طاتلی و تیز امل کیجه رؤیاده پیله بنی مشغول
ایدیبوردی ...

بوافاده‌نک باشندن بری موقعنده اویوقلایان مدعی
عمومی اسنده‌دی ، رئیسک یوزینه باقدی :

— تمم صدده کاسین ا دیدی . او ، بواخطاره
اهمیت ویرمدی ؟ دوام ایتدی .

— ایشته صدده کایورم افندیلار ! قیزم بویودی .
کوزه‌لشدی ؟ اونه جک چاغه کلدی . اون درت سنه‌لک
یورغون‌لقلرمک ، خورومیتلرمک ، اویقوسزچکن بر چوق
کیجه‌لرمک مکافاتی کوره‌جکدم .

برکون دیر کتور بنجی او طه‌سنہ چاغیرندی. کولومسین
بر یوز ، نازک و طاتلی بر افاده ایله بکا ، اداره‌نک بخله
افتخار ایتديکنی ، اکاسکی وال چالیشقاں بر عمله‌اولدیغی
بکا قارشی پک چوق توجه بسله‌دیکنی سویله‌دی . صوکره
سوژی قیزیه کتیردی . اونک کوزلکنی ، منیتلرینی
مدح ایتدی و : « سکا برایسلک ایتمک ایسترم مظلوم
افندی ، دیدی ؟ قیزی نم یانه ویر ، بزم اوده تربیه
اویسون ، چه ییزینی بن یاپهیم ، بن اولندرهیم !

آه رئیس بک ! باشمه کله‌نجک او لان بلای عقلمند
پچیره‌دم بیله ... او آنده ببالق ضعفه قاپیلدم .. یاور ورمی
مسعود ، صرفه ، برخانم افتدى اوله‌رق کوزمک او کنه
کتیردم . بکا بو سعادتی تکلیف ایدن آدامک ایکی النی
او پدم ، تشكیر ایتم . ایرتسی صباح قیزم دیر کتوره
قوناغنه یرلشدی .

أومک طادی قلاماشدی . لکن یاور و جنمک
سعادتی ، استقبالی ایچون هر شینه قاتلانه‌جقدم . اون
بنش کونده بر بی کورمکه کله‌جکدی ، بویله سوزلشمشدک .
بو بکا یتردی .

— بوناری صورمیوزم ، دیدی ؟ و قعه‌یی حکایه‌ایدیکنزا !
— ایشته رئیس بک ! بو آ کلالند قلم ، و قعه‌نک
باشلانه‌جیدر . ویره جککنر حکم بو باشلانه‌جیلک بیانه‌سنے
با غلیدر . چوق رجا ایده‌رم دیکله‌ییکنر رئیس بک ! ..
مادام که صوردیکنر .. مادام که شو صالحی طولدیران
بوزلرجه آداملرک قارشیسنده بنم کیزی و آجیقلى یاره‌می
دشمنک ایستیورسکنر ، سزه هر شیشی آکلاهه‌جاعم ..
نه دیبوردم ؟ آوت ! .. صاجرمی ایش باشنده ،
وظیفه باشنده آغارتم . وبو یکرمی ایکی سنے
ایچریسنده هیچ بوجهله نه آلتنه ، نه وجدانه بر لکه
سورمه‌لهدی . اوچ یاشنده ، خسته‌لقلی آناسندن او کسوز
قالان یاور و مک قانشه کی ، مینی مینی وجودندمک ورم
ما یاسنے قارشی او فی بسله‌مک ، قوتلندی‌رمک ، جاتی
قور تار مقدن باشته برامل یوقدی . اونک ایچون او لمه‌دم ..
اونک ایچون ، آرقاد اشلم کوندو زکی یورغون‌لقلرندن ،
قهوه‌یه ، میحانه‌یه دیکلتمکه کتکلکلری وقت بن هر اقسام
اویمه ایرکن دوندم .. اونک ایچون حیانی ، قازانجی ،
حریتی ، ذوقی ، هر شیشی سوه سوه فدا ایتم .
یاشنامه سبب هپ او قیزدی ، قیزمدی .

ذاتاً سودیکم قیزمی ، بی بـ طاقم ای طویغوله
صاحب ایتديکنی ایچون بوسبوتون ، چیلخینجه‌سنے سومکه
باشلامشدم . اونک صحنه قور تار مغه موفق اولدقدن
سوکره مکتبه ویردم . بزرل فقیر عمله‌لرز ، رئیس بک ! .
 فقط انسانلری حقیق انسانلله طوغری او لاشدیره جق
یولک او قومده واکره‌نکده او لدیغی بیلیرز .

قیزم بویودی . اون بدی یاشنی بیتیریبوردی .
عصمتك ، چهره‌سنے ، حتی تکمیل هیئت ویردیکی
تیز تازه‌لک طوریله ، نشہ‌سیله ، ادبیله ، قادرینلیله ،
او مک زینتی ، یورغون ، قیریق کوکلک تسلیسی ایدی .

ایشیتیدیکزىمى رئیس بىك ؟ بنم مقصوم ، کوللر کېي
تر تىز قىزم بوسقىل حىرىقى باشدن چىقارمىشدى . مع ما فيه
ينه كىندىمى ضبط ايتىم .
— تعمير ايتك بورجىكىزدر ! دىدم .

او موزلىرىنى سىلىكدى . ألىنى يان جىبىنه سوقدى
وصوکره او كە بش اون لىرا فيلاتەرق :
— هايدى ، آلدە دفع اول ! دىيە باغىرىدى .

بن ناموسى ، سز زىنكىشىرك ، سز بورزووالرك
بوتون خزىنە كىزدىن .. بىك قات ، يوز بىك دها فضله
دگن بىر عملەتك ناموسى اوچ بىش غر وشلەھ صاتىن آلمق
ايستەين بوملۇنى ، او دقيقىدە كوزلرم ، بىريابان طومو .
زىندىزدە آشاغى كوردى . يو مر و قىلى چىقىرق او زىنە
دوغر و يورودم . سلاخە طاوارغانق ، او لادىمى عرضىز
قويدىقدن صوکره ، يېتىم دە برافق ايستەدى .

ما سەستك او زىنە ، او جى سىورى بىر كاغد يېچاغى
طور يوردى . آلدەم و بو ناموس خىرسزىشك كۆڭىنە ،
تاصاپتە قادار صاپلادم . بىرىسى بىلە چىقارمىدەن يە
يېقىيلە ؟ ئولىشدى ...

بن بوندن سىكىرە قاچە بىليردى . كىتىم تسلیم ا ولدم .
انسانلرک عدالتى سز تىجلى اىتىدیرە جىكىز ... اىشته
افادەم بوندن عبارت رئیس بىك .

يېرىنە او طوردى ؟ بىكلەدى . محاكىمە قرازىنىڭ تفھىمە
اون كون سىكىرە يە تعليق ايندى .

واون كون سىكىرە بوقرار علوم او لدى . مەتم ،
اون بىش سنه كورده كە مەكتوب ايدلىشدى ...

ابى محمد اكرم

اعلان

بىدارە مأمورى آرىپورز ، طالابلرک باب عالى ٦٦ نۇمىرەدە
آيدىنلار ، ادارە ئاخانىنىڭ مراجعتارى

آيدىنلىق مطبعەسى ، مدبر مسئۇل : سىمالىرىن ھەرول

ايلىك دفعەسىدە كىلدى . مەنۇندى ، يوزى كوللوردى .
صوکره بىر دفعە ، بىر دفعە دها كىلدى . بولانىق
كوزلۇندا ، بنم دقتلى ، بابا نظرلرم بى آز كدرە زەزەر
كى او لدى . سىقىشىدىرىدم ، سوپەمدى . او ندى صوکره
كچن اون بش كون ظرفەنە سانكە دنيا بىكا زىدان
اولىشدى ؟ قىس آلدۇچە يوتىيەم هوا بىي بوغىيور كىيدى
ايچىمەكى مىراق ، بىي بىر قورت كىي كېرىيوردى .
دېرىكىن بى كون داھا كىلدى . كوزلۇنىڭ آلتى
چورۇمش ، چوق ضعيفلامشىدى . بو سفر ، ھېيچ
اىصرار اىتىمە مىدان بىراقەن ، سىرەمە صاجلى ، كوزل
باشنى قويىنە ياسلادى و كوز ياشلىرى آدەسىنە بىكا ..
اوغرامش او لەپەنلىق بويوك فلاكتى ، او لانجە چىر كىنلىكى ،
او لانجە اىكەن نېجلەكىلە آكلاڭدى ! ..

يەندىن اورولىشىم . او دقيقىدە بن ناصل او لدى دە
ئولەدم ؟ . يېكىمى دوت سەلك امكارىمە مقابل ، پاطرونم ،
بنم ئاڭ مقدس ماللى ، يىگانە مالكىم ، ناموسى چالىشدى .
بوتون املارم ، چورۇك بىنا كىي تېمە يېقىلمىش ، بىي
آلتىدە ئىزمش ، اىشە يارايمە جق بى حالدە ، جانلى بى
پاچاورە حالە قويمىشدى .

بابا قىز ، اوت .. قىزىمە بن آرتق يوز يوزە باقامىمۇر .
دق ، باقامىمە جىقدق . بىلەك قىزمىمە بن دە اتخارايدە جىكىدە ،
رئیس بىك ؟ كاشكە اىدەيدىك ! ..

فقط ، ايچىمە بى اميد كىلدى . كىندىجە بى رزالتى
تعمير اىچون بى چارە دوشونىم . دېرىكتورە كىتىم .
بو دفعە او نىك يانسە بىك كوج كىرە بىلەم . قۇسندە
بىكلەن كۆپكىلە بن كۆپكى كېنى يالواردمە او يە كېردىم .
سلام ويردى ! ھېجانىدىن تىتەين سىسەلە دردىمى
آكلاڭدىم . دېرىكتور ، شىشىان چەھەر سەنە كومولان فرسىز
كوزلۇلە بىكا باقىدى ، باقىدى ..
— نەپاپەم ؟ . دېدى ؛ قىزىڭ چوق كوزل ؟ بىي باشدە
چىقاردى .